

Riksdagens protokoll

2007/08:85

Fredagen den 28 mars

Kl. 09.00 – 15.42

Protokoll
2007/08:85

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 20 mars.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Fredrik Lundh* (s) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 april, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Hannah Bergstedt* (s).

3 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Britt Bohlin Olsson* (s) av sagt sig uppdraget som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval till riksdagsstyrelsen

Talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Magdalena Andersson* som ledamot i riksdagsstyrelsen och *Hillevi Engström* som personlig ersättare för *Lars Lindblad* i riksdagsstyrelsen.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i riksdagsstyrelsen
Magdalena Andersson (m)

personlig ersättare för Lars Lindblad i riksdagsstyrelsen
Hillevi Engström (m)

5 § Meddelande om aktuell debatt

Talmannen meddelade att på begäran av Centerpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om migrations- och integrationspolitiken anordnas *onsdagen den 2 april kl. 9.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Tobias Billström (m) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt avseende migrations- och integrationspolitiken

Igår presenterade Mona Sahlin delar av Socialdemokraternas nya integrationspolitik. Bland annat vill Socialdemokraterna införa en lag som tvingar alla kommuner att ta emot flyktingar. Man vill även förmå flyktingar att under en introduktionsperiod stanna kvar i den kommun de blivit placerade i. Detta ska ske genom att de som flyttar från den kommun de placerats i får sänkta bidrag.

Socialdemokraterna har sagt nej till att flyktingar bara ska få ta hit sina familjer om de själva har ordnad försörjning. Mona Sahlin kan dock tänka sig att flyktingar får ta hit sina föräldrar, om de har tillräcklig inkomst för att försörja dem.

I höstas uttalade bland annat Göran Johansson och Ilmar Reepalu att asylsökande som tar sig till Sverige med hjälp av flyktingsmugglare omedelbart ska skickas tillbaka till sina hemländer.

Centerpartiet är inte för tvingande lagstiftning på kommunerna. Mäniskor måste själva få bestämma var de vill bosätta sig. Informationen om var det finns möjlighet till arbete och bostad måste dock bli ännu bättre. Möjligheten till egenförsörjning ska alltid uppmuntras.

Centerpartiet och alliansregeringen är överens om att Sverige ska ha en human flyktingpolitik och vara en fristad för dem som flyr undan förföljelse och förtryck. Oavsett om personer söker sig till Sverige för att arbeta eller för att få skydd ska de mötas av ett varmt mottagande.

Med anledning av den senaste tidens debatt i migrations- och integrationspolitiken hemställer Centerpartiet om aktuell debatt för att belysa uppkomna frågeställningar.

Stockholm den 12 mars 2008

För Centerpartiet

Roger Tiefensee

Riksdagsledamot, gruppledare (c)

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:470

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:470 Regeringens jämställdhetspolitik i statlig förvaltning

av Sven-Erik Österberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 april 2008.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte kan ändras.

Stockholm den 6 mars 2008

Finansdepartementet

Mats Odell

Interpellation 2007/08:477

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:477 Hanterandet av Klimatutredningens betänkande

av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 maj 2008. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 18 mars 2008

Miljödepartementet

Andreas Carlgren (c)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:481

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:481 Situationen för kvinnor i Irak

av Marianne Berg (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 april 2008.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 26 mars 2008

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (m)

Enligt uppdrag

Birgitta Widman

Tf. expeditiöschef

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Tobias Krantz har frågat mig dels vilka åtgärder som jag avser att vidta i syfte att introducera omvänd kommunarrest för kvinnofridskränkare i lagstiftningen på bred front i hela landet, dels om jag är villig att pröva tidsbegränsad försöksverksamhet för att vinna erfarenheter om vilka effekter en sådan ny bestämmelse kan få.

Att bekämpa mäns våld mot kvinnor är en högt prioriterad fråga för regeringen. Längre glömdes våld mot kvinnor och andra brottsofferfrågor bort. Det är viktigt att vi, trots många framsteg på området, påminner oss om att brottsoffer i många sammanhang fortfarande glöms bort eller riskerar att hamna mellan stolarna. Alliansregeringen tar brottsofferfrågorna på stort allvar.

Besöksförbud är ett av flera verktyg som kan användas för att öka tryggheten för kvinnor som utsätts för hot, trakasserier och våld. Redan i dag är det möjligt att utfärda besöksförbud som avser ett eller flera större geografiska områden i anslutning till sådana platser där den utsatta personen har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas.

Användningen av besöksförbud och även andra skyddsåtgärder kan utvecklas och förbättras. I Stalkningsutredningens uppdrag ingår bland annat att belysa hur lagen om besöksförbud tillämpas och att föreslå förändringar för en bättre användning av besöksförbudet, Ju 2006:09, dir. 2006:84. Utredningen ska också lämna förslag på en rättslig reglering som medger att besöksförbud kan kontrolleras med elektronisk övervakning. Stalkningsutredningen ska lämna sina förslag senast den 30 september 2008.

Efter att Stalkningsutredningens förslag har remitterats är jag beredd att ta ställning till det förslag till skyddsåtgärd som Tobias Krantz har frågat mig om. Lika viktigt som att skydda kvinnor från män som utsätter dem för hot och våld är det att komma till rätta med detta våld. En bra utgångspunkt för det arbetet är regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor som innehåller 56 konkreta åtgärder av olika slag. Genom handlingsplanen tar regeringen ett helhetsgrepp på problemen. Drygt 800 miljoner kronor har avsatts för att genomföra insatserna.

Anf. 2 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Först vill jag tacka justitieministern för ett fylligt, intressant och utförligt svar. I dag lever många kvinnor i fruktan för liv och lem, och tyvärr finns det goda skäl för det. I genomsnitt är det 17 kvinnor varje år som mördas av en man som de har eller har haft en nära relation till.

I dag finns det möjligheter att utfärda besöksförbud för att skydda mot hot, våld och trakasserier. Tyvärr har lagen visat sig vara tämligen verkningslös. År 2007 inträffade 3 754 överträdelser av besöksförbudet i hela landet. I mitt hemlän Jönköpings län var det 106 överträdelser.

Det innebär att den tidigare gärningsmannen fortsätter att sprida skräck bland dem som han tidigare utövade våld mot. Det är naturligtvis helt oacceptabelt. Vi måste trappa upp kampen mot kvinnovåldet.

Herr talman! Regeringen genomför många åtgärder för att bekämpa kvinnovåldet. Jag vill gärna ge justitieministern en eloge för det arbetet som hon och flera andra statsråd i regeringen har satt i gång.

Det handlar om en kraftfull upprustning av det svenska rättsväsendet, som också kommer att ha betydelse i kampen mot kvinnovåldet. Det handlar också om den specifika handlingsplan som justitieministern också nämnde i sitt interpellationssvar. Den innehåller 56 åtgärder och 800 miljoner kronor som ska satsas för att ta ett helhetsgrepp mot kvinnovåldet.

Det behövs också skärpningar i lagen om besöksförbud. Det är många kvinnor som tvingas göra inskränkningar i sitt vardagsliv. De tvingas kanske flytta till en annan ort i en annan del av landet. Barnen kanske måste ryckas upp från sin trygga skolgång, dagis eller vad det kan vara för någonting. Det måste uppfattas som enormt provocerande att gärningsmannen däremot kan gå helt fri och röra sig helt obehindrat och sprida skräck mot tidigare offer. Det är helt orimligt.

Grundprincipen måste vara väldigt klar och tydlig. Det är kvinnans frihet som ska värnas och inte gärningsmannens. Därför menar jag att det finns skäl att pröva tanken att införa en så kallad omvänd kommunarrest vid särskilt grova fall av kvinnofridskränkning.

Det innebär att vistelseförbudet ska utvidgas till att omfatta en hel kommun. I dag är det precis som justitieministern sade betydligt mer begränsade geografiska områden som förbudet kan omfatta. Det kan vara en fastighet, ett bostadsområde eller något annat. Det är helt otillräckligt.

Justitieministern hänvisar till den utredning som ska komma under året, förhoppningsvis med ett förslag i den här frågan. Sedan säger justitieministern att hon ska ta ställning efter den remissrunda som äger rum.

Det är ett strikt formellt konstaterande, och jag har respekt för att justitieministern vill förfara på det sättet. Samtidigt tycker jag att vi när vi har interpellationsdebatten också måste fundera över de politiska värderingar och politiska ståndpunkter som ligger bakom den formella ärendehantering som måste äga rum.

Justitieministern har tidigare visat ett mycket starkt engagemang i frågan om mäns våld mot kvinnor och också i frågan om att utvidga vistelseförbudet och alltså införa en omvänd kommunarrest.

I Aftonbladet den 23 april förra året säger Beatrice Ask bland annat: Det finns en diskussion om att kunna ge besöksförbud i hela hemkommunen. Jag är inte främmande för det i extrema fall. Någonstans måste det faktiskt hända något.

Det är precis så det är. Någonstans måste det faktiskt hända något. Det är många som håller med justitieministern om det hon sade förra året. Jag skulle vilja ställa en fråga till justitieministern och få ett klarläggande på den här punkten.

Det är väl inte meningen att det svar som justitieministern har avgivit i dag ska tolkas som att justitieministern backar från den ståndpunkt som hon intog i april 2007?

Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag tror att Tobias Krantz och jag egentligen är väldigt överens. Det är förfärligt med de övergrepp som sker mot kvinnor och de

hot som många lever under. Vi måste arbeta väldigt brett för att angripa den problematiken.

I Stalkningsutredningens uppdrag ingår att belysa hur lagen om besöksförbud fungerar och föreslå förändringar som kan leda till en bättre användning. En sådan sak som man kan fundera på är det som föreslås i interpellationen om att ha ett större geografiskt område.

Samtidigt är det möjligt att elektronisk fotboja på dem som inte kan sköta ett besöksförbud är mer effektivt. Då kan man notera när en överträdelse sker och inte bara beslutsmässigt bestämma sig för en geografisk enhet. Det är därför jag tycker att man ska fundera över hur det ser ut.

Det här är ett väldigt allvarligt problem, men det är också något begränsat. Det vi vet i dag om dem som gör överträdelser av besöksförbud är att det är en ganska liten grupp som står för en väldigt stor del av överträdelserna. Så var det 2004, som är det senaste året som vi har en genomgång ifrån. Brå har tittat på de här överträdelserna, och det är framför allt via telefon och sms som man överträder förbud mot kontakt med kvinnan.

Även om det är få är det väldigt allvarligt. Vi vet att det händer hemliga saker när besöksförbud överträds. Det finns all anledning att fundera över det hela, men jag är inte säker på att det räcker med att vidga det geografiska området i beslutet, även om det kan vara en del av det förbättringsarbete som måste ske.

Jag tror själv rätt mycket på detta med elektronisk övervakning för den här typen av notoriska trakasserier. Jag tror att man kan få en bättre kontroll på det sättet.

I det här arbetet måste vi också se till att åtgärderna är sådana att de så lite som möjligt begränsar kvinnans och barnens utrymme att röra sig. Det är väldigt lätt att vi riggar ett fort kring de här personerna, och så är deras frihet allvarligt beskuren. Det är den ju på grund av hot om trakasserier, men det får inte vara så att skyddsinsatserna gör ont värre. Det skulle inte en sådan här kommunarrest innebära heller, men jag vill ändå ha det sagt. Jag är rätt angelägen om att man ser det utifrån de berörda individernas situation och försöker hitta praktiska lösningar. Jag tror att vi måste åstadkomma en sådan trygghet att man vet när en överträdelse är på gång och att någonting kan hända just då. Då kanske vi ska fundera lite över den nya tekniken.

Det här utredningsarbetet syftar lite vidare. Det finns många delar i arbetet som måste fungera bättre. Ekonomin och det sociala livet är på många sätt beskurna för de här kvinnorna som känner sig hotade och trakasserade. Det finns många stora och små beslut som vi måste fatta för att göra saker och ting bättre.

Eftersom jag har några sekunder kvar av det här inlägget vill jag också passa på att säga att en viktig sak som vi nu lägger pengar och arbete på är att försöka behandla de här karlarna. När de ändå sitter inne eller har fått en dom på sig måste vi erbjuda någon typ av hjälp så att de kan komma ifrån det här bedrövliga beteendet. En del behandling kan faktiskt vara framgångsrik. Det är en olycka för de här personerna också i någon mening att de inte kan ta rättelse och komma över den låsning som de har till den här kvinnan eller situationen.

Det är ett brett arbete som måste ske. Jag tror att det förslag som kommer från interpellanten kan vara värt att fundera över, men jag är inte tvärsäker än.

Prot. 2007/08:85
28 mars

Anf. 4 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Justitieministern säger att det behövs en räckvidd åtgärder, och det är naturligtvis så. Det här är ett komplext problem. Det visar också den handlingsplan som regeringen har tagit fram. Det behövs åtgärder på många områden för att komma till rätta med detta. Nu talar vi om besöksförbudet och det instrument som besöksförbudet utgör i kampen mot kvinnovåldet och för att skydda kvinnor som har blivit miss-handlade och trakasserade.

Jag tror att man måste gå fram på två fronter här. Vi måste se till att de besöksförbud som finns, oavsett vilket geografiskt område de omfattar, efterföljs. Där är elektronisk övervakning ett spännande instrument som man kan använda. Men jag tror också att man måste vara beredd att också pröva att vidga det geografiska området till att omfatta delar av kommuner, delar av flera kommuner eller en hel kommun. Många som jobbar med de här frågorna ute på fältet vittnar om att det nuvarande besöksförbudet är för begränsat. Det leder till ett alldeles för litet skydd. Vi måste lyssna på de signaler som kommer från fältet.

Jag säger inte att justitieministern gör det, men jag tror att det vore fel att sätta de här två åtgärderna i motsatsställning till varandra, att det ena skulle utesluta det andra. Jag tror att man kan och måste göra både-och. Man måste både utvidga det geografiska området och vässa de instrument som vi behöver använda för att se till att detta efterlevs.

Nu säger justitieministern att hon inte är tvärsäker i frågan. På ett rent intellektuellt plan kan jag tycka att det är sympatiskt med statsråd, ministrar och politiker över huvud taget som inte alltid är tvärsäkra på allting, men jag uppfattar ändå att det är en nyansskillnad gentemot det mycket engagerade och, som jag tyckte, insiktsfulla uttalande som justitieministern fällde i Aftonbladet i april förra året. Där var justitieministern rätt tydlig med att det här var en möjlighet som behövde öppnas. Jag hoppas att justitieministern kan komma tillbaka till detta i sitt kommande inlägg och ytterligare försöka precisera detta. Jag har respekt för att utredningen har sin gång och att det måste vara ett remissförfarande efteråt, men jag är övertygad om att justitieministern innerst inne har en uppfattning i frågan. Det här är ett lämpligt tillfälle att åtminstone lägga lite grann på förlåten inför riksdagens ledamöter.

Herr talman! Jag skulle vilja ta upp en annan fråga som rör detta. Runt om i landet finns det ett väldigt starkt engagemang för att hårdare ta upp kampen mot kvinnovåldet. Precis som regeringen har lagt fram ett handlingsprogram mot mäns våld mot kvinnor, finns det runt om i landets kommuner ett sådant starkt engagemang. I Värnamo kommun i mitt hemlän har den borgerliga majoriteten inlett ett mycket ambitiöst arbete för att intensifiera arbetet mot kvinnovåldet. Folkpartiet i Värnamo kommun har tagit upp frågan om att i Värnamo kommun pröva möjligheten att ha ett utvidgat besöksförbud som omfattar en omvänd kommunarrest till exempel.

Svar på
interpellationer

Jag skulle vilja ställa en fråga till justitieministern. Om det inte är möjligt att genomföra det här på bred front i hela landet och om justitieministern kanske är lite tveksam på några punkter, vilka möjligheter finns det att ändå pröva detta i mindre skala, kanske i olika kommuner i olika delar av landet, för att se vilka effekter det får? Jag är övertygad om att detta har väldigt positiva effekter. Men om man känner en viss tveksamhet finns det alltid möjlighet att pröva detta i mindre skala först. Jag skulle vilja fråga justitieministern om det är möjligt att tänka sig en försöksverksamhet i den här delen. Det skulle vara en mycket positiv signal till väldigt många aktiva och engagerade kommunpolitiker, bland annat i Värnamo kommun, som nu bedriver ett hårt arbete för att trappa upp kampen mot kvinnovåldet.

Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först vill jag gärna säga att jag inte har glidit i åsikter. Jag är beredd att göra nästan vad som helst för att skydda de kvinnor som är utsatta. Men däremot funderar man över vad som är mest effektivt.

Vi har gjort en skärpning av reglerna om besöksförbud. Vi har något som kallas särskilt utvidgat besöksförbud, och dessutom har vi frågan om besöksförbud i egen bostad. Nu har vi haft de här reglerna ett tag, och det vi vet är att de används i väldigt liten utsträckning. Åklagarna uppfattar kraven på de nya reglerna som högt ställda. Brå har analyserat det hela, och vi tror att den här begränsade användningen av besöksförbudet, till exempel i gemensamt hem, kan ha olika orsaker. Man vet inte hur reglerna ser ut, man är osäker på vad som gäller och så vidare.

Jag tror att de utvidgade möjligheter som redan finns inte utnyttjas därför att man inte riktigt har hittat en praxis eller formerna för det. Det är lite grann därför som jag säger att jag inte är tvärsäker. Intill dess att man faktiskt har använt de möjligheter som finns på ett begåvat sätt eller åtminstone sett skälen till varför de inte används är det dumt att införa helt nya och tro att det ska ge någon större effekt. Problemet med besöksförbud uppstår när det överträds, och då spelar geografin mindre roll. Riksdagen har bestämt att man kan ha ett vidare område än vad som var meningen från början, och det används i ganska liten utsträckning. Det bör man fundera lite grann över.

Frågan om Värnamo skulle kunna vara försökskommun är spännande och intressant, men jag tror att det blir lite grundlagsmässiga problem om vi börjar testa olika lagstiftningar i olika kommuner, även om det är aldrig så roligt och skulle vara intressant för att se hur det fungerar. Däremot kan man tänka sig att lokalt öka kunskaperna om de vidgade möjligheter som finns och försöka få fler att fundera över hur de kan användas. De reglerna finns ju redan. Jag skulle inte alls bli ledsen om några försökte använda dem för att se hur de faktiskt fungerar. Det är möjligt att det kan hjälpa till i ett eller annat fall.

Sammanfattningsvis väntar jag på Stalkningsutredningen. Jag tycker att det ska bli intressant att se vad den föreslår för att vi ska kunna förbättra lagregler och annat. Jag ser nödvändigheten av insatser på en rad områden. När det gäller besöksförbud och geografisk utvidgning tycker jag att det finns skäl att analysera ytterligare och fundera lite över varför man inte använder de vidgade möjligheter som riksdagen redan har erbjudit. Är det då ytterligare utvidgning som behövs, eller finns det andra

sätt att se till att vi använder det här instrumentet bättre? Och som sagt: Jag tror att vi måste fundera över hur vi kan använda ny teknik och annat också.

Det är trots allt inte fler kvinnor som drabbas av detta. Det är förfärligt många, men de notoriska överträdelserna är i antal så pass få att vi borde kunna täppa till mycket bättre än vad vi gör i dag.

Och sedan måste vi arbeta på bredden med helheten, därför att våld mot kvinnor är dessvärre någonting som är ganska vanligt. Det är skälet till att regeringen i ett särskilt handlingsprogram och med ganska mycket pengar försöker angripa det stora problemet. Men just detta specifika som tas upp i interpellationen måste vi jobba med särskilt mycket, för de kvinnorna är väldigt utsatta, och det är ett mycket allvarligt problem.

Anf. 6 TOBIAS KRANTZ (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka justitieministern för en viktig debatt i ett viktigt ämne. Även om det är så som justitieministern konstaterar, att det är ett fåtal personer som begår de överträdelser som sker, så är varje fall ett fall för mycket. Och det är som sagt så att det varje år är i genomsnitt 17 kvinnor som faller offer för män som de har haft eller har en nära relation till, och vi måste ta det här problemet på stort allvar.

Jag uppfattar att justitieministern har ett starkt och genuint engagemang i den här frågan och konstaterar också att det finns en stor enighet mellan oss på väldigt många punkter. Ett exempel är något som justitieministern kanske inte har berört så mycket här, nämligen att det nu sker en stor upprustning av det svenska rättsväsendet, vilket kommer att betyda väldigt mycket för den här typen av brott, tror jag. Det har väl kanske funnits en tendens ibland att den här typen av frågor också har glömts bort inom rättsväsendet. Har vi ökade resurser och en tydligare politisk ledning av rättsväsendet så finns det större möjlighet att de här brotten kommer mer i fokus, och det tror jag är bra. Dessutom vill jag framhålla den handlingsplan som regeringen har lagt fram som ju är positiv och har tagits emot väldigt väl av många som jobbar ute på fältet i frågan.

Jag ser nu fram emot att den här utredningen kommer fram med sina resultat och att justitieministern behandlar detta så skyndsamt som möjligt och också gör det i den anda som justitieministern uttryckte i april förra året i Aftonbladet, att det här är någonting som måste övervägas vid verkligt grova fall. Jag vill gärna påpeka att jag tror att ingen som har drivit och jobbat med den här frågan tänker sig att detta ska utdelas slentrianmässigt, utan vid de verkligt grova fallen av kvinnofridskränkning ska detta kunna vara en möjlighet vid extrema fall.

Som gammal ledamot i konstitutionsutskottet välkomnar jag att justitieministern inte vill ägna sig åt att bryta mot grundlagen, men jag välkomnar ändå den positiva signal som jag tror att det är viktigt att skicka ut till landets kommuner, som bedriver ett ambitiöst arbete. Även om inte alla förslag tänks på konstitutionellt ute på fältet tror jag att det är viktigt att skicka en positiv signal att det här engagemanget betyder någonting.

Jag ber att få tacka justitieministern för en bra och viktig debatt.

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag vill gärna tacka för debatten också av det enkla skälet att det här är viktigt och måste diskuteras hela tiden.

Jag vill bara lägga till att det engagemang som finns ute i kommunerna har oerhört stor betydelse, därför att de här kvinnorna och barnen är väldigt ansatta. Det är verkligen inte bara rättsväsendets maskineri som måste arbeta för att de ska ha en vettig livssituation. Jag tror att det engagemang som finns i Värnamo och på många andra håll faktiskt kan se till att vi får ökad trygghet för de här kvinnorna. De är ofta i en väldigt skör och besvärlig situation.

Det här ligger också i linje med det arbete som Rikspolisstyrelsen har inlett med att polisen ska samarbeta ännu mer med de lokala myndigheterna och att man ser så att säga att man har ett gemensamt problem men olika arbetsuppgifter för att lösa det. Sedan kan det dyka upp en och annan sak som man vill skicka upp till riksdag och regering. Det får vi ta till oss när de stöter på hinder eller svårigheter.

Men jag skickar gärna signalen att jag ser väldigt positivt på det engagemang som finns i olika kommuner för att öka tryggheten för hotade och trakasserade kvinnor och barn. Det är också så att vi från rättsväsendets sida gör vad vi kan för att öka och initiera den typ av engagemang, kontakter och samarbete som kan behövas. Det är oerhört viktigt. Den här debatten tror jag tjänar sitt syfte att visa att vi menar allvar med att vi ska arbeta med frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2007/08:471 om återställande av förmånsrätten

Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Per Bolund har frågat finansministern om han avser att verka för att förmånsrätten helt återställs som utlovats i regeringsförklaringen och i så fall när.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

För att företagen ska kunna låna pengar på bra villkor är möjligheten att lämna goda säkerheter av stor betydelse. Den nya företagsinteckningen som infördes för några år sedan innebar, enligt den utvärdering som har gjorts, en försämring i detta avseende.

Regeringen har vid flera tillfällen aviserat att företagsinteckningens förmånsrätt ska återställas för att företagens möjlighet att låna på goda villkor ska förbättras. En utredning föreslog i höstas att företagsinteckningen skulle gälla i 75 procent av gäldenärens alla tillgångar i stället för som i dag i 55 procent av tillgångarna. Därigenom skulle värdet av inteckningen, sett som en genomsnittlig utdelning i en konkurs, i stort sett motsvara det som gällde för det gamla företagshypoteket. Anledningen till att någon större höjning inte skulle behövas är att företagsinteckningen gäller i *all* gäldenärens egendom, medan det tidigare företagshypoteket gällde endast i egendom i näringsverksamheten. Flera slag av till-

gångar var dessutom undantagna, till exempel banktillgodohavanden, fast egendom och värdepapper.

En majoritet av remissinstanserna föredrar dock en fullständig återgång till det tidigare företagshypoteket, det vill säga en säkerhet som gäller i 100 procent av vissa tillgångsslag. En sådan säkerhet anses av kreditgivarna vara mer värd och därmed kunna leda till att företagen får bättre kreditvillkor. Samtidigt kan tillgångar som hypoteket inte omfattar, till exempel fast egendom och värdepapper, nyttjas som säkerhet på annat sätt.

På Justitiedepartementet har vi därför tagit fram ett nytt förslag som i allt väsentligt innebär en fullständig återgång till den förra ordningen.

Förslaget har remitterats, och en proposition ska lämnas till riksdagen i maj.

Anf. 9 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Jag vill också tacka justitieministern för svaret. För oss i Miljöpartiet är det väldigt glädjande om det är så att förmånsrättsreformen kommer att återställas. Det är för tidigt att vara lycklig över det än så länge. Vi får se om regeringen verkligen kommer med ett sådant förslag. Det är väldigt bra i sådana fall.

Miljöpartiet var ju emot den här reformen från allra första början och har kämpat emot den hela vägen, just därför att vi har sett den stora skada som den har orsakat, framför allt i regioner utanför storstäderna och för väldigt många företag. Vi kan därför bara beklaga att regeringspartierna tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gjorde upp om den här reformen från allra första början.

Jag ser det tyvärr som en del i regeringens småföretagsfientliga paket tillsammans med till exempel borttagandet av de nedsatta arbetsgivaravgifterna och misslyckandet med regelförenklingen. Tyvärr är det här flera olika saker som regeringen har gjort eller inte har gjort som har drabbat småföretag i Sverige väldigt hårt.

Jag tycker framför allt att det är obegripligt att det har gått så otroligt långsamt för regeringen att återkomma till riksdagen med ett förslag om att återställa den här misslyckade reformen. ITPS har gjort en väldigt bred genomgång av den här reformen och visat på att den brister i väldigt många aspekter. Man har konstaterat att de negativa effekterna klart överstiger de positiva. Man har konstaterat att kapitalförsörjningen för flertalet företag har försämrats. Det har funnits tecken hela vägen på att det här har varit en misslyckad reform.

Redan i februari 2006 gick Miljöpartiet ihop med de borgerliga partierna i ett riksdagsbeslut där vi beslutade att återställa förmånsrättsreformen.

Det var för två år sedan. Löftet återkom i alliansens valmanifest, och man hade också med det i regeringsförklaringen för ett och ett halvt år sedan. Därefter har det hänt mycket lite, vilket jag tycker är förvånande. Den långsamma hanteringen har försenat borttagandet av de destruktiva reglerna och kostat stora summor för hundratusentals småföretag och hindrat dem från att växa och utvecklas. Varför har regeringen agerat så oerhört långsamt i denna fråga med tanke på att vi hade ett beslut på det redan 2006?

Prot. 2007/08:85
28 mars

Svar på
interpellationer

När regeringen sedan lyckas komma till något slags handling och till-sätter en utredning får den i uppdrag att komma med förslag om att för-stärka företagens möjligheter till kapitalförsörjning och inte, som beslutet var i riksdagen, att återställa förmånsrätten. Därmed går man från vårt gemensamma beslut och försenar, helt i onödan, ett återställande av re-formen.

Jag har svårt att förstå varför regeringen hattat så i den här frågan. Varför har ni inte haft en klar och tydlig linje och följt det beslut som faktiskt fanns redan förra mandatperioden? På sätt hade man mycket snabbare kunnat ta bort reformen och i stället kunnat skapa bättre regler för landets småföretag.

Jag kan konstatera att det i ministrernas svar fortfarande finns fråge-tecken som behöver besvaras. Ministern skriver att man tar fram ett för-slag som i allt väsentligt innebär en fullständig återgång. Där måste vi få ett förtydligande. Vad innebär det att det ”i allt väsentligt” är en åter-gång? Varför kan regeringen inte sluta med hattandet och i stället återgå till den lagstiftning som gällde innan denna misslyckade reform infördes – utan sådana förbehåll som ”i allt väsentligt”?

Det behövs alltså ett förtydligande från regeringen om vad det inne-bär att det bara är ”i allt väsentligt” som det kommer att bli en återgång. Varför inte en fullständig återgång? Jag tror att svenska småföretag är ivriga att få se en total återgång till de regler som gällde och som funge-rade bra innan reformen genomfördes. Först när de får sådana försäk-ringar kommer de att kunna känna sig tryggare med att utveckla sina företag i framtiden.

Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först vill jag rätta en del av historieskrivningen. Det är möjligt att Miljöpartiet haft rätt hela tiden. Det brukar ju alla partier tycka att de har. Men alla allianspartier röstade faktiskt inte för den re-form som gjordes för några år sedan, utan det var en ohelig allians med ett av allianspartierna. De övriga var Miljöpartiets samarbetskompisar vid den tidpunkten. Sedan gjorde vi det gemensamma riksdagstillkänna-givandet, det är helt riktigt.

Varför har det tagit så lång tid, frågades det. Det är inte så att det i alla delar var bättre förr. Skälet till att reformen gjordes var att det fanns en del saker som kunde förbättras. Reformen var inte heller enbart nega-tiv. Syftet var att underlätta rekonstruktion av företag i stället för att låta dem gå i konkurs, vilket naturligtvis är angeläget.

En försämrad säkerhet för banken skulle också ge incitament för en mer noggrann kreditprövning och kreditövervakning. Genom en försäm-rad säkerhet skulle dessutom krediten styras till företag med god betal-ningsförmåga, det vill säga framtida vinst, i stället för till företag med sämre framtidsutsikter men med möjlighet att ställa säkerhet.

Institutet för tillväxtpolitiska studier har tittat på effekterna och sett en och annan positiv effekt av det som gjordes. Det är alltså inte bara problemen som gör att vi måste ändra oss och ta ställning på nytt. Det är alltid viktigt att försöka agera så att man inte slänger ut barnet med bad-vattnet. Och då tar det lite tid. Det handlar inte om att bara damma av en gammal lagregel eller gamla beslut och säga att nu gör vi så här.

Med tanke på att man inför den förra reformen diskuterade förarbetena i ett par decennier kan detta inte sägas ha blivit så oerhört långsamt hanterat. Vi kommer att lägga fram en proposition i maj som i alla väsentliga delar innebär ett återställande på det sätt som även Miljöpartiet är intresserat av.

Nu frågar Per Bolund mig vad som inte ska återställas. Jag kan säga att den lilla reservation vi har i svaret handlar om detaljer som är mer eller mindre oväsentliga; det är fråga om detaljer och skönhetsfel helt enkelt. Det är inga sakliga skillnader, om jag säger så, såvitt jag sett av de underlag som kommit hittills. Man ska dock alltid reservera sig för att det kan finnas någon bokstav som är lite annorlunda.

Skälet till att det tagit oss lite tid är alltså att vi vill ta vara på de erfarenheter och eventuella positiva effekter som vi tycker oss ha fått av den tidigare reformen. På så sätt leder det oss framåt. Det är, som sagt, viktigt med reformen som kommer i maj. Vi har lyssnat på remissinstanserna. Vi är angelägna om att arbeta på ett sätt som gynnar och stärker småföretagen, och det är roligt att Miljöpartiet också i den frågan stöder regeringen.

Anf. 11 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Det var lite motsägelsefulla besked i ministerns inlägg. Det ska vara detsamma som tidigare ”i allt väsentligt”. Det är bara i oväsentliga detaljer som det blir en skillnad jämfört med tidigare lagstiftning. Det blir trots allt, såsom jag tolkar det, en fullständig återställning av reformen. Samtidigt säger ministern att man ska lära sig av misstagen och göra förändringar. De två påståendena går inte riktigt ihop. Är det en fullständig återställning eller inte? Det vore bra med ett tydligt besked i den frågan.

Om det nu blir en fullständig återställning, vilket vi hela tiden krävt och som majoriteten i kammaren också varit överens om, är det ännu mer obegripligt varför det tagit så lång tid att genomföra reformen. En fullständig återställning hade man kunnat göra genom att redan från början gå tillbaka till den tidigare lagstiftningen utan att gå omvägen via utredningar som fått tveksamma direktiv. Det har blivit två års väntetid helt i onödan.

Vi vet att den nya regeringen hade en lång förberedelsestid redan innan man kom in i Regeringskansliet. Man förberedde många reformer. Om man hade haft ett riktigt engagemang i den här frågan hade man kunnat förbereda sig även på det området och ta fram förslag som man sedan snabbt kunnat genomföra. Det gjordes dock inte. I stället har man suttit och väntat väldigt länge – alldeles för länge, tycker jag.

Ett ytterligare problem med reformen visas i ITPS-rapporten där det framkommer att reformen framför allt drabbat företag i glesbygd, i stöd-områden. Det måste vi verkligen ta hänsyn till, för det är de företagen som verkligen behöver vårt stöd och vår hjälp. De behöver inte en stjälpande reform som ju denna varit. För just de företagens skull tycker jag att det är olyckligt att det tagit så lång tid att genomföra återställningen.

Jag tolkar svaret så att vi får ett besked om att det blir en fullständig återställning, vilket är positivt. Jag skulle ändå vilja ha ett förtydligande om man kommer att göra förändringar jämfört med tidigare lagstiftning eller om delar av reformen trots allt kommer att finnas kvar.

För Miljöpartiets del kan jag säga att vi förlorat en stor del av förtroendet för regeringspartierna när det gäller småföretagspolitiken. Vi har i fall efter fall sett hur man beslutat om åtgärder som slår mot småföretag, och vi ser denna reform som ett sådant fall där man inte kommit med beslut tillräckligt snabbt.

Ett annat exempel är regelförenklingarna. Man har inte med någon handlingskraft genomfört förändringar som småföretag gärna vill ha just för att det finns belastningar på dem. Därför kommer vi att fortsätta att noga följa frågan, och vi kan inte känna oss lugna förrän propositionen kommer och vi verkligen ser att det innebär en återgång till tidigare regler så att företagen vet att de har samma möjligheter som tidigare att få krediter och kapital för sin verksamhet.

Systemet fungerade i stort sett bra tidigare. Det har också visat sig i utvärderingarna att den reform som gjordes lett till resultat som blivit sämre för företagen. I stället för att gå åt det håll som jag trodde att regeringspartierna och Miljöpartiet var överens om, alltså att man skulle förbättra för företagen, har man genomfört något som innebär klara försämringar framför allt för företag i glesbygd. Därför tycker jag att man snabbt måste komma med förslag om att återgå till de tidigare reglerna.

Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det är nog inte bara jag som är otydlig och har flera uppfattningar samtidigt. Man kan kritisera alliansregeringen för att inte tillräckligt snabbt göra de förändringar som behövs för småföretagen, men från Miljöpartiets synpunkt må det väl ändå vara bättre att det inte går särskilt fort än att det ska vara som det var med era tidigare samarbetspartier. Ni stödde ju den förra regeringen som inte kom med några förslag alls utan fattade beslut som gick tvärtemot vad ni tycker är rätt och riktigt. Då måste väl detta vara bra mycket bättre.

Skälet till att det tagit tid är att vi vet att det fanns en del positiva effekter av den tidigare reformen som vi försökte se om vi kunde rädda. Det har visat sig att det förmodligen inte är möjligt, och man kan säga att vi i maj i princip kommer att lägga fram förslag om en återställare. Men det finns ändå skäl att göra den prövningen.

Det är riktigt att vi hade en mycket tydlig uppfattning i valrörelsen, och vi har arbetat efter den, men det ankommer också på regeringen att ha ett ordentligt beredningsunderlag.

Vi är mer eller mindre tvingade av riksdagen, inte minst av konstitutionsutskottet, att faktiskt utvärdera den lagstiftning som finns, i synnerhet om den är relativt ny, innan vi går till riksdagen för att ändra igen. Det har naturligtvis tagit lite tid. Jag är ledsn om det har tagit ett och ett halvt år, men jag tycker inte att det är så mycket att bekymra sig över, med tanke på vad som hände under förra perioden efter decenniernas age-rande som då gick stick i stäv med en småföretagarvänlig politik.

Jag tycker att det är viktigt att vi nu får det här förslaget och att riksdagen så skyndsamt som möjligt kan fatta beslut så att vi får rätt regler på plats. Då har vi i alla fall på ett seriöst sätt utvärderat det som gjordes av den förra regeringen, som Miljöpartiet stödde och som uppenbarligen inte fungerade alls. Då har vi fått någonting som de flesta tror och anser sig veta är bra mycket bättre. Det kommer att gynna småföretagen, och det tror jag att vi alla ska vara väldigt glada och tacksamma för.

Jag tror, som sagt, att det är otroligt viktigt att man bereder ärenden noggrant, inte minst när det gäller småföretagen. Även om det finns ett behov av att skynda väldigt snabbt kan jag säga att det som också har skadat småföretagen väldigt mycket har varit en hel del ogenomtänkta förslag där man inte har tagit reda på hur det fungerar och där man inte heller har lyssnat på de synpunkter som har kommit.

Det har vi gjort genom att vi har tagit fram ett förslag, remitterat ut det och faktiskt haft kommunikation med företagen. Det är klart att de som yttrar sig i en remissomgång tycker att vi kan göra som de tycker på en gång. Men det är många att lyssna på. Och, som sagt, jag tror att den här propositionen, som vi kommer att lägga fram, kommer att ligga väl i linje med vad småföretagen tycker och då även Miljöpartiet den här gången.

Anf. 13 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Först vill jag bara göra ett förtydligande. Miljöpartiet stödde inte den förra regeringen i den här frågan, utan vi röstade emot det här förslaget när det kom, och vi har kämpat emot det hela vägen.

Miljöpartiet tog flera beslut som gick över blockgränsen just när det gäller småföretagare. Det var ju för att vi var missnöjda med den tidigare regeringens politik. Då hoppades vi att vi skulle bli mer nöjda med den nuvarande regeringens politik, men det har vi tyvärr inte kunnat bli. Det är tråkigt.

Vi tog till exempel beslut, över blockgränsen, om tvåpersonsundantaget från LAS för småföretag. Vi tog beslut, över blockgränsen, om regel-förenklingen, om ett mål att minska det med 25 procent. Där hoppades vi att regeringen skulle komma med lite handlingskraft, vilket man tyvärr inte har gjort. Vi tog nu också beslut, över blockgränsen, om just den här förmånsrättsreformen.

Miljöpartiet har hela tiden kämpat för småföretagens möjligheter och för att förbättra dem. När vi inte har lyckats göra det i den ena majoriteten har vi lyckats hitta en annan majoritet just för att få igenom sådana reformer. Detta gör vi för att vi tycker att det är oerhört väsentligt att vi skapar bättre förhållanden för småföretagen i Sverige, inte minst i glesbygd och stödområden. Den här reformen har slagit extra hårt mot just de företagen.

Vi tycker att det är väsentligt just för att vi tror att det bidrar till Sveriges utveckling att vi har en stor bredd med många småföretag. Vi vet också att småföretagen har möjlighet att växa och kan bli stora företag som kan bidra väldigt mycket till Sveriges ekonomi i framtiden. Därför är det också viktigt att ha en bredd.

Därför får jag väl avslutningsvis ändå tycka att det är bra att regeringen nu kommer med ett fullständigt återställande, som jag tolkar det som att det ändå blir. Jag kan beklaga att det har tagit två år i onödan. Vi hade ändå det beslutet redan tidigare, att det skulle vara ett fullständigt återställande.

Jag kan också hålla med om att det är bra att utvärdera. Men när man till slut i alla fall kommer fram till samma resultat som man hade från början kan det kännas som att det faktiskt var väldigt mycket tid som gick till spillo i onödan.

Men vi kommer att fortsätta att följa den här frågan och se till att regeringen nu håller sitt löfte om att det kommer att bli ett fullständigt återställande av reformen.

Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först vill jag bara säga att det är en viss skillnad mellan en politisk överenskommelse mellan partier eller en reservation i riksdagen och att lägga fram en proposition.

Det ställs krav på beredning. Det kan man tycka illa om. Det är oftast väldigt irriterande för alla inblandade därför att det tar tid. Likväl är det den ordning vi har. När vi lugnar ned oss brukar vi känna att det ändå har ett värde att vi faktiskt tänker efter och ser till att lagtexter och annat blir korrekta, att man analyserar och utvärderar och så där. Den kritiken ser jag därför inte som så allvarlig.

När det gäller småföretagarpolitiken måste jag ändå säga att det är riktigt att Miljöpartiet har fattat blocköverskridande beslut också under den förra perioden som jag tycker är bra, självklart. Jag kommer ihåg att jag var väldigt glad när det gällde friskolorna. Men även på det här området har det skett en del.

Likväl är det så att Miljöpartiet stödde en regering ledd av Socialdemokraterna där helheten faktiskt inte var bra för småföretagsamheten utan skapade problem. Jag är fortfarande inte säker på att ni har ändrat inställning till det.

Nu har vi en alliansregering som i sin helhet ser till företagsamhetens villkor och som har det som en av sina viktiga utgångspunkter att vi för att skapa fler arbeten och bättre företagsamhet ska ha vettiga villkor.

Jag välkomnar alla goda initiativ. Vi kommer att göra allt vad vi kan för att lägga bra reformer på plats. De ska vara stabila och fungera väl. Jag tror att den proposition som regeringen nu lägger fram i maj, som innebär att vi går tillbaka till de regelverk som gällde tidigare när det gäller förmånsrätten, kommer att vara till glädje för många småföretag. Det är viktigt.

Därmed rättar vi till ett felaktigt beslut som den förra regeringen var ansvarig för tillsammans med Vänsterpartiet och ett alliansparti. Nu har vi den erfarenheten. Förhoppningsvis ska vi inte behöva fler återställare på det här området.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Christina Axelsson har frågat mig dels vilka åtgärder jag avser att vidta för att förhindra att fler ungdomar överskuldsätter sig, dels när jag kommer att ta initiativ i syfte att begränsa de lånevillkor som sms-låneföretagen erbjuder med möjligheterna till snabba lån utan säkerhet eller ens kreditprövning. Christina Axelsson har även frågat mig om jag avser att ta något initiativ i fråga om lån som understiger motsvarande 200 euro och om jag avser att verka för att sms-lånen omfattas av det nya EG-direktivet om konsumentkrediter.

Unga personer har ofta mindre erfarenhet och kunskap om risken med att ta lån, och de löper därför större risk att försätta sig i skuldproblem. För unga är det därför viktigt med information och kunskap om riskerna med att ta krediter. Det kan bidra till större förtänksamhet vid valet att ta en kredit och till att färre får problem med att hantera sina skulder. I lagstiftningen finns krav på information vid kreditgivning och marknadsföring av krediter. Vid sidan av lagstiftningen kan pekas på Kronofogdemyndighetens arbete i skolorna med att informera om risker med skuldsättning.

Som bekant pågår inom departementet ett högt prioriterat arbete med en promemoria med olika förslag till åtgärder för att underlätta för kredittagarna. I promemorian kommer skärpta krav på information till kredittagarna och krav på kreditprövning att övervägas, bland annat mot bakgrund av de problem som har uppstått för personer som tagit sms-lån och andra så kallade snabb lån. Vår ambition är att den kommande regleringen ska göra villkor och skyldigheter tydligare för konsumenterna så att färre får problem samtidigt som kreditgivningen inte krånglas till i onödan. Om det i slutändan innebär att krav på kreditprövning för sms-lån under 200 euro införs får övervägas i promemorian. Detsamma gäller frågan om EG-direktivets bestämmelser i övrigt ska gälla för sms-lån under nämnt belopp.

Anf. 16 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, Beatrice Ask!

Anledningen till att jag har ställt den här interpellationen – jag har ju ställt en liknande tidigare – var att jag fick se en annons i en gratistidning om just mobil lån.

Där står det så här: ”En korv med bröd för 10, 20 eller 30 kronor. Vilken korvgubbe väljer du?”

Den här annonsen var införd tre dagar efter det att kronofogden hade gått ut med ett pressmeddelande angående fortsatt ökning av ungdomars skulder, där man talade om att betalningsförelägganden för obetalda skulder ökade med hela 18 procent under 2007. Det handlar ofta om obetalda mobilabonnemang och sms-lån.

Jag tycker därför att det är väldigt viktigt att vi fortsätter att diskutera den här frågan här i riksdagen. Hur ska vi kunna komma till rätta med det här problemet, som många unga faktiskt hamnar i?

Svar på
interpellationer

Utbildning och information, svarar ministern. Jag kan hålla med om att det är oerhört viktigt, men det är också viktigt med en reglering.

Jag blir ändå lite fundersam över det svar jag får, där jag tycker mig märka en liten viktning från ministrarnas sida. Jag är lite orolig för att ministern helt överlämnar de lån som ligger under 200 euro, alltså under det golv som det nya EG-direktivet sätter, åt att regleras i den promemoria som ska komma – när den nu kommer, förhoppningsvis i alla fall under året, som det har sagts tidigare. Om vi inte får en reglering av det här blir ju hela verksamheten fri.

Det är bra att vi får en finansiell folkbildning. Det är bra att Konsumentverket delar ut pengar för att vi ska kunna ha olika aktiviteter i folk-rörelser. Det är bra att kronofogden har ett program på Internet där lärare kan hämta verktyg för att diskutera överskuldssättning också i skolan. Men det räcker inte. Det räcker inte med information. Det behövs också regleringar. Vi hade en utfrågning i riksdagen för inte så länge sedan där Konsumentverket också sade att det är viktigt med en reglering för att få bukt med det här.

Nu vill jag höra hur ministern ställer sig: Kommer vi att få en sådan reglering? Det är ändå ministern som leder arbetet på departementet. Vad kommer man att säga? Kommer vi att få det?

Anf. 17 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag är jätteglad att Christina Axelsson tar upp de här frågorna, för det är ett stort bekymmer för många ungdomar. Problemet är att den här typen av småkrediter inte bara handlar om sms-lån utan också om en del andra lån.

Skälet till att svaret kanske är lite sökande, lite otydligt, är att vi väntar på vad man ska säga i EU om direktivet, vilket man lär bestämma sig för den 7 april. Det är klart att vi så småningom också måste implementera regelverk i Sverige som har att göra med detta. Vi vet inte än var man landar.

Jag har också väldigt noga följt både utfrågningen i riksdagen och det arbete som sker på andra håll. Inte minst Konsumentverket har ju pekat på de problem som finns. Vi har också ett antal domar där man faktiskt har ifrågasatt hur en del firmor har gått över gränser på ett sätt som inte är acceptabelt.

Men den problematik som föreligger, som gör att vi arbetar lite bredare med detta på Justitiedepartementet, är att det inte enbart handlar om sms-lånen, som är så otroligt attraktiva för många ungdomar. Det är ett bredare fält. Vi är tvingade att försöka se helheten.

Det andra är som sagt att vi måste invänta besked från EU, annars gör vi saker i onödan. Men det kan jag säga att skulle EU av någon outgrundlig anledning som jag inte känner till få för sig att ta semester och inte göra något åt det här kommer vi i alla fall att fortsätta det arbete som pågår på departementet för att se vad och på vilket sätt vi kan försöka få lite ordning i detta.

Det är viktigt, tycker jag, att man har ordning och reda på hur man tar krediter och hur krediter ges. Därmed inte sagt att det alltid måste se ut som det har gjort i alla tider. Korta krediter och små krediter kan ha många goda skäl för sig. När riksdagen behandlade det här 2002/03 och pratade om engångskrediter med kort kredittid såg man också fördelar

med det, och av det skälet lades inte alla de begränsningar som kanske finns i övrigt på just dessa.

Utvecklingen går väldigt snabbt, och vi måste arbeta med det. Men vi väntar som sagt på besked vad gäller direktivet från EU. Så fort vi har det kan vi arbeta vidare.

Det är klart att vi kommer att ta regelmässiga beslut också och inte bara förlita oss på informationen. Men jag ville ändå ta med det i mitt svar, därför att min erfarenhet som tonårsförälder och av att arbeta med ungdomar är att det behövs väldigt mycket, om man får säga så i en sådan här diskussion, fostran och information om hur det faktiskt fungerar. Ungdomarna har ibland inte tänkt. De har inte riktigt gett sig tiden att fundera över konsekvenserna av sitt agerande. Det är inte alltid reglerna det är fel på. Jag tror att det är oerhört betydelsefullt att Kronofogdemyndigheten, skolorna och även andra på olika sätt försöker få ungdomar att inte bara läsa en sådan här annons om korv med bröd som om det vore vilken grej som helst utan faktiskt fundera över vad lån och krediter egentligen innebär och vad det får för konsekvenser i det långa loppet om man skuldsätter sig för mycket. Det var därför det kom med i det här svaret.

Anf. 18 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Tack för det, ministern! Men det är ju så att ”korv med bröd” lockar många ungdomar. Som tonårsmormor kan jag faktiskt säga att man märker att det finns en kultur för att handla, och det ska gå fort och snabbt. Det är det som är det primära med de här krediterna, att de är snabba.

Men det är precis som ministern också säger, marknaden springer före och vi många gånger efter med lagstiftning. År 2006 fanns det sex företag som erbjöd de här produkterna. I december 2007 uppskattade Konsumentverket att det fanns 20–25. Gör man en vanlig sökning på nätet får man hur många träffar som helst.

Det senaste, som jag har sett i alla fall – det finns säkert ännu nyare, jag är kanske inte så up-to-date – är Loanland, som är helt oreglerat. Populära artister eller programledare går in och gör reklam för att man ska kunna auktionera ut lån. Om jag vill låna pengar ska det matchas med någon som vill låna ut till mig. Det finns ingen som helst reglering som gör att vi kan sätta åt en sådan sak. Där tycker jag väl ändå att vi ska säga: Så ska det inte låta!

Men den översyn som ministern talar om tycker jag tar alldeles för lång tid. Och EG-direktivet vi pratar om handlar ju fortfarande om krediter som har ett golv på 200 euro. Sms-lånen är ofta under det beloppet. 200 euro är ungefär 1 900 kronor, och sms-lånen ligger under det. Vi måste faktiskt se efter hur vi ska kunna reglera marknaden i Sverige på det här området.

Konsumentverket har kommit med förslag till hur man lätt skulle kunna göra för att få bort de undantag som i dag råder i några av konsumentkreditlagens paragrafer; 5 a, 6 och 9 såg jag att man tar upp. Då handlar det om att man ska ha skriftliga avtal, som alltså tar lite längre tid än de fem minuter, en kvart eller vad det kan ta för att få ett sms-lån, att man ska göra en ordentlig kreditprövning för alla lån och sätta regler för marknadsföringen. Det måste väl ändå ministern medge skulle kunna

göras i Sverige oavsett om vi får en EU-reglering på lån som överstiger 200 euro eller inte. Det här är någonting som både Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten faktiskt har pekat på skulle gå lätt och snabbt att åtgärda.

Men det verkar som om viljan inte finns hos den här regeringen, kanske av rädsla för de aktörer som spelar på den här banan. Jag vet inte. Men jag undrar: Varför vill inte ministern göra de saker som våra statliga myndigheter har föreslagit skulle kunna göras ganska enkelt och på så sätt komma till rätta med en del av det här?

Sedan menar jag naturligtvis att vi måste fortsätta med information och annat, men det känns som om det är mycket snack och lite verkstad helt enkelt.

Anf. 19 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först vill jag gärna säga att det arbetssätt som vi har valt såvitt vi har bedömt är det snabbaste sättet vi kan arbeta på, att arbeta med en promemoria och att arbeta parallellt.

Vi tar också till oss de synpunkter som kommer från myndigheterna. Det är riktigt att bland annat Konsumentverket har lagt fram en del konkreta förslag. Men det är också så att krav på kreditprövning av olika slag för små krediter innebär att kostnaderna för att ta sådana lån kommer att öka för konsumenten. När vi pratar aktörer ska vi ha klart för oss att det inte är bara de som ger krediter som är aktörer utan det finns en del andra. Det finns också många som på goda grunder anser sig ha glädje av att nyttja den typen av lån. Det måste vi också ha med i det hela, även om vi ser bekymret med ungdomar. Vi ser ett behov av att mer synliggöra de konsekvenser ett lån innebär och att ha en seriösare prövning. Det är balansen däremellan som är otroligt viktig för oss.

Vi har inte lagt fram några detaljerade förslag. Vi arbetar, som jag försökte beskriva, mer med frågorna utifrån det som sker på EU-nivå och utifrån de förslag som har kommit in. Jag tror dock att vi kan hamna på lite olika ståndpunkter i slutändan. Christina Axelsson tar upp Loanland och det ena med det femte, och det är ett jättebekymmer att verkligheten springer fortare än politikerna. Ja, det är så. Alliansen har inte ambitionen att reglera allt här i världen i alla detaljer. Där skiljer vi oss från Västertern på olika sätt.

Just nu gäller det de problem vi ser med ungas skuldsättning och de problem som kommer sig av en bristande hantering av den typen av snabblån. Där finns en del att göra. Vi kanske inte kommer att gå så långt som Christina Axelsson skulle vilja i alla detaljer. Det gör vi inte av hänsyn till dem som tjänar pengar på att ge de snabba lånen utan därför att vi ser att de är något som efterfrågas – inte bara av ungdomar.

Det var precis detta som riksdagen konstaterade 2002/03 när man talade om de mindre krediterna som hade dykt upp och som det fanns ett ökat behov av att se över. Man såg att det fanns legitima skäl för en del av de lån som har uppstått. Jag tror att riksdagen då hade rätt, och det finns ingen anledning att tro att världen har ändrat sig sedan dess. Vi måste försöka balansera de olika förändringarna i marknaden utifrån att vi ska skydda dem som inte har vett eller förstånd att hantera de möjligheter som de nya produkterna erbjuder.

Anf. 20 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Det var under den socialdemokratiska regeringen som vi inte reglerade de små lånen – när frågan var uppe förra gången. Det är faktiskt fel att påstå att vi ska reglera allt i minsta detalj.

Om vi däremot ser ett problem tycker vi att det är politikernas sak att faktiskt göra något åt det. Konsumentverket har haft en nordisk satsning på sms-lån. Det här är inte ett problem bara i Sverige, utan det här börjar bli ett problem i hela Europa. Nu har konsumentombudsmännen från Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island träffats i Lillehammer i Norge. De har diskuterat bland annat denna fråga. De har pratat om den aggressiva marknadsföringen, till exempel att ett lån ska jämföras på samma sätt som man jämför en korv med bröd.

Gunnar Stetler, överåklagare på riksåklagarens utvecklingscentrum, uttalade när KO stämde sms-lånebolagen att om staten inte vill att sms-lånen ska fortsätta att utvecklas som hittills får man införa regler i stället för att efterlysa en straffrättslig process i det juridiska gränslandet. Därför är det viktigt att vi nu får en reglering, att vi får regler som faktiskt också täcker in de små lånen, så att konsumenterna kan känna sig trygga för att de får en ordentlig information, att ungdomar inte lockas att överskuld-sätta sig och att de får korrekt information om vad lånen verkligen kostar och vad lånen innebär i reala räntor.

I den nya domen framgår det att man ska få veta detta, men man får gå in på många baksidor för att hitta detta på nätet. Jag hoppas att ministern fortsätter att arbeta i än snabbare takt.

Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Ja, vi kommer självklart att få regler, men det är viktigt att det blir rätt sorts regler. Det går snabbt på marknaden – det är väl alldeles uppenbart. Jag förstår att konsumentministrar och andra ministrar behöver diskutera detta både fram- och baklänges. Det är på det här området som på en rad andra områden; ny teknik och inte minst Internet gör att allt går snabbt. Vi är inte riktigt vana vid att hantera det.

Samtidigt är det viktigt att inte bara se problem utan att också se möjligheterna. Uppsala studentkår ger lån till studenter i form av minikrediter. Blir reglerna fel skulle studentkårens möjligheter att ge det stödet till medlemmarna inte fungera. Det är ett typiskt exempel på en god sak där man använder ett nytt sätt att arbeta på där kanske ingen bank hade ställt upp på att hjälpa dessa studenter. De har sällan särskilt mycket säkerhet att erbjuda.

Det är viktigt att tänka två gånger så att man inte binder ris åt egen rygg. Vi måste försöka täppa till de problem som finns utan att för den skull krångla till det eller öka kostnaderna. Ett alldeles för omfattande kreditprövningsinstrument – regler – för de små krediterna skulle innebära att man skulle få betala mycket i förhållande till vad lånet ger. Då är det i princip helt värdelöst – i varje fall inte konsumentvänligt. Det är det här vi behöver balansera.

Vi arbetar snabbt. Vi försöker göra det så skyndsamt som möjligt. Jag tror inte att vi kommer att lösa problemen för tid och evinnerlighet. Här händer mycket hela tiden. Om EU inte blir klart någorlunda snabbt kommer vi att jobba vidare, men förhoppningsvis kan vi med stöd av den

europiska regleringen se till att vi får en del saker gjorda som gör att vi kan minska problemet med ungas skuldsättning framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2007/08:492 om hatbrott mot HBT-personer

Anf. 22 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Börje Vestlund har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta i syfte att minska antalet hatbrott, vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra kunskapen inom rättsväsendet om hatbrott och vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra utbildningen för poliser, domare och åklagare vad gäller hatbrott.

Hatbrotten är prioriterade både av regeringen och inom polisorganisationen. För att polisen ska kunna bekämpa hatbrott måste den ha goda kunskaper om dem. Av den anledningen fick Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten i 2007 års regleringsbrev i uppdrag att säkerställa att hatbrottsmotiv identifieras och utreds så tidigt som möjligt vid utredningar om brott där det kan finnas ett sådant motiv.

Uppdraget har redovisats i samband med årsredovisningarna för 2007. Av redovisningen framgår bland annat att Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten under året har bedrivit ett aktivt arbete med att vidareutbilda personalen i hanteringen av hatbrott. Alla som går Åklagarmyndighetens grundutbildning för åklagare får utbildning. Flera polismyndigheter har också genomfört utbildningsinsatser för personalen. Vidare samverkar polisen med berörda aktörer som till exempel RFSL och skolan. Rikspolisstyrelsen ser också över förutsättningarna för att ta fram en webbaserad interaktiv utbildning i hatbrott. Tanken är att alla anställda ska erbjudas möjlighet att gå utbildningen.

Inom ramen för Rättsväsendets Informationsförsörjning (RIF), där bland annat Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket ingår, pågår ett utvecklingsarbete som syftar till att förenkla informationsutbytet inom rättsväsendet. Genom det förenklade informationsutbytet kommer även information om hatbrottsmotiv enklare att spridas genom hela rättskedjan.

Det har tidigare gjorts upprepade påståenden om att den sex veckor långa kursen i hatbrott har försvunnit som egen kurs vid grundutbildningen på Polishögskolan. Jag har också vid flera tillfällen tidigare talat om att det inte är sant. Den så kallade hatbrottskursen ingår fortfarande i grundutbildningen. Det korrekta namnet på kursen är Brottsförebyggande arbete, rasism och diskriminering.

Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Det finns anledning att i vissa ämnen återkomma med jämna mellanrum. Ett sådant ämne är hatbrott. Även om man har lagt om systemet för att mäta hatbrott vet vi att det har varit problem med att dessa brott inte har synts. Vi vet att de har utretts dåligt. Inte minst när det har kommit till rättegång har man inte bevakat detta. Det finns undan-

tag. Stockholms läns polisdistrikt har varit duktiga på detta. Det finns också exempel från bland annat Kristianstad där man har tagit itu med detta.

Det som är allvarligt är att även om statsrådet nu påstår att man inte har avskaffat hatbrottsutbildningen vid Polishögskolan har ändå den omorganisation som har varit och som har inneburit att man har stoppat in en annan del medfört att den blandats upp med fler bitar. Det har inneburit att man också har minskat betoningen på hatbrott till förmån för annat, till exempel diskrimineringsbrott. Därför känner man inte längre att man har samma stöd. Det är inte längre samma prioritering av hatbrott som tidigare.

Det är också gott och väl att man tänker att det ska finnas en redovisning. Vad är det då som ska framgå av redovisningen? Vad är det som kvantifieras? Jag är helt övertygad om att om man får ett uppdrag kommer man också att säga att man har utfört det, men värdet av det kan vi se först när vi vet vad som kvantifieras. På vilket sätt har man arbetat med hatbrotten? På vilket sätt har man utvecklat det? Detta tycker jag är oklart i det här sammanhanget.

Visst är det bra med utvecklingsarbete, men fortfarande ökar antalet hatbrott. De konkreta åtgärderna från regeringens sida inskränker sig till ganska få saker. Man ska göra en redovisning, och man anser att det prioriteras. Men på vilket sätt gör man det, och hur ska man kunna arbeta med hatbrotten i framtiden? Det skulle jag vilja veta.

Anf. 24 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Tänk, jag hade trott att jag i dag skulle få beröm av Börje Vestlund för att vi har gett uppdrag till polis och åklagare och faktiskt fått en redovisning.

Nej, skämt åsido. Det är möjligt att förändringar inom Polishögskolan ställer till en del bekymmer, men det viktiga är att denna del i polisutbildningen finns kvar. Så är det, och det har jag påpekat flera gånger.

Skälet till att vi har gett uppdrag åt polismyndigheter och åklagare är att de flesta poliser redan finns därute. Det är ju viktigt att någonting görs. Det är som Börje Vestlund säger: I Stockholm har man gjort en hel del och varit duktiga. Jag kan glädja Börje Vestlund med att stockholmarna inte är ensamma på banan längre. Nu är det rätt många andra som arbetar med detta också.

Låt mig nämna några exempel som jag har skrivit upp. I Värmland arbetar man med de här frågorna och har haft utbildning för all personal. Man har ytterligare utbildning för enhetscheferna. Västmanland har gett kompletterande utbildning, framför allt när det gäller initiala utredningsåtgärder för att jobba med inriktning mot hatbrott. Man har tagit fram en handbok. Östergötland arbetar med frågorna. Förundersökningsledare och all personal som arbetar med anmälningsupptagning har fått fördjupning och kunskap på det här området. Jag kan fortsätta uppräknningen.

Det är på detta sätt det redovisas när vi frågar vad man har gjort. Det är klart att alla inser att det borde göras mycket mer, men jag tycker ändå att man ser att det finns ett intresse och ett engagemang för att försöka öka kunskaperna där ute. Det är otroligt viktigt att människor som har blivit utsatta för hatbrott eller där det finns misstanke om det möts av människor som vet hur man ska arbeta med detta och som ser vikten av

det på ett seriöst vis. Där tycker jag att vi har kommit några steg framåt. Det tycker jag är bra.

När det gäller statistiken finns det en del förändringar som man kan ställa frågor om. Det handlar väl inte bara om att det finns en ökning utan också om att man har ändrat en del rubriceringar. Det finns förklaringar till att vi har fått dessa förändringar. Det finns en skillnad i siffrorna mellan 2003, 2004 och framåt. Vi tror att det beror på förändringar av redovisningssättet. Man har bland annat infört sökord så att fler anmälningar än tidigare av brott med hatmotiv kan hittas. Det kan vara ett skäl till ökningen, men vi är inte helt säkra.

Detta gör också att medvetenheten om dessa frågor är otroligt viktig. Jag tror att om myndigheterna fortsätter att arbeta som de nu gör med utbildningar och så vidare kommer antalet hatbrott att öka ytterligare, för i takt med att polisen blir duktigare på att bemöta människor som kommer och berättar om sådant och i takt med att man ser problemen kommer vi också att notera fler av dem. Under en period kanske vi till och med kan se det som positivt att det blir en ökning i statistiken. Det är desto viktigare att vi ser till att få bra utredningskompetens och att vi kan leda de här ärendena i hamn. Det måste ju vara den långsiktiga ambitionen.

Anf. 25 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Låt mig stanna upp vid detta med statistiken. Jag reagerade naturligtvis också kraftigt när man kunde se en ökning med 50, 60 eller 70 procent. Alla kloka inser att det inte har varit en så kraftig ökning på bara ett år, utan det har att göra med att man har ändrat i statistiken. Men jag tror ändå att vi i det här sammanhanget kan anta att det har varit en ökning och att det blir vanligare och vanligare.

HBT-personer blir mer och mer öppna, inte bara i storstäderna utan också på fler och fler håll i landet. Detta lockar naturligtvis fram kriminella gäng som kan vara intresserade av att skada HBT-personer. I det här sammanhanget kan man se både positivt och negativt, och det tror jag att vi är överens om.

Naturligtvis är det viktigt att det finns bra exempel på att man har börjat arbeta med de här frågorna. Jag kan ge beröm – om det är till den nya regeringen eller till den gamla kan diskuteras – för ett fall i Kristianstad som var ett bra exempel på hur man ska arbeta med hatbrott. Där hade man haft främlingsfientliga gäng som hade gått fram ganska hårt. Där anmälde man hatbrott, och det höll. Det är på det sättet man ska arbeta med sådant här.

Men det är kvantifieringen av hur många fall där man använder begreppet hatbrott och hur man tar fram det ur polisutredningarna som är det viktiga. Jag kan inte se något av detta i redovisningen. Ansatsen kan måhända vara bra, men hatbrotten fortsätter trots allt att utvecklas och bli fler. Kanske ska vi, som justitieministern säger, se det som positivt att fler vågar anmäla.

När det gäller just hatbrott är det ju egentligen inte ett hatbrott utan en misshandel som man anmäler. Sedan är det personalen, det vill säga polis och åklagare, som ska bedöma om det är ett hatbrott eller inte. Därför blir det en lite annorlunda debatt än den som ledde till att vi fick högre kompetens om till exempel våldtäkter för ett antal år sedan. Då ökade antalet

våldtäktsanmälningar, men då anmälde man verkligen våldtäkter. Här är det fråga om ren misshandel eller andra typer av grova våldsbrott.

Där kan jag inte se av statsrådets redovisning om det har ökat eller minskat eller på vilket sätt det går att se en utveckling av att man faktiskt använder sig av möjligheten som man fick för ett antal år sedan.

Där ser jag inte vad som har hänt. Jag ser inte heller vad som har hänt när det gäller om man har gjort någon utvärdering av utbildningen på Polishögskolan. Ger den samma kunskaper och samma möjligheter att få utbildning i de här frågorna?

Det gäller också rättsväsendet i övrigt. Har man startat med utbildning där? Jag delar även där statsrådets uppfattning. Det handlar inte bara om dem som går på Polishögskolan utan naturligtvis också om alla poliser som finns där ute redan i dag, alla åklagare som finns i verksamheten i dag och alla domare som finns i verksamheten i dag. Det är den största gruppen som behöver ha utbildning och kunskap om detta.

Har man sett till att de har fått utbildning? Jag tycker inte att det framgår klart.

Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag kan inte svara på om vi har gjort någon utvärdering av förändringarna på Polishögskolan. Det kommer snart ett förslag om en ny polisutbildning och då finns det anledning att diskutera polisutbildning i vid mening så vi kanske får återkomma till det.

En viktig sak som möjligen skulle ha nämnts i svaret är att vi jobbar mycket för att systematisera upptäckten av hatbrott vid anmälningar. Ungefär hälften av alla anmälningar görs vid polisens kontaktcenter. Bland anmälningarna finns det naturligtvis hatbrott, och det gäller att upptäcka det. Därför har man vid RPS arbetat för att ta fram en utbildningsplan för att se till att man säkrar att personalen vid PKC utbildas i hatbrotts- och motivbildsproblematiken.

En arbetsgrupp med Sven-Erik Alhem, Göran Hellstrand som är kammaråklagare och en kriminalkommissarie har arbetat med hur det ska se ut.

I polisens anmälningsrutiner från 2008 uppdaterar man det IT-system som man använder när man tar emot samtalen och då kommer det att införas en funktion där anmälningsupptagaren, alltså den som svarar i telefon, måste svara ja eller nej på frågan om det aktuella ärendet är ett misstänkt hatbrott eller inte. På så sätt får man hela tiden en uppmärksamhet hos dem som tar emot anmälningar genom att de alltid frågar sig om det kan vara den typen av brott. Det tror jag kan göra att vi hanterar frågorna bättre än hittills.

Vi tror att det är verkningsfullt att utbilda personal och se till att vi har rutiner som gör att man påminns om att det ska göras en sådan bedömning. Jag tycker att vi har kommit en bit på väg. Det här är ett resultat av de riktlinjer som polisen har fått. Det är en viktig förbättring som kommer under innevarande år.

Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr talman! Man får väl säga att allt som är förbättringar är bra. Man kan också säga att vi får avvakta och se vad som händer med det som regeringen har infört.

Det är ju alldeles utmärkt att det finns ett stöd i IT-systemet när man hanterar anmälningar.

Jag tycker också att det är viktigt att vi på något bra sätt i framtiden även kan bedöma hur vi får ned antalet sådana här brott. Jag tycker att det saknas idéer om hur vi ska arbeta med det i framtiden. Jag tror att allt tillsammans kanske är ett bra sätt. Men vi måste ha klara och raka ambitioner för på vilket sätt man ska minska antalet hatbrott så att vi ser i statistiken att det blir färre hatbrott. Det är fortfarande ett problem i samhället.

Anf. 28 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Den långsiktiga ambitionen är ju att hatbrott inte ska förekomma. Vi vill väl inte ha ett samhälle där den typen av övergrepp sker. Det är väl den enda rimliga ambitionen.

Jag är nog rätt klar över att när man i IT-systemet för anmälningsupptagning av brott får en automatik i att ställa sig frågan om det kan vara ett misstänkt hatbrott och när man börjar utbilda mer personal, vilket rätt många myndigheter gör, kommer vi till en början att se en ökning.

Förändringar i arbetsmetodik kan ju vara ett skäl, men det som Börje Vestlund tog upp tidigare, nämligen om det sker en faktisk ökning är något som tål att fundera på. Det är ett väldigt tufft klimat där ute. Det sker en polarisering i många grupper som gör att vi får konfrontationer som är allvarliga. Det finns inga enkla svar på frågan. Det är något som vi måste arbeta med politiskt på olika sätt.

När det gäller statistiken påstår jag nog ändå att förbättrade rutiner och en större medvetenhet om att agera mot den här typen av övergrepp på människor kommer att leda till att vi synliggör en del av de dolda övergrepp som sker i dag och en del av de motiv som inte kommer till rättsväsendets kännedom. Det får vi nog ha en viss beredskap för.

Jag tror att det i grunden är bra. Jag tycker att det är viktigt att synliggöra problem så att man vet vad man jobbar med.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2007/08:451 om granskningskommission med anledning av bordellhärvan

Anf. 29 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig om jag avser att tillsätta en granskningskommission för att undersöka om det förekom felaktigt agerande från myndighets- och regeringspersoner i samband med den så kallade bordellhärvan.

Jag har den 20 december 2007 besvarat en interpellation av Lena Olsson i detta ämne. Jag förklarade då bland annat att jag känner starkt med de kvinnor som utnyttjades i den så kallade bordellhärvan på 70-talet, och att jag ville avvakta Justitiekanslerns beslut i ärendet innan ett ställningstagande i frågan om ytterligare åtgärder kan krävas från regeringens sida.

Justitiekanslern meddelade sitt beslut den 26 februari 2008. Han har gjort bedömningen att staten inte bör betala ut skadestånd i detta fall. Justitiekanslern anser visserligen att ett skadeståndsgrundande fel sannolikt har begåtts, men att det inte finns tillräckliga skäl för staten att avstå från att göra en preskriptionsinvändning i målet.

När det gäller tillsättande av särskilda granskningskommissioner anser jag att man allmänt sett måste vara återhållsam med att tillsätta sådana utredningar. Tillsättandet av kommissioner på olika områden kan skapa alltför höga, och ibland orimliga, förväntningar hos både de inblandade och allmänheten. En förutsättning för att en kommission ska tillsättas är därför att det finns omständigheter som tydligt talar för att en kommission har rimliga möjligheter att skapa klarhet kring det som ska granskas.

När det gäller den så kallade bordellhärvan har både riksdagens ombudsmän och Justitiekanslern tidigare granskat hur ärendet handlagts i vissa avseenden. Justitiekanslern har i det nu aktuella ärendet gjort en ny grundlig utredning. Justitiekanslern konstaterar i sitt beslut att utredningen inte funnit något stöd för att det förekom otillbörliga påtryckningar mot åklagarna och än mindre att dessa lät sig påverkas av sådana påtryckningar. Avslutningsvis gör Justitiekanslern bedömningen att det nu sannolikt inte går att skapa full klarhet kring allt, eller ens det mesta, av det som från ett allmänt perspektiv kunde vara av intresse att veta.

Jag avser mot den bakgrunden inte att tillsätta en särskild granskningskommission.

Anf. 30 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret.

I fråga om bordellhärvan är det numera många som säger att man tror på de kvinnor som när de var unga utnyttjades av svenska politiker och makthavare. Bland dem som säger sig tro dem och känna med dem finns justitieministern och Justitiekanslern. Ändå finns det många frågetecken i den här härvan som förblir outredda.

Den springande punkten i JK:s skadeståndsbeslut är om det har begåtts så allvarliga felaktigheter i ärendet att det kan finnas skäl att häva preskriptionen. Han anser att det inte gör det. Men jag tycker att det skulle kunna gå att gräva mycket djupare i detta. Jag tycker ändå att JK:s beslut lämnar öppningar för att man ska kunna gå vidare, exempelvis genom att tillsätta en granskningskommission. JK skriver i sitt beslut:

”Jag har övervägt om jag av andra skäl än för att kunna bedöma skadeståndsfrågan borde försöka komma längre i utredningen om vad som faktiskt förekom i olika hänseenden. Därvid har jag funnit att det inte finns skäl att försöka ta reda på vilka personer som var kunder till de prostituerade, vare sig till Eva Bengtsson och kusinen eller till andra. Vidare har jag bedömt att det inte heller utan särskilt uppdrag bör ankomma på Justitiekanslern att försöka utreda vad som förekom.”

Han har alltså inget särskilt uppdrag. Han hade ett uppdrag, och det var att titta på skadeståndskravet.

Det var vad som förekom i övrigt som är kärnan i hela den här frågan. Förekom det en medveten mörkläggning eller påtryckningar? JK säger att han inte utan särskilt uppdrag kan utreda detta. Men det uppfattar jag ändå som en öppning från JK:s sida. Jag tycker ändå att det bör göras

försök att ta reda på vad som hände med detta ärende eftersom det inte går att i förväg säga vad man kan komma fram till och inte.

Jag tycker också att det förefaller lite konstigt att både justitieministern och statsministern, samma dag som Justitiekanslern går ut med detta – han hinner knappast stänga sin mun – är ute och säger att denna fråga nu är färdigutredd. Man har inte haft tillgång till och läst Justitiekanslerns material.

Det är inte bara jag som tycker att det verkar som att man handlar i panik när man bestämmer sig så snabbt för att inte gå vidare i den här frågan. Jag blir lite misstänksam.

Men jag får höra vad ministern mer har att säga i denna fråga.

Anf. 31 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Först och främst vill jag gärna säga att jag inte har gjort några tydliga och snabba uttalanden samma dag som Justitiekanslern lämnade detta besked. Däremot ställer medierna omedelbart frågor när något publiceras.

Vad jag kunde konstatera var naturligtvis att Justitiekanslern har kommit fram till att han inte kunde hitta några skäl att påstå att det fanns otillbörliga påtryckningar eller annat som skulle göra att staten skulle ge någon typ av ersättning och skadestånd.

Jag tycker också att det är viktigt att säga att Justitiekanslern inte har haft ett särskilt uppdrag. Han har haft att pröva den anmälan och den inläga som har kommit från dessa två kvinnor. Sedan har han gjort en avgränsning av uppdraget. Det handlar inte om att han har fått ett uppdrag av regeringen att titta på detta. Det lät nästan så. Han har gjort en bedömning av vilka frågor i detta som är mest relevanta. Där har han gjort en begränsning.

Om man tittar på sammanfattningen kan man se att det som han framför allt konstaterar i sina slutsatser är att det inte finns någon anledning att betvivla att Eva Bengtsson och hennes kusin har utsatts för en mängd sexualbrott, och det är två olika lagtekniska begrepp som man använder för att definiera dem.

Enligt Justitiekanslerns bedömning borde utredningen för otukt med barn ha drivits längre än vad som skedde med sikte på åtal när detta begav sig. Att det inte skedde innebar sannolikt ett skadeståndsgrundande fel. Det är det enda fel eller misstag som han hittar i det hela.

Han säger också att åtminstone sett i efterhand är intrycket att åklagarna inte tillräckligt omsorgsfullt prövade möjligheten att få fler fällda för förförelse av ungdom men att det inte finns tillräckligt stöd för att säga att denna försummelse i så fall också var skadeståndsgrundande.

Han går ganska noggrant igenom vilka misstag som kan ha begåtts och på vilket sätt.

Justitiekanslerns utredning har inte heller gett något stöd för att det skulle ha förekommit otillbörliga påtryckningar mot åklagarna. Det är det viktiga för staten att fundera över. Har de varit påverkade, och har de låtit sig förledas på något sätt som gör att de inte har gjort det jobb som de skulle göra på rätt sätt? Det har han inte kunnat se någon grund för.

Han konstaterar också att dessa anspråk är preskriberade. För att göra ett undantag från det måste man också fundera på vad det får för verkan generellt. Om man skulle göra det när man hittar väldigt små misstag får

det en verkan i andra ärenden framöver, och han tycker inte att det är rimligt.

Jag har också tittat väldigt noga på hur man har arbetat i dessa olika utredningar, och det är ett grundligt arbete som har gjorts. Jag kan inte se något som tyder på att en granskningskommission – det var det som frågan gällde – nu skulle kunna göra detta bättre än vad Justitiekanslern har gjort. Det är mycket tveksamt. Jag tror inte att det finns så väldigt många fler stenar som man kan lyfta på. Det är tyvärr så att folk försvinner, minnen förflackas, och det är svårt att reda ut.

Sedan kan det finnas ett allmänintresse av att alltid fundera över vad som har hänt och inte. Men jag tror faktiskt inte att det går att få fram ett bättre underlag.

Jag delar den bedömning som görs och finner inte skäl att nu förorda eller tillsätta någon särskild granskningskommission för att gå vidare i detta ärende.

Anf. 32 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag tackar ministern för det. Ministern *tror* inte att man kan komma fram till det.

Justitiekanslern säger vidare att han har bedömt att det inte heller utan särskilt uppdrag bör ankomma på Justitiekanslern att försöka utreda detta.

Han talar om vad som är sannolikt och så vidare. Jag ser väldigt stora möjligheter för att han öppnar för att man ska kunna tillsätta en sådan här granskningskommission.

I sitt svar säger ministern att man måste vara noga och återhållsam när man tillsätter sådana här kommissioner. Det tycker jag också. Där håller jag fullständigt med henne.

Efter 30 år poppar detta fall upp igen. Därför tycker jag att det vore väldigt bra om man tillsätter en granskningskommission som ser över hela detta. JK:s del var ju begränsad. Men detta är ett sammanhang. Därför tycker jag att det är viktigt för vår trovärdighet i dag att denna granskningskommission tillsätts. Då har vi gjort absolut allt vi kan göra också för dessa stackars kvinnor som staten tog hand om. De blev omhändertagna och utnyttjades i samma veva. Jag tycker att det är väldigt viktigt att man gör det.

Jag förstår, ministern, att medierna ställer frågor. Det går till så. Men man behöver inte svara. Man kan säga att man vill ta del av JK:s material och gå igenom det noga innan man sätter ned foten. Det skulle man också ha kunnat säga till medierna. Men det gjorde man inte.

De samtal som jag får handlar om vad det är man är så rädd för eftersom man måste gå ut direkt och säga att den här frågan nu är utredd och klar. Jag tror att det kommer att poppa upp nya saker.

Jag tycker att detta är en väldigt speciell historia som med jämna mellanrum kommer upp på bordet. Det har gått 30 år. Utred detta och gå så långt som det är möjligt för att få denna fråga ur världen. Då tror jag att man också blir mycket mer trovärdig.

Anf. 33 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Lena Olsson hakar upp sig på något uttalande, och jag försöker reda ut vad det var för uttalande.

Det som jag kunde kommentera när Justitiekanslerns beslut kom och det omedelbart ställdes frågor gällde frågan om skadestånd. Jag tror att jag rimligen borde ha konstaterat att jag inte finner någon anledning att göra mer vad gäller skadestånd. Det är det som jag svarar på eftersom det är det som hans arbete har handlat om.

I den här frågan är naturligtvis mitt främsta fokus som justitieminister att ta ställning till om det har begåtts allvarliga felaktigheter av de rättsvårdande myndigheterna av karaktären mörkläggning etcetera, inte nödvändigtvis att gräva fram detaljer som är intressanta i sig men som inte ger så särskilt mycket, exempelvis vilka personer det kan ha varit fråga om. Det är tveksamt om man kommer att få fram det.

Det som Justitiekanslern har gjort är att han har pratat med människor som fortfarande finns kvar. Tyvärr är det några viktiga personer som har varit för sjuka alternativt inte längre finns med oss och som man därför inte kunnat prata med. Med de handlingar och de här kontakterna och också de intervjuer som författare och andra har gjort tidigare som Justitiekanslern har tagit del av kan han inte göra det särskilt troligt att det har skett en otillbörlig påverkan. Det ger mig ett underlag att säga: Nej, uppenbarligen finns det ingenting som bevisar att så har varit fallet. Och då faller också de krav som ställs.

Man kan fråga sig vad det är en granskningskommission skulle ta reda på. Om man tror att Justitiekanslern har gjort ett hyfsat dagsverke här och faktiskt har tagit reda på om det finns något som synes ha påverkat åklagaren, att rättsväsendet inte har fungerat i ärendet, vad är det då därutöver som en granskningskommission borde göra om det nu inte gäller att ifrågasätta Justitiekanslern? Jag har väldigt svårt att se vad det skulle kunna ge.

Sedan är det klart att det är två kvinnor som i sin barndom har varit väldigt illa och mår dåligt, och dessvärre är det väldigt många människor som på olika sätt drabbas av det. Jag förstår att det här är ett livstrauma för de här två kvinnorna. Men det gör inte med automatik att staten kan ge ersättningar, utan vi måste naturligtvis följa regelverket.

Det som har hänt är naturligtvis förfärligt. Men jag tror inte att vi kommer närmare sanningen annat än i form av spekulationer och annat som historiker och många andra säkert kommer att ägna sig åt många gånger framöver.

Jag kan inte se att en granskningskommission skulle göra mer nytta i det här ärendet. Det är också skälet till att jag har kommit fram till att jag inte tänker tillsätta en sådan.

Anf. 34 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret. Det verkar inte som att vi kommer längre.

JK hade en avgränsad fråga. Den här frågan är mycket större. Jag tror naturligtvis att man skulle få reda på mer om man tillsatte en granskningskommission.

Det är heller inte vilken fråga som helst. Jag anser att den har en del med dagens politikerns trovärdighet att göra. Det verkar som det finns en viss rädsla, för vad vet jag inte. Men det är väl som det är. Ni vill inte tillsätta en granskningskommission och det är ju ni som bestämmer. Jag

beklagar det djupt, för jag tror att man skulle ha fått fram mycket mer om man hade gjort det.

Prot. 2007/08:85
28 mars

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

12 § Svar på interpellation 2007/08:497 om merarbete hos polisen vid neddragningar hos tullen

Anf. 35 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att polisens och tullens samarbete i brottsbekämpande syfte ska kunna fortsätta med oförminskad styrka över hela landet.

Låt mig först slå fast vikten av att de brottsbekämpande myndigheterna har ett nära och förtroendefullt samarbete. Jag vill också poängtera betydelsen av att samhällets insatser mot brott måste ses i ett helhetsperspektiv.

Den utredning som Lena Olsson hänvisar till är framtagen av en arbetsgrupp inom Tullverket. Ledningen för Tullverket har inte fattat något beslut i frågan. Tilldelningen av resurser till Tullverket prövas i samband med tilläggsbudgetpropositionen och i budgetpropositionen. Jag har noterat att finansministern här i kammaren nyligen uttalat att Tullverket ska tillföras nödvändiga resurser för att myndigheten ska kunna lösa sina uppgifter. Jag förutsätter att samarbetet mellan polis och tullverk även i fortsättningen kommer att utvecklas i syfte att effektivisera brottsbekämpningen.

Mot denna bakgrund finner jag ingen anledning att vidta några åtgärder.

Anf. 36 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret. Jag vet att den här frågan är uppdelad på två ansvarsområden. Det är finansministern som har ansvaret för tullen och justitieministern som har ansvaret för polisen.

Det har ofta varit debatter i denna kammare om stuprörstänkande. Det är ju alltid bra när myndigheter samarbetar. Jag har specifikt tagit upp samarbetet uppe i Idre, som jag också har besökt. Det är ett samarbete som man lokalt har tagit initiativ till från början. Man har jobbat på det här viset sedan 1995, och man har gjort det väldigt framgångsrikt.

Jag har fått signaler inte bara från polisen i Idre utan också i mitt hemlän och i övriga delar av landet om att man är djupt bekymrade över vad förslaget inom tullen – jag vet att det fortfarande är ett förslag – kommer att innebära för merarbete inom polisen. Tullen har ju uppgifter som polisen inte kan utföra rent praktiskt.

När vi hade en utfrågning om den organiserade brottsligheten kom också den här frågan upp. Rikskrim såg väldigt allvarligt på frågan om neddragningar inom tullen. Och från tullen svarade de själva att de hellre månar om akademikerna som sitter vid skrivbordet än om dem som jobbar praktiskt ute.

Jag och många med mig vill veta hur justitieministern jobbar gentemot finansministern för att få gehör för den här frågan, för det är ju inte

så superenkelt att man i praktiken bara kan ta bort folk. Om tullen i Idre försvinner kan inte polisen jobba. De är för få. Då har vi alltså en gräns som är i stort obevakad från Eda i Värmland och hela vägen upp, för Norge är ju inte ett EU-land.

När det gäller nätverk som smugglar har man gjort stora tillslag av smuggelgods som kommer via båt in till Norge och sedan till Sverige. Tar man bort tullen ger det direkt signalen att här är det fritt fram. Det kan ju inte bara vara de som sitter vid skrivbord som ska lösa problematiken, utan det måste finnas människor på plats som kan göra det.

Polisen vill nog gärna ha ett svar på hur man inom regeringen resonerar för att lösa det här.

Anf. 37 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! I den här frågan tror jag att Lena Olsson och jag har i grunden rätt likartade uppfattningar.

Jag vill börja med att påpeka att Norge ingår i Schengensamarbetet, vilket gör att det inte är någon yttre gräns.

Ett bra samarbete mellan tullverk och polis är väldigt viktigt för att vi ska kunna utnyttja samhällsresurserna effektivt för brottsbekämpningen. Inte minst viktigt är det när det gäller den organiserade brottsligheten.

En hel del görs i dag. Ett smartare underrättelsestyrt arbete kan naturligtvis öka nyttan av varje krona som vi lägger på brottsbekämpning. Det är naturligtvis viktigt att ha ett helhetsperspektiv på de statliga verksamheterna, därför att besparingar på ett konto kan faktiskt leda till ökade kostnader på ett annat.

Nu finns det ett förslag inom Tullverket som rör brottsbekämpningen och den praktiska brottsbekämpningen som Lena Olsson pekar på. Enligt Rikspolisstyrelsen är det utifrån rapporten i dag svårt att göra en säker bedömning av hur de föreslagna förändringarna påverkar polisen, för det kräver en djupare analys.

Man påverkas ganska mycket av förändringarna. Det är inte bara i Idre som det finns ett samarbete, utan det finns på samtliga orter där Tullverket pratar om att helt ta bort sin fasta närvaro – Karesuando, Harparanda, Umeå, Östersund, Kapellskär, Norrköping, Landvetter, Trelleborg. Det är alltså en lång lista. Där skulle polisen i så fall bli tvingad att fundera över hur man skulle göra och hur det skulle se ut, och det är inte säkert att det skulle bli någon besparing i statsbudgeten av en sådan förändring. Det är viktigt att inte bara se det utifrån tullverksmyndighetens perspektiv utan att också se det utifrån brottsbekämpningsperspektiv.

Detta bekymmer har ni även i riksdagen. Jag skulle tro att det fortfarande är skatteutskottet som har Tullverket medan brottsbekämpningen i övrigt ligger i justitieutskottet. Vi har alltså problem med våra egna stuprör.

Det vi kan säga nu, och som är ett förslag som diskuteras, är att vi låter Rikspolisstyrelsen analysera vad förslaget innebär, hur det ser ut och varför. Det hanteras i vanlig ordning eftersom detta är sådant som kommer att dyka upp i budgetproposition och annat framöver. Den vägen måste vi kanalisera in de synpunkter som finns.

Det är klart att för min del och för det ansvarsområde jag har är tullens arbete när det gäller brottsbekämpning väsentligt. Det är dock inte så att inget här i världen kan förändras, men det är klart att på flera orter har

vi en viktig gränsbevakning där polis och tull arbetar tillsammans och där det inte är helt enkelt om de skulle försvinna.

Prot. 2007/08:85
28 mars

Anf. 38 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag tror att vi är ganska överens. Frågan har fått mycket uppmärksamhet. Finansministern har lovat mer resurser. Vi vet inte hur mycket mer det blir, men så är det i alla fall sagt.

Jag litar också på att Beatrice Ask gör det hon kan i frågan. Jag vet att du precis som vi värdesätter samarbete mellan statliga myndigheter för bästa resultat. Jag hoppas att Idre får vara kvar och vara orört, för det behövs.

Anf. 39 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Att Idre behövs kan jag hålla med om. Verksamheten är naturligtvis också viktig.

Rapporten som man diskuterar i vissa delar lämnar många frågor obesvarade. Det gör det ännu svårare att analysera effekterna, framför allt när det gäller brottsbekämpningen i Norrland. Det är mer av en idéskiss än något annat, så det finns ett fördjupningsarbete som måste göras.

Jag utgår från att Rikspolisstyrelsen är en medaktör i det fördjupningsarbetet eftersom det ligger i vårt intresse, framför allt i arbetet mot den grova organiserade brottsligheten, att se till att vi har koll på vad som händer och att vi använder resurserna effektivt.

Det kan naturligtvis innebära att man kan åstadkomma förändringar, men jag är angelägen om – och det utgår jag från att ni kommer att vara i riksdagen också – att man ser uppgiften.

Det finns anledning att lyfta fram hur framgångsrikt Tullverket har varit på senare år när det gäller brottsbekämpning. De gör stora och bra insatser. Det är möjligt att detta inte har fått tillräcklig uppmärksamhet för att man ska få erkänsla för arbetet. Men jag utgår från att man inom den myndigheten också arbetar utifrån att förstärka *best practice* och bli ännu duktigare på det man är riktigt bra på. I den meningen kan man kanske vara mindre orolig för förslaget.

Det är viktigt att man håller intresset högt kring detta, ser helheten över myndighetsgränser och utskottsgränser och inte fastnar i revirtänkande.

Anf. 40 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag tror inte att vi har så olika uppfattningar om detta som det kan verka.

Tullen gör ett fantastiskt bra jobb. Polisen kan inte ta över hela deras roll, inte i praktiken men kanske på något område. Vi får se. Vi kommer att bevaka frågan så mycket som möjligt. Att tömma Norrlands inland och gränsen mot Norge är inte en klok politik. Men vi får se vad resultatet blir.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Svar på
interpellationer

Anf. 41 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Monica Green har frågat socialministern vilka förbättringar han avser att genomföra för pensionärer och förtidspensionärer då det gäller bostadstillägget för pensionärer.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Bostadstillägget är en mycket viktig inkomstkälla för ålderspensionärer med låga inkomster. Regeringen förbättrade bostadstillägget från och med den 1 januari 2007 genom en höjning av det så kallade bostadskostnadstaket från 4 850 kronor per månad till 5 000 kronor per månad för personer som har fyllt 65 år. Från och med den 1 januari 2008 medför dessutom en sänkt viktning av arbetsinkomster i beräkningen av bostadstillägg att arbetsinkomster inte reducerar bostadstilläggets storlek lika mycket som i dag, vilket bidrar till att stimulera personer med bostadstillägg till arbete samtidigt som bostadstillägget förbättrats. Regeringen avser att föreslå ytterligare förbättringar av bostadstillägget till ålderspensionärer när det ekonomiska utrymmet så medger.

Bostadstillägget är emellertid inte viktigt bara för ålderspensionärer utan också för personer med aktivitets- och sjukersättning. Regeringen anser att en av de viktigaste åtgärderna för att förbättra situationen för personer med aktivitets- och sjukersättning är att underlätta för dem att återgå i arbete. För personer som har partiell sjukersättning och som arbetar deltid innebär den ändrade viktningen av arbetsinkomster en viktig förbättring av bostadstillägget. Samtidigt bör situationen förbättras för dem som inte kan arbeta. Regeringen avser därför att återkomma till frågan om förbättringar av bostadstillägget även för denna grupp när det ekonomiska utrymmet så medger.

På uppdrag av regeringen har Försäkringskassan undersökt varför personer som formellt sett uppfyller kraven för bostadstillägg inte ansöker om förmånen. Resultatet redovisas i en rapport till regeringen. Bakgrunden till uppdraget är en tidigare undersökning som Försäkringskassan har gjort och som visade att 25 procent av dessa hushåll inte hade ansökt om bostadstillägg. Det finns vissa brister i det statistiska materialet, men trots det bedömer Försäkringskassan att det finns ett betydande antal personer som inte har ansökt om bostadstillägg fast de förmodligen skulle ha rätt till förmånen.

I Försäkringskassans rapport till regeringen konstateras att det är deras uppdrag att informera de försäkrade om deras rättigheter och skyldigheter inom socialförsäkringen och att det är en angelägen uppgift för kassan att öka kunskapen om bostadstillägg hos personer som skulle kunna vara berättigade till förmånen. Försäkringskassan kommer därför att förbättra sin generella information om bostadstillägg. Dessutom planerar Försäkringskassan att sända information direkt till de personer som i dag bedöms ha rätt till bostadstillägg men inte uppstår förmånen.

Regeringen följer noga utvecklingen för pensionärer i allmänhet och de sämst ställda i synnerhet genom fortlöpande mätningar och analyser. Regeringen har även för avsikt att se över den ekonomiska standarden för

de sämst ställda pensionärerna och avser att återkomma med förbättringar för just denna grupp.

Prot. 2007/08:85
28 mars

Anf. 42 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret även om det var många ”vi avser att följa”, ”vi ämnar återkomma” och mycket sådant som gör att vi inte fick något besked här i dag.

Jag hade många frågor i min interpellation och fick inte svar på alla. Det har i och för sig att göra med att frågan har överlämnats till Cristina Husmark Pehrsson som inte har ansvar för alla frågor.

Jag frågade om hela den jättestora grupp som har rätt till bostadstilllägg men inte söker det. Men jag frågade också hur regeringen tänker göra med den pensionärsskatt som finns. Tänker man se över den så att man ser till att grunden för pensionsöverenskommelsen hålls, nämligen att de som jobbar och de som har gått i pension och har sin uppskjutna lön beskattas lika?

Det har jag ju inte fått svar på, och jag känner mig inte heller helt nöjd med svaret när det gäller de pensionärer som inte söker bostadsbidrag men som har rätt till det. Visserligen säger Cristina Husmark Pehrsson att Försäkringskassan nu ska skriva direkt till dem, men det här är en så stor fråga, och den berör så många pensionärer med svår ekonomisk situation, att regeringen här borde ge tydligare uppdrag till myndigheten och inte bara följa frågan. Konkret bör man kanske göra det i regleringsbrevet eller se till att Försäkringskassan på annat sätt följer den här frågan mycket tydligare. Om det nu är så många som har det svårt och som tycker att det är krångligt att söka eller av andra skäl inte söker det här bostadstillägget borde regeringen göra något åt detta. Vi har ju många pensionärer som har det väldigt svårt.

Dessutom tänkte jag ställa en fråga om förtidspensionärer och ålderspensionärer. Är regeringen beredd att ha samma regler för ersättningarna till ålderspensionärer och förtidspensionärer? Jag vill ha mer konkreta förslag. Vi socialdemokrater har ju lagt fram ett förslag om att ålderspensionärer faktiskt ska ha en skattelättnad på 2 000 kronor som är finansierat. Jag vet att ministern försöker påstå att så inte är fallet, men vi har det inom vår budgetram. Det finns alltså finansiering till det. Vi vill nämligen att det ska vara mer rättvist, att det ska beskattas mer rättvist än vad regeringen gör i dag.

Sedan till det här med beskederna om att vi ska se över frågan och att vi tänker återkomma när ekonomin så tillåter. Då är det märkligt att regeringen har gjort det valet; att man bestämde sig för att först satsa på miljonärerna och sedan vänta och se om det möjligtvis finns ekonomisk möjlighet att satsa på pensionärerna. Jag tycker att det hade varit mycket mer smakfullt att göra tvärtom, att se till att de som har det sämst, pensionärerna som är en så utsatt grupp, får sitt innan man gör de här gigantiska skattesänkningarna, som ni har gjort för miljonärerna.

Anf. 43 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag kan börja med att svara på ett par saker som fanns i Monica Greens interpellation. Hon säger att regeringen inte har höjt bostadstillägget för pensionärerna. Det är inte med sanningen överensstämmande. Vi höjde med en gång nivån för bostadstillägg till ålders-

Svar på
interpellationer

pensionärer till 5 000 kronor. Så det är fel. Sedan kan jag konstatera att Monica Green driver en politik som är på gränsen, och så ska man naturligtvis göra när man är i opposition, när Monica Green frågar: Varför släpar bostadstillägget för personer som har sjuk- och aktivitetsersättning efter? Det är faktiskt en skuld som vi har från er regering. Den 1 januari 2005 skilde den socialdemokratiska regeringen på bostadstillägget för ålderspensionärer och dem med förtidspension. Det var där glappet började. Sedan dess har skillnaden bara ökat. Det var ni som införde en skillnad mellan vilket bostadstillägg man ska ha om man är ålderspensionär och det man ska ha om man är sjuk och utsliten och har fått en förtidspension. Det är det som den här regeringen säger att vi vill åtgärda.

Först och främst höjer vi nivån. Redan efter fyra dagar vid makten beslutade vi i budgeten att höja bostadstillägget för ålderspensionärer, och vi skriver att vi också vill åtgärda detta för dem som är förtidspensionerade. Det var ju ni som den 1 januari 2005 gjorde skillnaden och gav olika mycket höjning av bostadstillägget till dem som är förtidspensionerade och sjuka och dem som är ålderspensionärer. Lite självkritik hade faktiskt varit på sin plats, Monica Green.

När det gäller skattesänkningar också för pensionärskollektivet kan jag säga att er politik – jag vet inte om det var därför ni förlorade valet – innebar att med så få som fanns i arbete i samband med valet 2006 säger all statistik och all forskning att vi var *så* nära att balanstalet, det vill säga bromsen, skulle sätta in så att vi inte hade haft tillräckligt med pengar för att betala ut de pensioner som vi hade lovat. Då hade hela pensionärskollektivet fått sänkt pension. Vad den här regeringen ville göra i första hand var att satsa kraftfullt på sysselsättning, få upp antalet som arbetar och få in skattepengar för att därigenom säkra att pensionärerna fick den pension som de har blivit utlovade och gärna mer. Hade vi inte gjort den här kraftfulla jobbsatsningen hade vi inte fått den här effekten på sysselsättningen.

I dag har vi 100 000 personer fler i arbete än när ni satt vid makten. Dessa personer betalar pengar, skatt. De betalar pengar till välfärden och inte minst för att säkra pensionerna. Där tycker jag alltså att Monica Green är lite farligt ute.

Finansdepartementet och Socialdepartementet har nu en arbetsgrupp för att arbeta för att säkra den ekonomiska situationen för de mest utsatta pensionärerna. Vi gör inte som Socialdemokraterna. Vi gör inte en total skattesänkning för pensionärer, också för de rika. Det var inte vi som införde maxtaxan i äldreomsorgen, som gynnade de rika i första hand. Det var inte vi som införde maxtaxa i barnomsorgen, som gynnade de rika mest. När det gäller effekten för de pensionärer som har sämst ekonomisk situation, som skulle få en skattesänkning, för de behöver mer pengar i plånboken, är vi helt överens, Monica Green. Det är det regeringen jobbar på. Men vad blir konsekvenserna av en skattesänkning? Kostnaderna för hemtjänsttimmar ökar, och man kanske får lägre bostadstillägg. Det blir marginaleffekter, men det är något som Socialdemokraterna inte riktigt har förstått sig på.

Anf. 44 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Cristina Husmark Pehrsson skyller naturligtvis på Socialdemokraterna, vilket hon ju ska göra enligt regelboken. Allt som är dåligt är sossarnas fel och allt som är bra är naturligtvis borgarnas förtjänst. Det har vi hört många gånger nu. Visst, det kan ni försöka påstå, men jag tror inte att folk går på det längre. Det gick i valrörelsen att försöka påstå att det var bättre med borgarnas politik men folk går inte på det längre. Och hur är det egentligen med jobben? Man försöker låta påskina saker. När vi ser statistiken från de senaste åren kan man inte ta åt sig äran av att det har blivit fler jobb. Nu vet vi att det var dubbelt så många som fick jobb 2006, alltså under vårt senaste år vid regeringsmakten, och hälften så många som fick nya jobb under 2007, under ert första år vid regeringsmakten, håller inte det argumentet, Cristina Husmark Pehrsson. Du får försöka bättra på de argumenten.

Sanningen är att pensionärernas ekonomi måste förbättras, och just nu försämras den ju i förhållande till allt som kostar i samhället. Det kostar väldigt mycket för pensionärerna med hyran, med maten, eftersom vi har en hög inflation och med att ha bil, om man har råd att ha bil. Det finns också många andra saker som har blivit fördyrade i samhället i samband med att inflationen nu tickar på.

Sedan är det klart att vi ska hålla pensionsöverenskommelsen och att generationerna ska följas åt. Det är ju en överenskommelse som vi har gemensamt, en överenskommelse som ni i och för sig var nära att gå ifrån i höstas. Vi har den överenskommelsen gemensamt, om att man ska följas åt. Så när det går bra för Sverige, vilket det har gjort nu ett antal år, det har ju varit internationell högkonjunktur och det har gått bra för Sverige, höjs lönerna, och då höjs också pensionerna. Det är inget som den borgerliga regeringen kan ta åt sig äran av utan det är något som vi har kommit överens om tillsammans i en pensionsöverenskommelse.

När det gäller de 160 000 pensionärer som i dag inte får ersättning som de är berättigade till tycker jag inte att ni har gjort tillräckligt. De behöver information. De behöver också hjälp med att söka. De behöver veta att de har rätt till det här bostadstillägget. Det är många som tycker att det är krångligt i dag, och det borde gå att göra förenklingar. Jag tycker att regeringen har ett mycket stort ansvar för att se till att det blir så.

När sedan Cristina Husmark Pehrsson tycker att allt var fel på sossarnas tid, att det är vi som har gjort allt fel vill jag säga: Det är ju ni som har regeringsmakten nu. Rätta till det då! Se till att det blir rättvisare, och se till att inte klyftorna ökar. Det är det de gör i dag. Klyftorna ökar i dag. Vi har visserligen fler som kommer i arbete. Det är bra. Det gläds vi alla åt. Den stora tillströmningen kom ju 2006. Tyvärr kunde inte högkonjunkturen hålla i sig.

Vi ser nu orosmoln på himlen. Vi ser också att tillväxten mattas av, och orderingången har börjat minska. Det gäller att kunna styra ett land även i en lågkonjunktur. Det går an att göra det när det bara går uppåt. Då är det lätt att se till att göra reformer. Men det gäller att också klara av det i en lågkonjunktur.

Hittills har det visat sig att ni valt att satsa på miljonärerna i stället för pensionärerna och att de ska komma långt senare.

Anf. 45 FREDRIK SCHULTE (m):

Herr talman! Jag vill tacka Cristina Husmark Pehrsson så mycket för ett väldigt bra svar på en väldigt viktig och angelägen fråga.

Det är två saker som jag skulle vilja belysa. Det är en sak som jag tycker är positiv och en sak som jag tycker är negativ med interpellationen som Monica Green har skrivit.

För att börja med det positiva tycks det nu vara så att Monica Green vill vara delaktig i det arbete som vi i alliansen håller på med för att förbättra för de mest utsatta i samhället. I det här fallet rör det sig om fattigpensionärer som är i väldigt stort behov av vårt stöd och vår hjälp.

Den historiska gärningen hos Socialdemokraterna har snarast varit att uteslutande fokusera på den allmänna generella välfärden. Under de tre senaste föregående mandatperioderna har man fokuserat på bidragshöjningar för våra höginkomsttagare.

Det är en politik som har inneburit att de som har varit mest utsatta har glömts bort. De har fallit bort ur det politiska medvetandet, och man har inte haft som ambition att förbättra för dem.

Våra hemlösa har blivit fler, och våra fattigpensionärer har blivit fler. Människor i behov av mentalvård har lämnats åt sitt eget öde och har blivit fler. Samtidigt har man höjt bidragen för höginkomsttagare. Innan vi fick ett maktskifte kunde man som höginkomsttagare få 26 000 kronor i månaden i bidrag för att vara sjukskriven. Det är en politik som vi nu har ändrat på. Vi försöker fokusera mer på att ta hand om dem som är mest utsatta.

Jag kan bara hoppas att det är en bestående kursomläggning som Monica Green vill arbeta för att Socialdemokraterna kommer att anamma. Jag vill försäkra Monica Green om att hon har vårt stöd i att ta med sig detta till Socialdemokraternas förnyelsearbete, om det nu blir något sådant.

Det andra är lite mer oroväckande. Det är att Monica Green på något sätt lyft bidragspolitiken till en ännu högre nivå. Man beklagar sig över att inte tillräckligt många människor söker ett bidrag som de faktiskt kan söka.

Problemet utifrån Monica Greens perspektiv tycks inte vara att människor inte står på egna ben, att människor inte har ett ekonomiskt oberoende. Om man läser interpellationen tycks problemet vara att vi har en massa människor som kan söka bidraget men som inte gör det.

Monica Greens problematisering innebär att det stora samhällsproblemet är att människor som kan söka bidrag inte gör det och att beroendet av staten inte är tillräckligt stort. Det är inte bara bidragsnivåerna som hon tycker är för låga. Nu är det till och med att själva beroendet av bidragen inte är tillräckligt.

Herr talman! Detta slår tydligt fast att Socialdemokraterna är och förblir ett bidragsparti.

Anf. 46 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! Jag hade inte tänkt att ge mig in i debatten, men jag kunde inte låta bli när jag fick höra det som sades och läste Monica Green interpellation.

Vad som gör mig så förvånad är att det verkar som att Socialdemokraterna aldrig har styrt Sverige. Men det har man. Det har man gjort

under många år. Man har fört landet in i den situation som vi var i före förra valet med ett omfattande utanförskap och en ekonomisk situation som såg väldigt risig ut.

Så sent som för ett par månader sedan stod en partikamrat till Monica Green här i riksdagens talarstol och erkände att Socialdemokraternas ekonomiska politik ”klämde åt landets pensionärer”.

Nu förs det en helt annan politik. Vi har fått ett jobbskatteavdrag som ska kompensera för de merkostnader som människor har i samband med ett arbete. Det är ett jobbskatteavdrag som också syftar till att bryta utanförskap och få fler människor i arbete.

Vi ser också en markant effekt av jobbskatteavdraget. Under förra året var det 400 människor per dag som gick från utanförskap till arbete. Den effekt vi får när fler människor kommer i arbete leder också till att landet får en mycket bättre ekonomi.

Jag skulle vilja höra om ministern kan utveckla något vad det innebär för landets pensionärer att vi har fått så många fler människor i arbete i dag jämfört med tidigare och att så många människor gått från utanförskap till arbete.

Detta måste ha betydelse för landets pensionärer. Jag vill också veta vad alliansen kan göra för att satsa både på de pensionärer som har de minsta resurserna men också vad vi kan göra i övrigt för att garantera våra äldre en trygg ålderdom.

Anf. 47 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Först vill jag rikta några kommentarer till Monica Green. Jag är ledsen om svaret inte var tillfyllest. Jag tycker att det ändå klart framgick att Försäkringskassan tar informationen på väldigt stort allvar. Man kommer att förtydliga blanketterna och förenkla dem.

Man kommer nu att skicka ut blanketter till alla de personer som i dag inte har bostadstillägg men som man tror skulle behöva det. Jag förstår inte om Monica Green vill att jag dessutom ska gå ut och knacka dörr och lämna över dem. Jag tycker att detta är tydliga och enkla blanketter. De skickas också till alla som man tror kan behöva bostadstillägg men som inte har sökt.

Vi har en undersökning som visar varför människor inte söker. De tror inte att de får det om de bor i villa. De har sökt tidigare men har fått avslag, och så vidare. De har ett kapital bakom sig men som inte betyder samma inkomst. Det finns orsaker till varför alla inte söker. Självklart ska informationen bli bättre. Jag tycker att detta framgick väldigt tydligt i svaret till Monica Green.

När det gäller skattepolitiken handlar det inte alls om att skylla på den socialdemokratiska regeringen. Jag bara konstaterar att bostadstillägget för förtidspensionärer och ålderspensionärer följdes åt fram till den 1 januari 2005, och därefter skildes de.

Det är inte alls att skylla på den tidigare regeringen. Det är bara att konstatera att vi där fick en skiljelinje för hur mycket man tyckte att bostadstillägget skulle vara för förtidspensionärer och hur mycket man tyckte att det skulle vara för ålderspensionerade.

Denna regering höjde – vilket Monica Green i sin interpellation felaktigt påstår inte har skett – redan tre dagar efter regeringstillträdet bostadstilläggets nivå till 5 000 kronor. Det kan Monica Green i varje fall

inte ifrågasätta. Vi höjde nivån för hyran i antalet kronor räknat för ålderspensionärer.

Vi skriver också att vi återkommer till bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning. Det är inte rimligt att den skillnaden och uppdelningen gjordes den 1 januari 2005.

Vi är helt överens när det gäller den ekonomiska situationen för pensionärerna. Jag skulle ändå vilja göra en viss åtskillnad. Det handlar i första hand om de pensionärer som har det sämst ställt.

Jag har haft många samtal med pensionärsorganisationerna och senast häromdagen med SBF. De säger att de inte står bakom förslaget med 1 000 kronor till alla och också till rika pensionärer. De vill att vi ska fokusera på de pensionärer som har det sämst ställt. Där handlar det i första hand om ekonomiskt stöd i någon form. Det kan vara en höjning av bostadstillägg eller någonting annat. Det är precis det som regeringen nu arbetar intensivt med.

Det går inte att bara säga: Sänk skatten för alla pensionärer och också för dem som har pengar och är rika. Jag tycker inte att det är så vi ska använda landets resurser i första hand. Vi ska använda dem för att se till att det är de pensionärer som har låga inkomster som ska kunna säkerställa sin ekonomiska situation och få mer pengar i plånboken.

Vi får inte lura pensionärerna och bara säga: Nu får ni mindre i skatt och alltså mer pengar i plånboken. Det får andra effekter. Det handlar om vad jag får betala i hemtjänsttimmar. Taxan ökar när jag har mer pengar i plånboken. Jag kanske inte får lika mycket i bostadstillägg.

Man ska inte lura landets pensionärer genom att enkelt gå ut och säga: Sänk skatten! Vi måste samtidigt tala om vad det blir för effekt av en sänkt skatt. Det innebär att vi ger med ena handen och tar med den andra. Det har landets pensionärer varit med om så många gånger. Vi måste hitta lösningar som ger ekonomiskt stöd till de mest utsatta som behöver det.

Samtidigt ska vi göra kraftfulla insatser för att ha folk i arbete, folk som betalar skatt och inte behöver försörjningsstöd eller sjukersättning. Det tycker jag är en ansvarsfull politik.

Anf. 48 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Nu ska hjälpen komma till ministern. Nu ska de komma och rädda ministern så att hon inte ska stå ensam mot Monica Green. Order har gått ut om att nu måste vi se till att inte Cristina Husmark Pehrsson behöver ta debatten ensam.

Vad är det som händer? Representanterna säger att jag påstår att folk ska leva mer på bidrag. Men vilken politik bedriver ni? Ska inte människor ha en högre pension? Vi bygger upp vår pension under livet. Ska vi då inte ha möjlighet att få en bra pension? Det viktiga är att människor till exempel får rätt till heltid, vilket ni inte jobbar för. Människor ska ha ett bra jobb under hela sitt liv. Det är då man får en bra pension sedan. Det är det vi måste jobba för. Vi måste se till att människor har det bra.

De som i dag är berättigade ska väl åtminstone få chansen. Jag tycker att det är märkligt om de företrädare som går in i debatten plötsligt påstår att det bara är bra om de inte söker och de gott kan ha det som de har det. Jag tycker att det är trist med den människosynen.

Däremot ska vi vara glada över att vi har en god ekonomisk utveckling i det här landet, eller har haft fram tills nu, får man väl säga. Vi har haft en positiv utveckling under flera år. Vi har haft ordning och reda i ekonomin. Vi har sett till så att jobben kommer.

Återigen får jag väl påminna om att det 2006, vårt senaste år vid regeringsmakten, tillkom dubbelt så många nya jobb som det gjorde 2007. Det tillkom alltså hälften så många nya jobb under 2007. Vi kan vara glada över att det tillkom nya jobb även 2007, men vi ser prognoserna för 2008, och nu trappas det redan av. Det är ju inte sant att jobbskatteavdraget skulle vara lösningen på allt. Det är tvärtom så att det inte har hjälpt. Det har bara blivit mindre inkomster till pensionärerna.

Anf. 49 FREDRIK SCHULTE (m):

Herr talman! Jag tycker att ministern klarar sig mycket väl själv i debatten mot Monica Green. Jag är snarare här för att informera riksdagen och allmänheten som tittar på den här debatten om att Socialdemokraternas alternativ i svensk politik är och förblir ett alternativ för bidrag. I och med den här interpellationsdebatten har man också visat att man har flyttat bidragspolitik till ytterligare en nivå.

Socialdemokraternas lösning är och förblir densamma. Man vill bara värna den allmänna välfärden. Man vill satsa på högre bidrag, och speciellt högre bidrag för höginkomsttagare. Ni har glömt bort de mest utsatta. De hemlösa har blivit fler. Fattigpensionärerna har blivit fler. De som behöver mentalsjukvård har ni glömt bort och kastat ut på gatan under er tid vid makten.

Vi vill fokusera på att ta hand om dem som verkligen är utsatta, de som verkligen är i behov av samhällets hjälp.

Ni vill fortsätta i samma riktning. Ni vill knacka på LO-familjernas dörrar och ta tillbaka våra skattesänkningar. Ni vill återställa bidragen så att det inte lönar sig att arbeta. Och nu vill ni ånyo lägga en ny dimension till svensk bidragspolitik, nämligen att problematisera att inte tillräckligt många människor söker bidrag. Nu handlar det inte bara om att bidragsnivåerna är för låga. Nu vill Monica Green också införa dimensionen att för få söker dem. Bidragspolitiken ska bli ännu mer beroendeframkallande.

Min slutsats blir, och det tycker jag att vi alla ska ta med oss från den här debatten, att Socialdemokraterna är och förblir ett bidragsparti.

Anf. 50 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! Först vill jag säga till Monica Green att det är fritt fram för alla som vill delta i debatten och bidra till att föra debatten framåt för att utveckla Sverige och göra Sverige bättre.

Monica Greens partikamrat, Siw Wittgren-Ahl, finns här i kammaren. Hon stod faktiskt här i kammaren i december och förklarade att den skatteinivå som Socialdemokraterna hade påfört landets pensionärer innebar att de klämdes åt. Det var ett väldigt tydligt erkännande av Siw Wittgren-Ahl. Jag skulle välkomna om Siw Wittgren-Ahl kom upp i talarstolen och förklarade vad som var tanken bakom den socialdemokratiska skattepolitiken som innebar att landets pensionärer klämdes åt. Det skulle jag vilja få ett svar på. Vill inte Siw Wittgren-Ahl gå upp i debatten och förklara detta kanske Monica Green kan göra det.

Jag är tacksam för att få höra om de satsningar som regeringen har genomfört och planerar att genomföra för landets pensionärer som har de minsta ekonomiska marginalerna.

Jag är också glad över att vi kan konstatera att risken för att bromsen i pensionssystemet ska slå till inte finns i dag. Den var överhängande under Socialdemokraternas sista år vid makten. Det var så många människor som var arbetslösa och så många som var i utanförskap att det var en överhängande risk att pensionerna skulle minska på grund av att bromsen i pensionssystemet skulle slå till. Den risken är nu undanröjd. I stället kan vi se fram emot stora ökningar av inkomstpensionen för landets pensionärer under de närmaste åren. Det är jag väldigt glad över. Jag vill tacka statsrådet för svaret och tydliggörandet om de satsningar som alliansen gör på landets pensionärer.

Anf. 51 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Jag begärde ordet när jag hörde Moderaternas representant Fredrik Schulte prata om bostadsbidraget.

Först vill jag göra klart att pensionsuppgörelsen bygger på en uppgörelse mellan fem partier. När vi diskuterar det som ingår i uppgörelsen vill jag säga att Cristina Husmark Pehrsson har tillsatt en delegation som har att se över pensionsuppgörelsen. Den utdelning som pensionärerna får på grund av att så många jobbar ligger i pensionsuppgörelsen, som är en bra uppgörelse. Jag tycker att vi ska värna den.

Därför oroar jag mig över att man ibland pratar om att vi ska värna garantipensionärerna. Då undrar jag om vi inte ska diskutera det i den gruppen. 127 000 har bara garantipension, men 808 000 personer har en del av garantipensionen. Det är viktigt att vi har en bred uppgörelse om pensionerna. Det har betydelse för alla som ska gå i pension. Nu upplever jag att Moderata samlingspartiet skickar ut signaler om att ni är beredda att lyfta loss en del av detta. Jag hoppas verkligen inte att det är så.

Cristina Husmark Pehrsson försökte förklara, att om man höjer pensionerna bara för garantipensionärerna, de 127 000, mister de en del av sitt bostadsbidrag, men det är också det mest träffsäkra för att se till att den gruppen pensionärer får ett bättre liv. Det har faktiskt även er finansminister uttryckt. Det är där han vill sätta in åtgärder.

Till sist, Gunnar Axén, jag känner inte igen det som du sade att jag skulle ha sagt. Det känner jag absolut inte igen. Jag ogillar att bli citerad när det dras ut ur sitt sammanhang så att man inte förstår det. Det är mig främmande att jag skulle ha uttryckt mig just så om gruppen pensionärer. Det måste ha varit i ett större sammanhang. Jag tar bestämt avstånd ifrån att det skulle vara på de grunderna som du står här och säger.

Anf. 52 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Tack, Siw Wittgren-Ahl, för att du går upp och klarlägger detta. Jag håller helt med dig om att det är just bostadstillägget för pensionärer som är det mest träffsäkra för pensionärer och inte skattesänkningen. Det får precis den effekt som Siw Wittgren-Ahl säger. Då får man mer pengar i plånboken, och då kan bostadstillägget för pensionärer sjunka. Jag är väldigt glad över att Siw Wittgren-Ahl går upp och säger att vi är överens om det.

Vi är också överens om att värna pensionssystemet, och därför välkomnar jag att Socialdemokraterna nu också har kommit in i pensionsgruppen. Det är där vi ska diskutera den ekonomiska situationen för de mest utsatta pensionärerna. Vi är helt överens om det också.

Till Gunnar Axén vill jag säga att regeringen gör en kraftfull satsning på äldrepolitiken på många områden. När det gäller boendefrågorna vet vi att 14 000–16 000 platser i särskilt boende försvann de sista åren. De håller nu på att byggas upp igen. Kvaliteten ska säkerställas, personalen ska ha god kompetens och vi ska öka valfriheten för den enskilde, för pensionärerna och de sjuka har inte haft den möjligheten.

Monica Green säger att vi nu går in i en inte fullt så kraftig tillväxtsituation. Ja, men så är det – sådant är livet. Det går upp, och det går ned. Då gäller det att man ser till att ha en ansvarsfull politik när man är på toppen och att se till att göra satsningar så att dalen inte blir så djup. Det är därför vi har gjort de kraftfulla satsningarna på jobben, för att säkerställa inte minst att det finns folk i sysselsättning som kan betala till pensionerna också när vi går in i en lågkonjunktur. Om vi inte hade fått upp sysselsättningen så hade vi i lågkonjunktur kommit ned i en djup dal, och då hade pensionärerna också drabbats genom påverkan på balanstalet och bromsen, precis som skulle ha hänt 2006.

Men det viktigaste tycker jag ändå är att säga att många av dem som i dag är utsatta inte bara är utanför arbetslivet, utan de är sjuka. Många unga personer får aktivitetsersättning för resten av livet. Jag kan bara avslutningsvis citera vad Anna Hedborg, före detta socialdemokratisk socialförsäkringsminister, skriver i sin utredning: ”Kanske är unga med sjukersättning det tydligaste exemplet inom sjukförsäkringen på en situation där en dåligt fungerande försäkring leder till att de som verkligen har behov av den drabbas.”

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellationerna 2007/08:465, 467 och 474 om rehabiliteringskedja

Anf. 53 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! LiseLotte Olsson och Jasenko Omanovic har frågat mig om jag avser att beakta remissinstansernas omfattande kritik och dra tillbaka förslaget om rehabiliteringskedjan. Vidare frågar LiseLotte Olsson mig om jag avser att vidta åtgärder för att tillsätta en parlamentarisk utredning som får återkomma med förslag till en förbättrad sjukförsäkring. LiseLotte Olsson har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att inte allt fler ska tvingas söka socialbidrag. LiseLotte Olsson har även frågat om jag avser att vidta åtgärder för att kommunerna ska ersättas för ökade utgifter för försörjningsstöd som följd av införandet av tidsgränser i sjukförsäkringen och införandet av en rehabiliteringskedja.

När alliansregeringen tillträdde i oktober 2006 hade 554 000 människor sjuk- eller aktivitetsersättning. Detta var ett resultat av en oavbruten uppgång sedan mitten av 1990-talet. Uppgången har varit särskilt markant för yngre försäkrade och då i första hand för unga kvinnor.

Att tidigt hamna i ett utanförskap innebär för individen att denne successivt halkar efter i standardutvecklingen samtidigt som det medför stora samhälleliga kostnader. Det som gör det stora utanförskapet särskilt tragiskt är att många människor som försörjs via sjukersättningen uppger att de skulle kunna utföra arbete om de fick tillräckligt bra förutsättningar för det.

Regeringens politik syftar till att minska detta stora utanförskap. Det ska ske genom att sjukskrivningsprocessen förbättras så att människors förmåga tas till vara och så att de som redan hamnat i utanförskap ska få stöd och hjälp att komma tillbaka i arbete.

Jag är väl medveten om att övergången till en mycket mer aktiv sjukskrivningsprocess ställer stora krav på Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, hälso- och sjukvården, arbetsgivare och många andra aktörer när de ska förändra sina arbetssätt och rutiner. Min utgångspunkt har dock i första hand varit den enskildes behov. Insatser måste göras betydligt tidigare än vad som hittills skett. Redan efter tre månaders sjukskrivning ökar risken annars att fastna i långtidssjukskrivning betydligt.

För att underlätta för Försäkringskassan och andra aktörer har regeringen i sin proposition förskjutit tiden för när de nya bestämmelserna ska börja tillämpas i de många, långa sjukfall som redan pågår. Framför allt Försäkringskassan men även en del andra remissinstanser har önskat att vissa regler skulle förtydligas, och detta har även gjorts i den proposition som regeringen lämnat till riksdagen.

Regeringens reformer kommer enligt min mening sammantaget att innebära ett tidigare och mer effektivt stöd till den enskilde. Min bedömning är att antalet personer i utanförskap minskar som en följd av detta. Regeringen kommer givetvis att mycket noga följa dessa reformer för att försäkra sig om att regeringens målsättning om att få fler människor i arbete uppnås.

När det gäller LiseLotte Olssons fråga om en parlamentarisk utredning vill jag framföra att det är min ambition att tillsätta en sådan utredning så fort som möjligt.

Anf. 54 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret, eller rättare sagt svaren, på mina interpellationer. Det kanske kan verka konstigt att skriva tre interpellationer om i stort sett samma sak, den så kallade rehabiliteringskedjan, men anledningen till att jag gjorde det var att det förslaget, som inte var en färdig proposition när jag skrev interpellationerna, rymmer så mycket som är värt att diskutera.

Det här förslaget har varit ute en tid, och det har väckt stor uppståndelse, för att uttrycka det milt. Människor som redan nu behandlats och far illa av systemet har reagerat. Många upplever en hopplöshet över sin situation. Det har till exempel startats någonting som kallas påskuppropet på nätet. Där skriver utsatta människor och beskriver sin hopplöshet över sin situation. Jag kanske kan rekommendera ministern att gå in och läsa kommentarerna om jakten, ifrågasättandet och de hårdare tag som sjuka upplever.

Men mina interpellationer handlade inte om det allmänna, hopplösa läget för sjuka utan om just reaktionerna i remissvaren på den så kallade rehabkedjan. Att förresten kalla det för ”rehabkedja” är verkligen en lek

med ord, tycker jag, och ett försök att dölja vad det egentligen handlar om. LO kallar det i stället för "utsorteringskedja", och även "utfasningskedja" har nämnts. Det tycker jag stämmer bättre med vad det handlar om i verkligheten.

I min första interpellation ställde jag frågan om statsrådet tänker beakta den massiva kritik som har kommit från remissinstanserna. Till exempel de stora fackliga organisationerna LO, TCO och Saco avvisar förslaget om att arbetsförmågan ska prövas mot hela arbetsmarknaden redan efter sex månader och menar att arbetsskyddet försvagas.

Socialstyrelsen ifrågasätter de snäva tidsgränserna och "anser att det finns anledning att begrunda Försäkringskassans förutsättningar att, med rätt kvalitet och med nödvändig rättssäkerhet, klara den arbetsbörda som förändringen kan förväntas innebära".

Sveriges Kommuner och Landsting, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och regeringen själv tror att förslaget kommer att leda till ökat behov av försörjningsstöd eller socialbidrag. Arbetsförmedlingen är kritisk till förslaget och skriver att allt fler kommer att ramla mellan stolarna. För personer som är så sjuka att de inte kan jobba är Arbetsförmedlingen inte rätt stöd eftersom reglerna förutsätter att man står till arbetsmarknadens förfogande.

Tunga remissinstanser som Karolinska Institutet och Försäkringskassan är kritiska till att regeringen föreslår införande av en diagnosbaserad sjukpenning. Det är någonting som skulle innebära ett systemskifte inom svensk sjukförsäkring. Hittills har sjukpenningen utgått beroende på arbetsförmåga eller arbetsförmåga och inte på vilken diagnos den försäkrade haft.

Jag skulle kunna fortsätta den här uppräkningsen en bra stund till, men huvudfrågan kvarstår: Hur mycket har regeringen lyssnat på kritiken?

Nu när propositionen har kommit kan vi se att det är dåligt med lyhördheten. Några smärre förändringar har det talats om, men jag hittar tyvärr inte så många i propositionen. Nu har jag inte lusläst den, för den kom ju i går, men det ser väldigt tomt ut, tycker jag.

Grundförslagen ligger däremot fast. Arbetsförmågan i det befintliga arbetet ska prövas efter 90 dagars sjukskrivning. Från dag 91 till och med dag 180 ska arbetsförmågan prövas mot andra sysselsättningar hos arbetsgivaren, och från dag 181 ska arbetsförmågan prövas mot hela arbetsmarknaden. Det betyder just det som alla som reagerat mot förslaget var rädda för, nämligen att den som är sjuk redan efter sex månaders sjukskrivning kan bli avstängd från sjukpenning om hon inte kan återgå till det egna arbetet eller till något annat arbete hos sin arbetsgivare.

Anf. 55 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret, eller rättare sagt: Jag vill tacka för konsten att uttrycka sig utan att svara på frågan.

Vi diskuterar i dag rehabiliteringskedjan. Det förslag som lagts fram innebär det största systemskiftet någonsin som Moderaterna nu vill genomföra i socialförsäkringen. Förslaget har gått fram och tillbaka, och det har varit ett flyttande och ändrande under den tid remissinstanserna skulle yttra sig om det. Bland annat förekom påtryckningar från den moderata riksdagsgruppen, och även från andra, om att förslaget var alldeles för omfattande. Under tiden började man klippa och klistra i

kedjan. En rehabiliteringskedja som man klipper och klistrar ihop har många svaga länkar, och när den brister är det den försäkrade som får lida för den moderata klippa-och-klistra-politiken.

Vad säger remissinstanserna? Vi har inte tid, herr talman, att ta upp alla remissinstansers svar och all den kritik som kommit. Den är så omfattande att vi skulle behöva sitta här till på måndag och debattera allt som de sagt. Jag ska dock ta upp några exempel. Länsrätten i Skåne säger att även om individen har det yttersta ansvaret för sin egen rehabilitering finns det givetvis också ett ansvar hos berörda myndigheter. Hur det ansvaret fördelas framkommer emellertid inte.

Vad vill de säga med det? Jo, de säger att om någon ska ha möjlighet att överklaga ett myndighetsbeslut och länsrätten ska döma måste de veta vilket ansvar parterna har. Vad har den enskilde för ansvar, och vad har myndigheterna för ansvar? Det framkommer vad som är den enskildes ansvar, men det står inte klart och tydligt vad som är myndigheternas ansvar. Detta sägs av det svenska rättsväsendet. Vart är vi på väg? Vad leder det till om vi i ett demokratiskt land ska ha lagar och regler som säger vad som är den enskildes ansvar samtidigt som det inte framkommer vad som är statens och myndigheternas ansvar? Inte ens länsrätten kan tolka detta.

Regelsystemet är komplicerat, otydligt, få individer kommer att förstå hur det fungerar. Man kan inte tro det, herr talman, men det är Svenskt Näringsliv som säger så. Nästa steg i kritiken gäller diagnosundantagen som nu ploppat upp utifrån klippandet och klistrandet. De diagnosundantagen kommer att skapa konflikter mellan olika intresseorganisationer, Försäkringskassan med flera. Detta tas upp av en så pass tung instans som Karolinska Institutet.

Till detta ska läggas att regeringen i den proposition som kom i går säger att Lagrådets yttrande saknar betydelse. Det sägs på jag tror det är s. 33. Lagrådets yttrande saknar betydelse när man inför en minskningsregel och sänker från 90 till 85 procent. Då saknar Lagrådet betydelse.

Anf. 56 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! I går kom så regeringen med förslaget *En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete*, det som brukar kallas rehabiliteringskedjan. Jag välkomnar att regeringen säger sig vilja förbättra möjligheterna att komma tillbaka i arbete, men när jag läser förslaget blir jag väldigt ledsen.

Det handlar om åtstramningar men inga lagstadgade rättigheter för människor att verkligen få hjälp. Om Maria, som varit sjuk i två månader, inte blivit kallad till ett möte mellan henne själv, Försäkringskassans handläggare och arbetsgivaren, vilka möjligheter har hon att kräva en sådan rätt? Om hon inte fått någon rehabiliteringsplan och inte vet hur hon ska göra för att få hjälp, på vilket sätt hjälper det henne att hon vet att hon efter sex månaders sjukskrivning ska prövas på hela arbetsmarknaden? Den oro hon känner gör det inte lättare att bli frisk.

Jag träffade ganska nyligen forskare vid Institutet för stressmedicin i Göteborg. De berättade om flera fall där Försäkringskassan ryckt bort ersättningen just när personerna varit på väg att bli bättre i sin rehabilitering. Det som regeringen kallar process för ökad återgång i arbete riskerar att bli ökad återgång i försörjningsstöd och till att stå med mössan i

hand. Att människor ska få hjälp är A och O. Den synen delar nog regeringen, Cristina Husmark Pehrsson och jag, men det tycks finnas en avgrund mellan oss om hur vi ska göra det.

Det är dags att ändra hela systemet så att vi får en verklig arbetslivstrygghet i stället för att, som regeringen gör, dra åt tumskrubarna för enskilda individer. Det är det viktiga. Varför inte lyssna på den massiva kritik som framförts av remissinstanserna?

Jag undrar, beträffande den parlamentariska utredning som Cristina Husmark Pehrsson säger kommer snart och alla de åtgärder som föreslås, om vi kommer att ha någonting att göra i den parlamentariska utredningen. Jag återkommer till det i min egen interpellation lite senare i dag.

Anf. 57 HELENA RIVIÈRE (m):

Herr talman! LiseLotte Olsson glider lite på referenserna när hon refererar till departementsskrivelsen och säger: Regeringen själv säger att ... Och sedan gör hon påståenden som är hennes egna.

Vad regeringen säger fick vi veta i går när propositionen kom. Där sägs att de som har viss arbetsförmåga bör komma i fråga för vissa lämpliga arbetsmarknadspolitiska insatser. Det skulle kunna handla om sådan samhällsnyttig sysselsättning som kan erbjudas inom ramen för jobb- och utvecklingsgarantins tredje fas, det vill säga kriterierna för sjukersättning blir mer distinkta. De som har viss arbetsförmåga kvar ska hänvisas till de nya arbetsmarknadspolitiska insatserna. Det är vad regeringen säger.

Syftet med rehabiliteringskedjan är att undvika långa passiva sjukskrivningstider som bara gör det svårare att komma tillbaka. Det är som Vingåker och den symboliska klang som det remissvaret har. De säger att en förändring av sjukförsäkringen är nödvändig för vårt land. Och så är det.

Grundidén i Sverige är att människor försörjer sig själva genom arbete på arbetsmarknaden. Rehabiliteringskedjan innebär att Försäkringskassan, den sjukskrivne och arbetsgivaren genast gör upp en plan för återgång i arbete, utan att vänta på att alltför lång tid ska hinna gå, alltså så snart sjukdomen eller sviterna av skadan klingat av.

Den som har förmåga att försörja sig själv ska inte ha någon ersättning från sjukförsäkringen. Det är vad Sjukförsäkringsutredningen underströk, att man ska befinna sig i rätt försäkring. Är man sjuk ska man vara i sjukförsäkringen, och är man inte längre sjuk ska man gå över till Arbetsförmedlingen. I bästa fall går det smidigt. I andra fall får man vara arbetslös ett tag.

Sjukförsäkringen är ingen bank där man har egna pengar inestående. Man har inte rätt att ta ut det man har bidragit till om det är mot reglerna. Alla bidrar till sjukförsäkringen med sitt arbete och sina skatter. Har man inte rätt till ersättning, enligt de regler som försäkringen kräver, så har man inte. Att bo i glesbygd eller att vara 60-plus ger inte rätt till sjukersättning. Så är det.

Jag stannar där, herr talman.

Anf. 58 SOLVEIG ZANDER (c):

Herr talman! Jag måste säga att det är en oerhört bra debatt. Cristina Husmark Pehrssons svar var väldigt uttömmande och bra. Det uppskattar

jag verkligen. Äntligen händer något radikalt inom socialförsäkringsområdet, när vi ska få en ny sjukskrivningsprocess.

Det är beklagligt att oppositionen har negativa saker att säga om detta när man vet hur förhållandena är i dag. Vi vet att människor inte får någon hjälp av sin arbetsgivare. Vi vet att människor inte får kontakt med Försäkringskassan, och vi vet att människor förtidspensioneras utan att ha fått en möjlighet till rehabilitering. Då är det detta som man från oppositionen vill hålla fast vid. Man vill inte se den möjlighet som den nya sjukskrivningsprocessen ger med tydliga gränser för vad arbetsgivaren har för ansvar och vad som sedan ska ligga på Försäkringskassan.

Det är beklagligt anser jag. Hur är det just nu? Och hur var det när Socialdemokraterna regerade Sverige? Jo, då blev 140 personer per dag förtidspensionerade. Jag tycker inte att det är någon bra tid att se tillbaka på. Ska vi se in i framtiden så är väl syftet med det här att färre personer ska bli förtidspensionerade, och fler personer ska få hjälp och rehabilitering.

Jag har också läst remissvaren, som interpellanterna hänvisar till. Och vi fick en tidning så sent som i går, Dagens Socialförsäkring. Ett avsnitt inleds så här:

Remissinstanserna tycks i huvudsak eniga. Regeringens ambition att sjukskrivna ska få tydligare och bättre stöd att återgå i arbete är bra.

Sedan står det: Man säger på olika sätt att det är bra att arbetsförmågan prövas tidigare och noggrannare än i dag och att sjukskrivna också ska få bättre stöd att återkomma i arbete.

De synpunkterna, bland annat, har oppositionen glömt att redovisa när de nu försöker klanka ned på ett förslag som är oerhört bra när det gäller att titta på den enskilda människans möjligheter och rättigheter.

Jag undrar bara: Vad har oppositionen för förslag för att förbättra det sjukförsäkringssystem vi har i dag? Jo, att man ska gå tillbaka till det vi hade tidigare, det som inte fungerade med att arbetsgivaren skulle skriva utredningar till Försäkringskassan. Det fungerade inte. Det vill oppositionen att vi ska gå tillbaka till. Jag beklagar detta, och jag säger återigen: Hur kan det friskaste landet i världen ha det högsta sjuktalet utan att man vill göra någonting åt det? Jag uppskattar att vi i alliansen jobbar hårt med de här frågorna, och jag ser framtiden an med mycket stor tillförsikt.

Anf. 59 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! LiseLotte Olsson från Vänsterpartiet representerar ett av de stödpartier som under många år stödde den socialdemokratiska regeringen, som fullständigt struntade i att satsa på rehabilitering och i stället prioriterade långa passiva sjukskrivningar. Man prioriterade att förtidspensionera bort människor, ställa människor i utanförskap.

140 personer per dag, varje dag, året om, förtidspensionerades bort i hopplöshet, i utanförskap. Inte minst förtidspensionerades många mot sin vilja. Många som ville komma tillbaka till arbetsgemenskapen, men som inte fick den möjligheten, tvingades ut i förtidspension av Socialdemokraterna och deras stödpartier, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Det verkar som om LiseLotte Olsson har missat själva poängen med sjukpengen. Människor som saknar arbetsförmåga, helt eller delvis, ska givetvis ha sjukpeng och tidiga aktiva rehabiliteringsinsatser i stället för långa passiva sjukskrivningar. De människor som har arbetsförmåga ska

givetvis ha ett arbete. Där har nu alliansregeringen visat på väldigt goda resultat. Vi bryter utanförskap. Vi får fler människor i arbete. I dag är det faktiskt fler människor som har arbete i Sverige än någonsin tidigare. 400 människor per dag gick från utanförskap in på arbetsmarknaden under förra året.

Med fler människor i arbete blir inte minst ekonomin för landets kommuner mycket bättre. LiseLotte Olsson oroar sig i sin interpellation för att det kanske skulle kunna bli något fler människor som kan behöva försörjningsstöd.

Det har vi inte sett än, snarare tvärtom. I och med att fler människor nu får arbete är det färre människor än tidigare som är i behov av försörjningsstöd. LiseLotte Olsson undrar: Ska man kompensera kommunerna om det skulle bli någon mer som skulle behöva ha försörjningsstöd? Ja, men sanningen är den att det nu, när vi har rekordmånga människor i arbete, flödar in skatteintäkter till landets kommuner.

Kommunernas ekonomi är väldigt god. Den är så god att finansminister Anders Borg till och med har varnat kommunerna för att sätta lite för mycket sprätt på de här pengarna. Det är pengar som givetvis ska användas till investeringar i vår välfärd och satsningar på vård, skola och omsorg. Men det är så mycket pengar som kommer in i landets kommuner i dag att det är viktigt att man kanske inte går för fort fram eller för hårt fram med alla satsningar.

Men jag måste ställa en fråga till LiseLotte Olsson. Låt oss säga att vissa åtgärder möjligen på marginalen skulle kunna leda till att någon mer människa skulle behöva försörjningsstöd. Då säger LiseLotte Olsson att man ska kompensera kommunerna för detta. Men i konsekvens med det, LiseLotte Olsson, undrar jag: Tycker LiseLotte Olsson att vi nu ska börja dra in miljard efter miljard från landets kommuner, eftersom de får så mycket mer skatteintäkter som ett direkt resultat av att fler människor är i arbete? Fler människor är i arbete i dag än någonsin tidigare i Sverige.

Anf. 60 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag håller med. Det är en spännande och viktig debatt vi har nu. Jag tycker att vänsterblocket pratar sig varmt för det som har varit och ingenting nytt. Från alliansens sida har vi en annan verklighetsbild än den ni har.

Jag och regeringen har en verklighetsbild som stämmer precis med det vi har hört: 550 000 personer i förtidspension. 140 personer om dagen under tio år blev förtidspensionerade. Många var unga och många kvinnor. Vi har över 100 000 personer som är i längre sjukskrivningar. Rehabilitering lyste med sin frånvaro.

Jag vet inte hur många gånger i denna kammare jag som riksdagsledamot har kämpat för att ge företagshälsovården muskler men fått nej från vänsteralliansen. Nu satsar vi pengar på rehabilitering och företagshälsovård. 3,4 miljarder kronor satsar denna regering, också för att göra det möjligt speciellt för kvinnor som har smärtor i rörelseapparaten, är utslitna eller har en lättare psykisk ohälsa. Den här satsningen kommer till stånd den 1 juli i år.

Samverkan mellan myndigheterna har varit urdålig. De personer som kom i sjuk- och aktivitetsersättning eller förtidspension fick 64 procent i

ersättning, inte tillgång till arbetslivsinriktad rehabilitering, ingen tillgång till arbetsmarknadspolitiska aktiviteter, och det var och är ett sakligt skäl för uppsägning. Prata inte med mig om att förändra arbetsrätten! Ni skickade ut 550 000 personer i förtidspension. Det var ett sakligt skäl för uppsägning. Under tiden hände ingenting i sjukskrivningsprocessen. Rehabiliteringen lyste med sin frånvaro.

Jag undrar ifall jag har samma bild av verkligheten som ni har. Då går jag till den utredning som Socialdemokraterna själva tillsatte, egentligen tvärtemot vad riksdagen ville ha när man ville ha en parlamentarisk utredning. Då tillsatte man denna. Den tidigare socialförsäkringsministern Anna Hedborg, socialdemokrat, har kommit med en utredning. Jag ber er läsa detta! Detta är en sanning som ni kanske inte vill känna till. Jag kan inte se något positivt med dagens sjukförsäkring i denna.

Det står bland annat så här: Att studera hur sjukskrivningen i praktiken har hanterats i Sverige blir i stor utsträckning en studie i misslyckanden. Det största misslyckandet är resultatet, ett sjuktal i världstopp som följer arbetsmarknadsläget snarare än sjukligheten och ett i över 30 år stadigt, permanent, stigande utanförskap och utslagning.

Anna Hedborg skriver vidare: Aktiva insatser av olika slag kommer ofta mycket sent eller inte alls, och för många innebär sjukskrivning en nedstigning i ett svart hål.

Var detta något bra med den sjukförsäkring som Socialdemokraterna med stödpartiet hade? Jag frågar mig.

Läs denna utredning! Ni kommer inte att finna något argument för att det var bättre förut.

I den här utredningen som jag fick för ett år sedan står det väldigt mycket klokt som jag och alliansen har tagit till oss, fast det kommer från en socialdemokrat. Hon kan, ser och vågar visa på vad som är fel i dag. Därför tycker jag att det är fegt av Socialdemokraterna att inte inse, att inte gå ut och erkänna hur mycket tokigheter som fanns.

I denna utredning föreslås kortare steg till ett friskare liv och att ha kontrollstationer. Mycket av detta finns nu i den proposition som har förelagts riksdagen. Stöder ni inte detta, är ni kritiska mot detta är ni själva kritiska mot den utredning ni tillsatte och den person ni tillsatte att ansvara för den utredningen.

Anf. 61 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att jag inte är socialdemokrat, ifall någon hade trott det. Jag är vänsterpartist. Vi var med och stödde vissa saker under den förra mandatperioden, saker som jag inte tänker stå här och försvara, för det var mycket som inte var bra. Där har du en viss poäng i det du säger.

Men det som händer nu och det vi diskuterar i dag är propositionen, förslaget. Det är ert förslag. Det är regeringens förslag, och det är det vi diskuterar i dag. Ni kan inte klara er undan med att tala om hur hemskt det var förr i tiden. Det som kommer att hända om det här genomförs kommer att sopa undan allt som var förut. Man kan inte tro att ett sådant här dåligt förslag ska kunna existera, få finnas i Sverige. Så är det.

Men det som jag skulle hålla med om också är att vi har olika verklighetsbeskrivningar från högersidan och från vänstersidan. Därför är det bra att ni ska göra era tusen besök i verkligheten. Ni verkar inte ha någon förankring i verkligheten. Välkommen och se hur det är för vanliga människor, hur sjuka upplever den här situationen!

Jag tänkte egentligen inte bemöta de andra som har gått in som försvarsadvokater, eller vad man ska kalla det för, i den här debatten. Men jag har några kommentarer i alla fall.

Helena Rivière säger att jag glider när jag berättar om regeringens syn på eventuellt behov av försörjningsstöd. Om jag då läser ur propositionen som kom i går undrar jag vem det är som glider. Där säger man: "Bland de som vid denna tidpunkt saknar arbetsförmåga kan även finnas personer som behöver ansöka om ekonomiskt bistånd från socialtjänsten." Det är era egna ord. Det är inget som jag har hittat på, där jag har glidit eller läst i någon konstig skrift eller så.

När det gäller remissinstanserna är det inget jag har hittat på. Sveriges Kommuner och Landsting, Försäkringskassan och andra tunga remissinstanser säger att förslaget kommer att resultera i ökat behov av försörjningsstöd och därmed en övervältring av kostnaden till kommunerna.

Jag har inte fått något riktigt klargörande av hur ni ser på det här, att människor kommer att bli tvungna att söka socialbidrag för att överleva, att man måste vara beroende av försörjningsstöd för att man är för sjuk för att kunna ha ett jobb. Jag har inte fått någon riktig förklaring från er hur ni ser på det och vad det är för människosyn som döljer sig i sådana idéer.

Jag tycker att det är fruktansvärt. Det är cyniskt: Du klarar inte av ett jobb. Du är för sjuk. Ajöss! *Goodbye!* Gå och sök bidrag någon annanstans! Det bryr inte vi oss om, bara vi får bra siffror. Bara statistiken ser bättre ut kan vi göra vad som helst.

Precis vad som helst är det här förslaget om rehabiliteringskedjan, utsorteringskedjan. Det handlar om att sortera ut människor från arbetslivet, från en trygg försörjning. Hur kan ni försvara det?

Anf. 62 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Jag får börja med att jag är helt döv på ena örat, men jag känner att jag pratar för döva öron på den andra sidan. Vi pratar om den kritik som har framkommit från samtliga remissinstanser. Det är som Solveig Zander säger. Det här är en så radikal förändring och en sådan försämring från det som inte fungerar riktigt bra till något ännu sämre. Ingen pratar om att just det här förslaget kommer att dra åt sig kritik. Nej, inte en millimeter, för att inte säga en meter, kritik.

Det här är en så radikal förändring. Riksrevisionen kritiserade faktiskt Försäkringskassan i sin senaste rapport för att de har jättedåliga kontakter med arbetsgivare. Nu gör man förändringar och förenklingar i det. Nu ska individen vara länken mellan arbetsgivare och Försäkringskassan, så Försäkringskassan slipper ha någon kontakt. Nu ska individen själv springa mellan arbetsgivare och Försäkringskassan med olika intyg, så det blir enklare.

Herr talman! Man ser att inte något når fram av all den kritik från alla remissinstanser som har kommit. Det når inte ända fram till departementet. Man har kommit med kritik. Till och med den moderata riksdagsgruppen har kritiserat minskningsregeln. Man inför den ändå, lite mindre än det var tänkt från början. Då hävdar man att det Lagrådet säger är oegentligt och ointressant. Det saknar betydelse.

Det är anmärkningsvärt att vi har ett rättsväsende som säger att det här är så otydligt att vi inte kommer att kunna döma utifrån det. Vi kommer inte att kunna hjälpa den försäkrade i en situation där han eller hon överklagar beslut från myndigheten. Det bryr man sig inte om. Och när man ändrar säger man dessutom att Lagrådet inte är så mycket att bry sig om, det saknar betydelse. Det är mycket anmärkningsvärt.

TCO har gjort en sammanställning. Jag vet inte om ministern har läst den. Det är remissinstans efter remissinstans som säger att det här inte är något bra förslag. Men ministern vill inte höra det. Det ministern svarar på LiseLottes fråga om en parlamentarisk utredning är att det kommer att tillsättas en. Först sätter vi det här i sjön, sedan kan vi ha en parlamentarisk utredning.

Vad ska man utreda då, när man, som Solveig Zander säger, har gjort en radikal förändring? Vad finns det kvar att utreda parlamentariskt? Kanske vi sätter oss vid bordet och fikar någon gång. Det kan man göra ändå.

Anf. 63 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Det är en mycket intressant debatt som kanske lite grann visar den vattendelare som går mellan olika sätt att se på vilket system vi ska ha. Jag blir något förvånad när man pratar om att vi bara vill gå tillbaka till ett system som vi har haft förut. Så enkelt är det inte.

Helena Rivière sade att man ska göra upp en plan genast. Ja, men om så inte sker, vad har då den enskilde för laglig rätt att kräva att så sker? Om det står det inget i förslaget.

Det här är inte heller så svart eller vitt som Helena Rivière påstår. Är man sjuk ska man ha sjukförsäkring, är man arbetslös ska man gå till Arbetsförmedlingen. Väldigt många har komplexa problem. De kanske delvis har arbetsförmåga. Vart går man då?

Regeringens politik har bidragit till att fler och fler inte omfattas av trygghetssystemen i dag. Det är det som är problemet. Solveig Zander lyssnade tydligen inte när jag pratade om arbetslivstrygghet, ett förslag som egentligen borde intressera Centern. Jag sade i inledningsrundan, och jag upprepar det igen, att det är dags att ändra hela systemet så att vi kan få en verklig arbetslivstrygghet i stället för att, som regeringen nu gör, dra åt tumskrubarna för enskilda individer så att de hamnar ännu längre ned i det svarta hålet, Cristina Husmark Pehrsson. Jag tycker att trygghetssystemen måste bygga på en tro på människan, inte på misstro.

De 3,4 miljarder som ni säger att ni satsar tas av pengar som dras in från Försäkringskassan. Rehabiliteringen är inte bara sjukvård. Det borde Cristina Husmark Pehrsson veta lika bra som jag, eftersom vi båda är sjuksköterskor. Rehabilitering är även arbetslivsrehabilitering, och det kan inte sjukvården hjälpa till med.

Anf. 64 HELENA RIVIÈRE (m):

Herr talman! Det är faktiskt så, LiseLotte Olsson, att du glider därför att du bara tar med halva meningen ur propositionen. Det står nämligen: "Bland de som vid denna tidpunkt" det vill säga efter 18 månaders förlängd sjukpenning "saknar arbetsförmåga" – det hoppade du över – "kan även finnas personer som behöver ansöka om ekonomiskt bistånd från socialtjänsten." Så står det.

LiseLotte Olsson är emot försörjningsstöd. Hon menar att den som inte är sjuk men inte hittar något arbete på hemmaplan inte ska behöva söka arbete. Men LiseLotte Olsson är för att dessa personer ändå ska försörjas, bara försörjningen kallas någonting annat.

Cristina Husmark Pehrsson sade att Vänstern talar sig varm för det som har varit, och det är precis vad jag också tycker. I kritiken refererar ni till de långa passiva sjukskrivningstider som har varit och menar att det är normen för hur det ska vara.

Jag upprepar att alla de som behöver sjukförsäkring därför att de är sjuka har intresse av att de som inte längre är sjuka inte längre belastar sjukförsäkring. Syftet med rehabiliteringskedjan är som jag sade att undvika långa, passiva sjukskrivningstider som bara gör det svårare att komma tillbaka.

Anf. 65 SOLVEIG ZANDER (c):

Herr talman! När nu förslaget att förändra socialförsäkringsområdet kommer att gå igenom är jag övertygad om att det kommer att bli bättre för alla som är sjukskrivna och för alla som kommer att bli sjukskrivna också. Jag är övertygad om det, och jag bygger mina antaganden på det som bland annat står i den tidning som jag läste ur tidigare, Dagens Socialförsäkring. Där står nämligen att många av remissinstanserna också framhåller att det är mycket på gång inom ohälsoområdet, till exempel det försäkringsmedicinska beslutsstödet, en rehabiliteringsgaranti, en mer aktiv företagshälsovård och metoder för att bedöma arbetsoförmåga.

Sedan står det också att helhetsbilden saknas. Och det förstår jag, eftersom det är olika propositioner som kommer och man inte ser dem tillsammans. Men som den försvarsadvokat jag utnämndes till att vara vill jag säga att de förvaltningsrättsliga domstolar vi har i vårt land ju är till för att tolka de underlag till lagar som finns för att bygga rättspraxis, och det är det som kommer att tydliggöra, som alltid med nya lagförslag, vad man ska rätta sig efter.

Sedan sägs det också att många kommer att behöva få socialbidrag. Då undrar jag kort och gott: Hur många förtidspensionerade är det i dag som behöver få socialbidrag? Hur många av dem är det som inte kommer att behöva det tack vare att de förslag som alliansen nu lägger fram kommer att leda till jobb så att de kan försörja sig bättre?

Anf. 66 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! LiseLotte Olsson säger nu att hon inte vill försvara den politik som Vänsterpartiet stödde under tidigare mandatperioder. Jag kan förstå det. 140 nya förtidspensionärer per dag är ingenting att vara stolt över. Nu är det bara Socialdemokraterna som står kvar och försvarar den politik och den ordning som rådde tidigare.

Visst kan det vara så att ytterligare någon människa kan komma att behöva försörjningsstöd under en kortare period. LiseLotte Olsson säger att då måste kommunerna kompenseras. Men jag frågade LiseLotte Olsson om det är på det sättet. I konsekvens med att regering och riksdag genomför reformer för att få fler människor i arbete har fler människor än någonsin tidigare ett jobb i dag. Skattemiljarderna flödar in i kommunerna. Kommunernas ekonomiska läge är *mycket* gott. Jag undrar om LiseLotte Olsson i konsekvens med vad hon säger om försörjningsstödet vill dra in de pengarna till staten. Jag fick inget svar på frågan, men ett uteblivet svar är också ett svar. Jag kan inte tolka det som något annat än att Vänsterpartiet vill dra in ett antal miljarder kronor från landets kommuner med allt vad det skulle innebära för vår gemensamma välfärd i kommunerna. Var ska de pengarna sparas in någonstans? Det är ett besked som måste skrämja många.

Ta del av den utredning och de skrifter som Anna Hedborg har tagit fram, Jasenko Omanovic. De kanske inte fyller en meter i bokhyllan men i alla fall en halvmeter. Där pekar man på de problem som finns i dag med många människor som är fast i långtidssjukskrivningar och förtidspensioner, men man pekar också på möjliga lösningar. Det är lösningar som nu också genomförs för att bryta utanförskap och få tillbaka människor i arbetsgemenskap.

Anf. 67 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Vad är det som är sämre? Vad är det som är så bra i dag att det vi nu föreslår gör det sämre? Vad är det som är dåligt? Jag ska ge en kort genomgång av rehabiliteringskedjan så att fler än kammarens ledamöter får möjlighet att reflektera.

Vi satsar 3,4 miljarder kronor på en rehabiliteringsgaranti och på företagshälsovård så att företagshälsovården får muskler att också bedriva sjukvård. Det gör vi tillsammans med arbetsmarknadens parter efter en uppmaning från LO och Svenskt Näringsliv. Vi kommer att i första hand satsa på kvinnors diagnoser, lättare psykisk ohälsa och smärtor i rörelseapparaten. Vi kommer att ha en aktiv sjukskrivningsprocess. I dag är sjukskrivning under första året indelat i sju steg. För att gå vidare till steg nummer två måste man ha passerat nummer ett. Om vi tittar på dem som fortfarande är sjukskrivna efter ett år är 70 procent kvar i steg ett. Ingenting händer. De blir bortglömda, inga kontrollstationer, och snart ringer vi inte ens till våra arbetskamrater och frågar hur de mår. Ingen rehabilitering.

Det har framförts kritik över att det efter sex månader ska ske en prövning mot hela arbetsmarknaden. Ja, om det finns arbetsförmåga. Är man sjuk ska man fortsatt ha sjukpenning. Så enkelt är det.

Det verkar som att interpellanterna tror att detta är något nytt. De tre stegen som vi nu inför är precis samma som dagens sju steg. Det kanske ni inte har förstått. Vi gör tre steg av de sju stegen. Sedan sätter vi kontrollstationer emellan för att den sjuke inte ska bli bortglömd. Annars är det precis samma som dagens sju steg. Om ni tycker att detta är så förfärligt och dåligt måste ni ha tyckt att Försäkringskassans sju steg också var förfärligt och dåligt.

Låt mig säga vad som händer vid steg nummer fem i dag – och det kan inträffa efter tre veckor. Jag vill bara påminna om det. Om det visar

sig att den försäkrade på grund av sjukdom inte kan gå återgå till det arbete den försäkrade sedan tidigare har ska Försäkringskassan bedöma arbetsförmågan mot alla på arbetsmarknaden normalt förekommande arbeten. I begreppet normalt förekommande arbeten ligger att Försäkringskassan inte bara ska göra bedömningen av arbetsförmågan i förhållande till de arbeten som finns i direkt anslutning till den försäkrade. Försäkringskassan – hör här! – ska göra bedömningen mot hela den svenska arbetsmarknaden. Detta betyder att bedömningen inte ska begränsas till den lokala eller regionala arbetsmarknaden. Bedöms den försäkrade kunna klara ett normalt förekommande arbete finns ingen rätt till sjukpenning.

Detta är ingenting som Moderaterna eller alliansregeringen har uppfunnit. Detta är steg nummer fem i de föreskrifter som ni har till Försäkringskassan. Jag har kontrollerat detta med Försäkringskassan. Det är normalt förekommande arbetsuppgifter på hela svenska arbetsmarknaden. Det finns ingenting som säger när detta ska införas. Det kan införas efter i praktiken tre veckor.

Alliansregeringen tycker att detta är för tidigt. Därför ger vi de anställda en tidsfrist på sex månader. Vi stärker arbetsrätten med något alldeles nytt, nämligen att om man mot förmodan, efter alla konstens regler och försök, inte kan komma tillbaka till sin vanliga arbetsgivare på grund av det helt enkelt inte går ska man ha rätt till att med sjukpenning söka andra arbetsuppgifter. I dag behöver man vara arbetslös eller uppsagd för detta.

Vi inför en lag om rätt till tjänstledighet efter sex–tolv månader. Det finns inte i dag. Den anställdes arbetsrätt stärks genom att man får rätt att ta tjänstledigt från den gamla arbetsgivaren för att pröva nya arbetsuppgifter. Det är stor skillnad. Dessutom tar vi bort den obligatoriska ettårsprövningen i fråga om utanförskap och sjuk- och aktivitetsersättning – ett sakligt skäl för uppsägning.

Anf. 68 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Tack för svaret.

Gunnar Axén tolkar mitt svar som en viss potentat läser en skrift, även kallad Bibeln. Nu tänker jag inte gå in mer på det. Det får kanske bli en egen speciell debatt om de frågorna någon annan gång.

Jag är inte emot försörjningsstöd, Helena Rivière, men jag är emot att den som är sjuk ska behöva söka socialbidrag. Jag tycker att om man är sjuk ska man ha rätt till sjukpenning – punkt slut. Det är det som framgår av förslaget – om jag nu inte läste hela meningen, men det blev tydligt då Helena läste meningen – nämligen att man ”vid denna tidpunkt saknar arbetsförmåga”. Alltså att man inte kan jobba, saknar arbetsförmåga och är sjuk. Då hänvisas man till att söka ekonomiskt bistånd. Så står det tydligt och klart på s. 97 i propositionen.

Helena sade i ett tidigare inlägg att socialförsäkringarna inte är en bank där man kan ta ut pengar som man önskar. Det är verkligen ingen som har påstått det. Socialförsäkringssystemet är en försäkring som vi alla har betalat till och som man måste kunna lita på fungerar när man är sjuk och behöver den. Det som kommer att hända nu är att man inte litar på att försäkringen fungerar. I och med det slår man sönder tilltron till välfärden. Det är skrämmande.

Minuterna går fort på slutet, men jag vill ändå kommentera svaret om en parlamentarisk utredning. Jag fick ett luddigt svar.

När kommer denna utredning? Min första interpellationsdebatt med ministern var hösten 2006. Då sades det att direktiven var på gång och att utredningen skulle komma. Vi behöver en parlamentariskt brett förankrad utredning där vi kan jobba med dessa frågor. Det är många som har krävt det. Facken har krävt det. Saco gick ut med ett pressmeddelande i går och sade att det nu får vara slut på lappande, lagande, fixande och donande. Vi måste ha en helhetssyn på socialförsäkringen så att folk vet vad som gäller.

Anf. 69 JASENKO OMANOVIC (s):

Herr talman! Som jag sade: klipp och klistra. Det ser vi nu igen när ministern försvarade det som fortfarande gäller i dag. Det finns dessa tre eller sju steg. Vid steg fem ska efter tre veckor ...

(Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m): Kan!)

... kan efter tre veckor ersättningen upphöra.

Det nya förslaget sätts i gång på grund av att det var långa sjukskrivningar. Nu plötsligt är det tre veckor som gäller ...

(Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m): Men inget förslag.)

Frågan är vad det är som egentligen gäller. Hur mycket har man klippt och klistrat för att anpassa efter från vilket håll det blåser? Det är återigen ett anmärkningsvärt förslag som ligger på riksdagens bord. Vill ministern ta tillbaka förslaget?

Nästa fråga är den som LiseLotte Olsson ställde om en parlamentarisk utredning, nämligen hur försäkringen ska se ut.

Det finns tre saker som alla remissinstanser påpekar. Tidsgränserna är för snäva. Regelverket är för krångligt. Sedan är det undantagen: Det är diagnos sjukpenning, inte arbetsförmåga. På grund av detta bör ministern överväga att ta tillbaka förslaget.

Anf. 70 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Låt mig göra detta klart nu på slutet. I den här regeringen lyssnar vi på remissinstanserna. Vi har tagit intryck, och därför har vi också gjort förändringar vad det gäller tidsgränserna. De sjukfall som pågår före den 1 juli kommer inte att omfattas av rehabiliteringskedjan förrän den 1 januari. Man behöver heller inte söka om förlängd sjukpenning.

Jag förstår att man inte har hunnit läsa propositionen utan fortfarande hänger vid med departementsskrivelsen, för den är roligare att debattera. Vi har klarlagt en del, tagit bort diagnoser och gjort tydliga undantag och förtydliganden, inte minst i enlighet med vad man har sagt från Försäkringskassan.

Jag tycker att det är viktigt att lyssna på remissinstanserna. Det kanske inte interpellanterna tycker.

Jag vill kort också rätta till ett litet missförstånd. I dag, med dagens regler, kan man prövas mot hela arbetsmarknaden redan efter tre fyra veckor. Vi tycker att det är för tidigt. Därför inför vi en tidsgräns på först sex månader. Vi ger också de anställda en förstärkt arbetsrätt genom en tjänstledighetslagstiftning enligt vilken man ska pröva om det är totalt omöjligt att gå tillbaka. 30–40 procent av de sjukskrivna kvinnorna säger att de har arbetsförmåga om de får pröva andra arbetsuppgifter eller annat arbete. Det blir ett halvårs skillnad jämfört med i dag.

Kom inte och säg att det blir hårdare regler! Hårdare regler tycker jag att det är när man inte ger företagshälsovård eller rehabilitering och ställer människor i långa sjukskrivningar. Anna Hedborg säger att det är en väntan i ett svart hål – ingenting händer och ingen frågar efter mig. Efter ett år får man ett brev från Försäkringskassan om obligatorisk prövning mot SA. Man ställs utanför med 64 procents ersättning. Det blir inga arbetsmarknadspolitiska åtgärder, ingen rehabilitering, och det är ett sakligt skäl för uppsägning. Jag tycker att det är det mest inhumana man kan göra.

Vi måste i stället hjälpa människor till aktivitet och se till att de får rätt stöd och hjälp. Vi ska vara säkra på att de som är sjuka fortfarande kommer att få sin sjukpenning. Det behöver vi aldrig vara oroliga för. Men vi ska inte förtidspensionera bort människor i utanförskap. Detta är en kedja och en rehabiliteringsinsats som jag och regeringen är mycket stolta över att kunna presentera.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellationerna 2007/08:466 och 513 om rehabiliteringskedjan och jämställdheten

Anf. 71 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! LiseLotte Olsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att göra en analys av förslaget ur jämställdhetssynpunkt. LiseLotte Olsson har även frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att rehabiliteringskedjan inte ska strida mot riksdagens uppsatta jämställdhetspolitiska mål. Siw Wittgren-Ahl har frågat mig om jag är beredd att ta några initiativ för att förhindra att rehabiliteringskedjans konsekvenser minskar jämställdheten.

Jag har för avsikt att svara på båda interpellationerna i ett sammanhang.

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Detta mål omfattar givetvis även arbetet med att minska ohälsan.

Jag kan i dag konstatera att kvinnors arbetsliv och hälsa är ojämnt i förhållande till männens. Under den senaste tioårsperioden har antalet sjukskrivna kvinnor ökat mycket kraftigt, och kvinnorna utgör nu omkring två tredjedelar av alla långa sjukskrivningar. Några verkningfulla åtgärder vidtogs inte för att minska ohälsan. Regeringen har inte accepterat denna situation och har därför tagit initiativ till en rad åtgärder för att minska ohälsan och hjälpa människor tillbaka i arbete.

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2008 ett samlat åtgärds paket för att skapa fler vägar tillbaka till arbete. I åtgärds paketet ingår bland annat satsningar på en rehabiliteringsgaranti och en utvecklad företagshälsovård. Som ett led i detta åtgärds paket har regeringen presenterat förslag till en förändrad sjukskrivningsprocess med preciserade tidsgränser för de olika momenten vid prövningen av arbetsförmågan och med en tydligare utgångspunkt i individens förmåga och behov.

Siw Wittgren-Ahl menar att regeringen endast ställer krav på kommuner och landsting att finna andra arbetsuppgifter till den som inte kan gå tillbaka till sitt ordinarie jobb. Detta stämmer inte. Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar påverkas inte av regeringens förslag. Detta framgår tydligt av regeringens förslag. För de personer som behöver byta arbete ska givetvis Arbetsförmedlingen ge den enskilde stöd och hjälp att komma tillbaka i arbete.

Det är regeringens uppfattning att de samlade satsningarna kommer att leda till ett mer effektivt stöd till kvinnor som på grund av sjukdom inte kan arbeta. Regeringen ser därmed arbetet med att minska ohälsan som en viktig del i arbetet med att uppnå målet för jämställdhetspolitiken.

Anf. 72 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Jag vill förstås börja med att tacka Cristina Husmark Pehrsson för svaret trots att jag tycker att jag får lite dåliga svar på mina frågor.

Regeringen har lagt fram förslag i skrivelserna *Ny rehabiliteringskedja* och *Åtårsgräns för sjukpenning och införande av förlängd sjukpenning*, och nu kommer propositionen, som heter *En reformerad sjukskrivningsprocess för ökad återgång i arbete*. Det är förresten ett väldigt tjusigt namn på ett systemskifte.

Man föreslår där historiska försämringar av sjukförsäkringen. Just detta diskuterade vi i förra debatten, där både Jasenko och jag försökte få ministern att ta till sig den massiva kritik som har framförts mot dessa förändringar i sjukförsäkringen.

Eftersom kvinnor är sjuka i större utsträckning än män – under 2007 var 60 procent av dem som fick sjukpenning eller sjuk- och aktivitetsersättning kvinnor – betyder detta förstås att kvinnor kommer att bli hårt drabbade när reglerna i utsorteringskedjan träder i kraft. Det är precis som Sveriges Kommuner och Landsting säger i sitt remissvar: ”Även om förslagen i sig är könsneutrala är dess effekter det inte.”

Regeringen skriver i sin egen remiss att förslagen kommer att öka behovet av försörjningsstöd, och det vidhåller man även i propositionen. Det är precis det vi diskuterade i förra debatten här.

Jag vill citera ur Göteborgs stads remissvar: ”Eftersom kommunernas kostnader för försörjningsstöd väntas öka är det rimligt att anta att det är kvinnor som i högre utsträckning än män kommer att bli tvungna att ansöka om försörjningsstöd hos kommunen. En kvinna är inte berättigad till något försörjningsstöd om hon är sambo eller gift med en person som har lön. Med andra ord finns det stor risk för att förslaget kommer att få betydande negativ inverkan på samhällets arbete för att undanröja de ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män.”

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att ni i högerregeringen lägger fram ett sådant förslag samtidigt som ni i en läpparnas bekännelse säger att målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina liv. Jag förstår inte hur ni får det att gå ihop. En kvinna som är beroende av sin partner för att äta och bo – vilken möjlighet har den kvinnan att forma sitt eget liv?

En av de stora bristerna i förslaget är att det saknas ett könsperspektiv i konsekvensanalysen. Det strider i sig mot regeringens egen plan för jämställdhetsintegrering och även mot ett tidigare riksdagsbeslut om att offentliga utredningar är skyldiga att väga in och analysera hur de förslag man lägger fram påverkar jämställdheten mellan kvinnor och män. Återigen måste jag fråga hur ni har tänkt. Varför gör ni inte det ni ska?

Det finns heller inget i arbetsgruppens arbete som visar att man har tänkt och tittat på vad det kan bero på att fler kvinnor än män är sjuka. Det enda man föreslår är hårdare tag och mer piska mot enskilda sjuka, som i många fall är just kvinnor.

Ett av förslagen i utsorteringskedjan är införande av diagnosbaserad sjukpenning. Regeringen pekar ut diffusa diagnoser – psykiska diagnoser och olika muskelsjukdomar, till exempel ryggvärk – som sjukdomar som i framtiden inte ska berättiga till sjukpenning mer än sex månader eller sjukersättning. Enligt all tillgänglig statistik vet vi att kvinnor mycket oftare än män har just dessa diagnoser och därför kommer att drabbas av försämringarna i större utsträckning.

Då undrar jag åter: Varför har ni inte gjort någon könsanalys av konsekvenserna av det här förslaget? Det är något som även JämO har efterfrågat i sitt remissvar.

Jag undrar: Varför gör ni inte det i era förslag?

Anf. 73 SIW WITTEGREN-AHL (s):

Herr talman! Jag har också väckt en interpellation i samma ämne som LiseLotte. I min interpellation lyfter jag fram frågorna om att en arbetsgrupp som har jobbat med rehabiliteringskedjan anser att kommuner och landsting förväntas finna fler alternativa arbetsuppgifter för dem som inte kan gå tillbaka till jobbet. Det är utgångspunkten för min fråga till ministern om varför man tror att kommuner och landsting skulle ha fler arbetsuppgifter än andra företag.

Eftersom det är arbetsgruppen som säger så och det går ut i remissen tolkar jag det givetvis som att om man är anställd i den privata sektorn och inte kan gå tillbaka till jobbet ska man få ett jobb inom den offentliga sektorn.

Ministern skriver att de som behöver byta arbete ska gå till Arbetsförmedlingen som ska ge den enskilde stöd och hjälp.

Vi har ju haft den här dialogen skriftligen förut.

Jag undrar hur den hjälp ska se ut som man får när man kommer till Arbetsförmedlingen. Det är bra att ministern kartlägger hur man vill att rehabiliteringskedjan ska se ut. Det är ju viktigt för alla som finns på arbetsmarknaden.

När Svea efter sex månaders ryggvärk inte kan omplaceras på sitt jobb, vem är det då som ser till att Svea kommer till jobbet? Svea som har ont i ryggen kanske kan ta sig till Arbetsförmedlingen. Men hur går det med Lisa, 37 år, som är manodepressiv? Hon kanske inte kan komma

till Arbetsförmedlingen. Hon kanske inte har den sjukdomsinsikten. Vilken hjälp och vilket stöd får hon?

Det är de frågorna vi ställer. Hur ska detta fungera i verkligheten?

Det är omsorgen om människor som råkar bli sjuka som vi oroas över och de signaler om ett, tre och sex år som har gått ut. Kan ministern säga: Ni som är allvarligt sjuka kommer inte att slås ut efter två, tre år? Om ni inte blir friska kommer ni i framtiden att få en sjukpension som ni kan leva på.

Är det vad de samlade förslagen går ut på? Det finns ingen bortre parentes i sjukförsäkringen och kommer aldrig att finnas. Det kommer att finnas ett sjukförsäkringssystem som gör att vi kan få en framtida pension om vi inte klarar de krav som finns på arbetsmarknaden. Vi kan alla ramla och behöva samhällets hjälp och stöd.

Göteborgs kommun och samtliga remissinstanser har pekat på att det saknas en jämställdhetsanalys i ert förslag till rehabiliteringskedja. Jag tycker inte att jag får några bra svar om att ni har kommit med ändringar.

De flesta remissinstanserna säger att det är ett hastigt, slarvigt förslag. Det ska träda i kraft alldeles för snabbt. Man har inte gjort någon jämställdhetsanalys och man har inte gjort någon ekonomisk analys. Nu säger ministern – och det tycker jag är roligt – att man har tagit intryck av kritiken och därför har kartlagt och klarlagt en del. Nu skulle jag vilja höra lite mer om det.

Vad har ni tagit intryck av när det gäller till exempel jämställdhetspolitiken? Det har vi jobbat med så mycket i riksdagen när det gäller ekonomisk självständighet mellan män och kvinnor. Man ska inte vara beroende av den man är gift med. Det tycker inte vi. Jag tror inte att Cristina Husmark Pehrsson heller tycker att man ska vara det.

Anf. 74 SOLVEIG ZANDER (c):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att interpellanterna tar upp jämställdhetsfrågan inom sjukvården och inom socialförsäkringsområdet. Det behöver vi mer av. Mitt centerkvinnohjärta gläder sig.

Vi kan ju undra varför så många kvinnor är förtidspensionerade. Skälet till det är att de inte i tillräckligt god tid har fått den sjukvård de behöver.

Vi vet att kvinnor i dag behandlas på annat sätt än männen i sjukvårdsapparaten. Det är ett av skälen till att kvinnor får långa sjukskrivningar och därmed har svårare att återgå till jobbet och därför blir förtidspensionerade. Med all önskvärd tydlighet uppmärksammades det i en tv-serie under vårvintern där centerpartisten och skådespelerskan Solveig Ternström framför allt lyfte upp frågan om hjärtproblem hos kvinnor och att kvinnor behandlas på ett annat sätt än män.

Vi har också haft en debatt här i kammaren om jämställdhet inom sjukvården.

Det nya förslaget inom sjukvårdsprocessen innebär att man ska få en snabbare hjälp. Det kommer att göra att färre kvinnor hamnar i sjukskrivning. Det är en oerhört viktig och central del i förslaget. Det vill jag understryka.

De flesta kvinnor arbetar inom den offentliga sektorn – det kan vi dessvärre inte komma ifrån. Vi hoppas väl alla att det ska ändras så att även de kommer in i det privata näringslivet. Ett av problemen var att ny-

startsjobben som vi införde förra året inte var riktade till den offentliga sektorn och kommunerna. Nu är de det. Det innebär att kvinnor får en annan möjlighet att återgå till jobb i den sektor som de har verkat i och där de har stora kunskaper. Det betyder att kommunerna och landstingen får en skyldighet att se till att dessa kvinnor får den anpassning till arbetslivet som de behöver för att komma tillbaka. Det är en viktig del i jämställdhetsarbetet.

De åtgärder som alliansen vidtar måste vi se i sin helhet. Vi kan inte titta på varje enskild reform, utan vi måste se helheten. Om vi ser helheten med nystartsjobben, det som vi gör för att förhindra långa sjukskrivningar, rehabgarantin och att företagshälsovården ska komma in på ett tidigare stadium förstår vi att man har sett till kvinnorna och insett att det framför allt är de som kommer att få hjälp av den nya sjukskrivningsprocessen.

Jag uppskattar att ni har tagit upp jämställdhetsproblematiken. Jag hoppas att ni har sett i betänkandet att det står att mot bakgrund av att många långtidssjukskrivna nu kommer att kräva en mycket större insats från Arbetsförmedlingen har man också från regeringens sida insett att det kommer att vara ett behov av ökade resurser till Arbetsförmedlingen för att man ska kunna ge hjälp. Det är väl också att titta på jämställdheten och kvinnornas behov i det här sammanhanget.

Vad tycker oppositionen att man skulle kunna göra? Jag har inte hört något bra förslag.

Anf. 75 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag tycker också att det här är viktiga frågor och en viktig debatt.

Den tidigare regeringen och majoriteten har sagt sig ha en könsanalys i sjukskrivningsprocessen och de jämställdhetspolitiska målen för ögonen. Hur kan det då se ut som det gör? Det hjälper alltså inte att bara ha jämställdhetspolitiska mål eller en könsanalys om det inte leder till några förändringar.

Vi vet, som vi hörde Solveig Zander säga, att 60–64 procent av dem som är förtidspensionerade eller långtidssjukskrivna är kvinnor. Är man förtidspensionerad får man 64 procent i ersättning, som ni alla vet. Det är sakligt skäl för uppsägning. Man blir kvar i en fattigdomsfälla.

Jag tycker inte att det är rimligt att ett oproportionerligt stort antal kvinnor hamnar i permanent utanförskap och en fattigdomsfälla. Man kan inte ha haft det jämställdhetspolitiska målet för ögonen i den tidigare regeringen eftersom man inte har gjort något åt detta. Det är något som har hänt under de senaste tio åren.

Hur många, i den grupp som har förtidspension, får hjälp att komma tillbaka? Hur många av de totalt 550 000, eller de långtidssjukskrivna som är över 100 000, får hjälp att komma tillbaka?

Riksrevisionen säger att det är 1 procent. De flesta lämnar förtidspensioneringen därför att de går in i ålderspension eller avlider. Dessutom vet vi enligt forskningen att det är större risk för personer som är förtidspensionärer att avlida tidigare än andra. Det anser jag inte heller innebära att man följer något jämställdhetspolitiskt mål när fler kvinnor befinner sig där.

Regeringen kommer i maj att lägga fram en proposition där det kommer att finnas en mängd olika vägar för just de personer som befinner sig i förtidspension att vilja, våga och försöka komma tillbaka utifrån sina förutsättningar och sina möjligheter och i sin takt, och samtidigt ha tryggheten att alltid ha förtidspensionen i botten. Vi kommer aldrig att ifrågasätta deras ersättning. De kan tjäna upp till 4 000 kronor i månaden utan att vi rör deras sjukersättning. Det är en möjlighet inte minst för kvinnor att ta sig ur fattigdomsfällan om de orkar och kan. Jag är samtidigt medveten om att alla inte kommer att klara det. De har en förtidspension därför att de är trötta, utslitna och sjuka.

Anna Hedborg skriver också att förtidspensionerna många gånger har använts av arbetsmarknadspolitiska skäl. För dessa personer kan detta kanske vara en möjlighet tillbaka. Vi arbetar mycket med handikappreelsen när det gäller detta.

Riksrevisionen skriver vidare att sjukskrivningsprocessen sker utan mål och mening. Jag tror att det är just kvinnorna som utsätts för detta.

Det hade därför varit intressant att få höra interpellanterna säga någonting om på vilket sätt de har haft de jämställdhetspolitiska målen och könsanalyserna framför sig när de samtidigt har sett det faktum att 64–65 procent av dem som är långtidssjuka eller förtidspensionärer är kvinnor och att de flesta fastnar i ett fattigdomsfälla för resten av sitt liv.

Anf. 76 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Återigen när man står här i talarstolen hamnar man i försvarsställning – det är väl tanken – och ska berätta, försvara och förklara vad som hände förr i tiden.

Men just nu diskuterar vi faktiskt ert förslag. Det är ni som har makten, det är ni som sitter i regeringen, och det är era förslag som ligger till grund för de lagändringar som vi kommer att klubba igenom så småningom här i riksdagen. Därför tycker jag att vi ska diskutera det.

Jag har många gånger i debatten sagt att allt verkligen inte var bra tidigare, och det som har hänt är ingenting som jag är stolt över. Ganska många saker kunde man ha gjort bättre.

Men det är ni som sitter vid makten, det är ni som lägger fram förslagen, och det är era förslag som vi ska diskutera. Då tycker jag att ni ska stå för det fullt ut.

Om den kunskap som Solveig Zander påstår finns om mäns och kvinnors olika villkor när det gäller sjukdomar och hur de drabbas av sjukdom, då undrar jag varför man inte har tagit till sig det. Varför märks inte den kunskapen om att det är kvinnor som drabbas av vissa sjukdomar? Kvinnor blir mer sjuka än män. Varför märks inte det i den här propositionen? Det märktes inte heller i det förslag som arbetsgruppen lade fram.

Solveig Zander menar också att allting nu ska bli så bra eftersom kvinnor ska bli hjälpta tidigare. Då undrar jag: Vad består den här hjälpen av egentligen, mer än att utslussas till en osäker tillvaro?

Ordet rehabilitering finns bara i själva ordet rehabiliteringsutredning. Det finns ingenting som gör att människor ska få mer tillgång till rehabilitering och större chans att komma tillbaka.

Solveig Zander sade också att man måste se till helheten. Helheten i regeringens politik består i att försäkra för dem som redan är utsatta och förbättra för dem som redan har allt. Det är helheten.

Man måste komma ihåg att sanningen är att varje enskild försäkring som ni genomför drabbar enskilda personer. Oavsett hur stort och vitt som man ser på helheten drabbar varje liten regelförändring och försäkring en enskild utsatt person, och i detta fall kvinnor mer än män eftersom det är detta som vi diskuterar just nu.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Cristina Husmark Pehrsson som jag tror att även Siw Wittgren-Ahl var ute efter. Hur ser ministern på situationen att fler kvinnor kommer att vara beroende av sin partner, oftast sin man, för att kunna få leva ett bra liv? Det finns ingen jämställdhet i detta. Det finns ingen chans till ett eget liv eller någon möjlighet att ta ansvar för sin situation. Man blir beroende av en annan person när det gäller det som ni håller på att bygga upp.

Jag ska också göra en liten kommentar om offentligt anställda och privat anställda. I denna proposition säger man:

Kvinnor med anställning i små företag inom det privata näringslivet bedöms inte ha samma möjligheter att återgå till sin tidigare arbetsgivare utan hänvisas i större utsträckning till arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Har ni haft det i åtanke också? Ni vill att fler kvinnor ska jobba inom den privata sektorn eftersom ni tycker att det som sker inom den offentliga sektorn är så fruktansvärt hemskt. Där mår tydligen alla dåligt. Men ni säger tydligt i den här propositionen att kvinnor inom den privata sektorn som är sjuka inte kommer att kunna få vara kvar. Man kommer att hänvisa till arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Detta är några frågor som jag gärna skulle vilja ha svar på.

Anf. 77 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Det är jätte viktigt att de människor som kan och vill arbeta får ett arbete. Det är något som vi måste slå fast. Det är vi alla ense om.

Nu diskuterar vi de system som finns om en människa blir sjuk. Men jag vill betona att det är jätte viktigt att man finns i ett sammanhang. Men om man råkar bli sjuk är en grundläggande värdering som jag som socialdemokrat har att man ska kunna försörja sig på sin sjuklön eftersom vi har ett sådant system i Sverige att alla vi som arbetar betalar in pengar till våra försäkringar så att de kan gälla när vi blir sjuka – om vi ramlar och slår oss eller om vi blir sjuka. Om jag blir skadad i huvudet eller i fötterna, hur får jag då hjälp? Ett sätt som vi tycker är viktigt är att man har en sjukförsäkring som är värd namnet.

När det gäller de regler som ni har lagt fram förslag om är 20 000 kronor en relativt hög lön i dag. Det är många som har mycket lägre lön. Men om man har 20 000 kronor i lön hade man med vårt system fått 526 kronor om dagen i ersättning – enligt riksdagens utredningstjänst. Med ert system, enligt 2008 års regler, får man 510 kronor om dagen. Och om man inte har några pengar är 16 kronor om dagen väldigt mycket värt. Men om man ska ha 75 procent, och blir sjuk väldigt länge, får man 478 kronor. Lägg därtill att man inte får skatteavdraget eftersom man inte arbetar.

Vi är bekymrade över att utanförskapet kommer att växa i form av att vi får ökade klassklyftor. Det är det som vi är rädda för.

Vi talar nu om de sjuka, och då talar vi om ungefär 500 000 människor, och det är en viktig grupp. Men kom ihåg att vi i dag, precis som Gunnar Axén sade, har 4,7 miljoner människor som går till jobbet varje dag. Varför tar jag upp det? Jo, därför att det hänger ihop. Här utmålar man oss kvinnor – jag är snart i den åldern – som de mest sjuka som finns och får oss att tro att så är fallet. I ett Europaperspektiv arbetar kvinnor mellan 60 och 65 år i Sverige mest. Vi finns på arbetsmarknaden, men vi ska också veta att vi är trygga när vi blir sjuka.

Cristina Husmark Pehrsson frågade vad vi i oppositionen vill. Vi vill att man också satsar på arbetsmiljön och att man ser folk och gör folk synliga.

I alla utredningar, bland annat i de utredningar där Anna Hedborg har varit med i, har man tittat på varför folk går till jobbet. Vi vill börja där. Varför går man till jobbet? Man frågade under vår tid varför 4,2 miljoner människor går till arbetet? Det är också viktigt. Svaret är att det är för att man finns i ett sammanhang. Då tycker vi att man kanske skulle jobba lite mer med det och inte straffa en grupp. Man straffar kollektivet genom sämre sjukregler.

Det är inte bara jag som tycker detta, utan det gör också alla remissinstanser. Jag har läst ur partiernas yttranden från Göteborgs kommun. Jag är ledsen att säga till Solveig Zander att Centern inte finns med i Göteborgs kommun. Men det är Folkpartiet, Moderaterna och Kristdemokraterna. Jag vet inte om jag är så ledsen för att man inte är med, men Solveig Zander behöver inte känna sig träffad. Så här skriver de:

Vi hade dock helst sett att utredaren även hade analyserat kostnadseffekterna för kommunerna samt gjort en djupare analys av jämställdhetsaspekten.

Jag har inte fått fram vad ni har gjort när det gäller jämställdhetsperspektivet. Hur har det blivit bättre?

Nyckeln till frihet ligger i att vi kan försörja oss själva. Vi hade en försäkring som gjorde att människor kunde försörja sig själva.

Anf. 78 SOLVEIG ZANDER (c):

Herr talman! Det är mycket som återstår att göra när det gäller jämställdheten på arbetsmarknaden och självklart inom socialförsäkringsområdet.

I förslaget om en annorlunda sjukskrivningsprocess satsar man på en tydlig gräns för när arbetsgivaren ska ha skyldigheter att se till att det finns andra arbetsuppgifter och om man ska arbetsplatsanpassa eller inte. Företagshälsovården ska också kunna gå in och jobba med de preventiva sjukskrivningarna på ett tidigare stadium och inte bara de sjukskrivningar som är relaterade till arbetsplatsen. Det innebär att man kommer att snappa upp alla som mår dåligt på ett tidigare stadium. Det inkluderar givetvis även kvinnor, och de om några blir hjälpta att på ett tidigt stadium få någon som ser hur de mår.

Att de som i dag i högre grad är sjukskrivna är kvinnorna har vi hört. Att leva på 64 procent, som man får göra när man är förtidspensionerad, av en låg kvinnolön är svårare än vi förstår. Därför kommer nystartsjobben som nu har införts att hjälpa de här kvinnorna att få möjligheter att

återgå till arbetsmarknaden. Och nystartsjobben kommer att prövas på hela arbetsmarknaden, även på den privata sidan där vi faktiskt vill att kvinnor ska komma in och inte bara vara hänvisade till sina gamla arbetsgivare inom den offentliga sektorn. Det är något som faktiskt är viktigt för jämställdheten.

Anf. 79 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! LiseLotte Olsson och Siw Wittgren-Ahl representerar två partier, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, som är ansvariga för den politik som skapade den omfattande orättvisan mellan kvinnor och män. För varje sjukskriven man har två kvinnor sjukskrivits. För varje förtidspensionerad man har två kvinnor förtidspensionerats. Så var det under den tid då Socialdemokraterna och Vänsterpartiet styrde Sverige. Man analyserade inte och ställde sig aldrig frågan: Varför ser det ut på det här sättet? Man vidtog inte heller några åtgärder för att komma till rätta med denna ojämlikhet.

Kvinnor har i synnerhet varit drabbade av psykiska sjukdomar som depression eller av problem med muskler och leder. De skulle ha varit i behov av tidiga aktiva rehabiliteringsinsatser. Men det som Socialdemokraterna och Vänstern erbjöd var långa passiva sjukskrivningar. För dem med långa sjukskrivningar upp till ett år införde Socialdemokraterna och Vänsterpartiet den automatiska prövningen för förtidspension, så att väldigt många kvinnor dömdes till ett fortsatt liv i utanförskap, även om man med rätt åtgärder tidigt hade kunnat komma tillbaka till arbetsgemenskapen.

Nu genomför vi från alliansens sida den största satsningen under de senaste 15 åren på rehabilitering och tidiga aktiva åtgärder för att hjälpa människor tillbaka till arbete.

Vi inför en rehabiliteringsgaranti och prioriterar just de diagnoser som framför allt kvinnor har varit och är drabbade av. Vi sänker trösklarna för en återgång tillbaka till arbete. Och vi har infört nyfriskjobb från årsskiftet. Vi har också utvidgat dem till att gälla även offentlig sektor, där många kvinnor arbetar.

Eftersom fler kvinnor, tyvärr, verkar vara sjuka än män innebär det att med tidiga aktiva åtgärder är det fler kvinnor som snabbare kommer att få hjälp att komma tillbaka till arbetsmarknaden.

När vi nu har debatterat de här frågorna under ett par timmar här i dag står det väldigt tydligt att oppositionspartierna är väldigt splittrade. Det är möjligen en sak som de kan enas om, och det är att de inte vill ha några förändringar. De säger nej till det som vi nu genomför för att bryta utanförskap för människor, för att hjälpa människor tillbaka in på arbetsmarknaden. De har inget alternativ. Det enda alternativet för oppositionen är att säga nej, att säga nej och fly undan sitt ansvar, som LiseLotte Olsson har gjort i flera inlägg där hon säger att hon inte vill diskutera det som var förut. Som jag sade tidigare förstår jag det. Med 140 förtidspensionerade människor om dagen förstår jag att hon inte vill diskutera det som har varit tidigare.

Nu kan vi i alla fall se att 400 människor om dagen har lämnat utanförskapet under det senaste året. Det är ett väldigt glädjande resultat av alliansregeringens politik.

Anf. 80 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag hade inte tänkt begära ordet, men när Gunnar Axén säger att vi i oppositionen inte har några alternativ blir jag så hjärtinnerligt trött på att höra det att jag faktiskt måste gå upp och bemöta det.

Vi är eniga i oppositionen om att vi inte vill ha en försämring av sjukförsäkringen. Jag stod här alldeles nyss i den här interpellationsdebatten och förklarade att Miljöpartiet vill ha en arbetslivstrygghet. Jag kommer i nästa interpellationsdebatt som jag har med Cristina Husmark Pehrsson att utveckla detta förslag ytterligare.

Det som Gunnar Axén i sitt anförande glömde att säga var att andelen kvinnor som har sjukpension har ökat under den här regeringen. I den utredning som nu ligger till grund för ert förslag kan man läsa att andelen sjukskrivna kvinnor har ökat från 55 till 60 procent. Det är fler kvinnor i dag som är sjukskrivna eller har förtidspension än vad det var för två år sedan i förhållande till andelen män. Det är inte acceptabelt. Det är ingenting som ni kan skylla på någon annan regering. Det är hur utvecklingen ser ut just nu. Jag beklagar att det är så. Men säg inte att ni har försökt att göra en jämställdhetsanalys av det här förslaget, Gunnar Axén, för det har ni faktiskt inte gjort.

Anf. 81 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Först vill jag säga till Gunvor G. Ericson att fortfarande sjunker inte de riktigt långa sjukskrivningarna. Men det är på grund av att vi har en ryggsäck med oss från den socialdemokratiska regeringen. Det står också i analysen. Vi ser hur de korta sjukskrivningarna går ned och hur de medellånga sjukskrivningarna går ned, det som vi kan påverka. Det är de som har dragits i långbänk och inte fått stöd och hjälp under väldigt lång tid – och det är ju era regler som fortfarande gäller – som blir förtidspensionerade. Det är det som vi vill ändra på.

Kort: Jag står bakom rehabiliteringskedjan, införandet av en rehabiliteringsgaranti, 3,4 miljarder kronor extra, företagshälsovård. Jag tror att satsningar på kvinnors sjukdomar, lättare psykisk ohälsa och smärtor i rörelseapparaten, är en riktig väg att gå. Men jag kan också vara lite oense med Gunnar Axén för en gångs skull, för jag tror inte att kvinnor är mer sjuka än män. Jag tror nämligen att det handlar mycket om bemötande, tillgänglighet och lyhördhet i sjukvården. Det är det som vi måste se till att satsa mycket på.

Regeringen har satsat mycket på fokusgrupper. Vi möter kvinnor i de här situationerna, vi diskuterar med dem och vi har haft seminarier med dem. Vi har inrättat ett socialt råd. Jag är ledsen att oppositionen inte hinner lyssna, men regeringen har infört en mängd olika saker för att lyssna, ta till sig och möta kvinnor för att höra hur deras situation är, hur den har blivit så och hur vi kan hjälpa dem tillbaka.

Karolinska Institutet och Försäkringskassan har sagt att om kvinnor som är sjukskrivna får frågan om de skulle kunna komma tillbaka till arbetsmarknaden säger 30–40 procent att de har arbetsförmåga om de får lov att byta arbetsuppgifter eller arbetsgivare. Vi måste alltså inte se ett byte av arbetsplats, arbetsuppgifter eller arbetsgivare som det svåraste som skulle kunna hända. Till och med Ylva Thörn på Kommunal skrev i en artikel i DN Debatt i maj förra året att det kan vara en bra väg att gå

att byta arbetsplats. Många gånger stannar man kanske kvar för länge och får sina arbetsskador.

Detta har jag också mött när jag har besökt ett stort antal arbetsgivar-ringar. När de små företagen inte har lika lätt som de stora att erbjuda andra arbetsuppgifter kan arbetsgivar-ringarna gå samman och erbjuda möjlighet att få pröva, byta och känna sig för på ett bra sätt. Det är bra.

Vi vill ha en sjukförsäkring värd namnet, sa det. Socialdemokra-terna tillsatte Anna Hedborg för att göra en analys. Hon gjorde en analys som var totalt förödande och visade på ett misslyckande för hela dagens sjukförsäkring. Hon kom med förslag om korta tidsgränser, få och tyd-liga undantag och kraftfull satsning på gemenskap mellan Arbetsför-medlingen och Försäkringskassan. Detta åstadkommer vi nu. Men ni verkar tycka att det är det sämsta som någonsin presenterats i svensk politisk historia, trots att det är vad Anna Hedborg föreslår i en utredning som ni själva tillsatt. Det är lite märkligt.

Vi har lyssnat på remissinstanserna vad gäller tidsgränser, vad gäller diagnoser – vi har gjort ett förtydligande – och inte minst vad gäller att motverka att försörjningsstödet ska behöva öka ute i kommunerna. Vi har startat ett arbete mellan Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepar-tementet för att titta på en jobb- och utvecklingsgaranti. Det är olika lösningar för olika personer för att hjälpa dem att komma tillbaka. Det är inte 64 procents ersättning för totalt och permanent utanförskap för många kvinnor, för det är en fattigdomsfälla som de aldrig kommer ur.

Anf. 82 LISELOTTE OLSSON (v):

Herr talman! Jag håller med om att 64 procent är mycket lågt. Det är något som vi i Vänsterpartiet har velat ändra på under en längre tid. Men försörjningsstödet är ännu lägre. Har man dessutom ”oturen” att leva med en partner – en sambo eller äkta man – som har en inkomst blir ersättningen om man är hänvisad till att söka försörjningsstöd på grund av att man inte får sin sjukpenning noll kronor. Det främjar varken jäm-ställdhet eller kvinnors rätt att leva ett bra liv och forma sitt eget liv. Det var det jag ville diskutera med den här interpellationen. Hur får ni detta att gå ihop med jämställdheten?

Jag vill ställa några ytterligare frågor till Husmark Pehrsson. Är rege-ringen beredd att följa upp vad som händer med de personer som är hän-visade till försörjningsstöd? Hur slår det mot kvinnor? Är ni beredda att kolla det om cirka ett år?

Är regeringen beredd att lyssna på oss i oppositionen som vill ha nå-got helt annat?

Sist men inte minst: Är regeringen beredd att äntligen tillsätta den parlamentariska utredningen så att vi får långsiktighet i socialförsäkring-en och folk kan veta vad som gäller? Är ni beredda att skrota förslaget så att vi gemensamt kan göra något som håller under en längre tid?

Anf. 83 SIW WITTGREN-AHL (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Cristina Husmark Pehrsson för tillrättaläggandet om att kvinnor inte alltid är mest sjuka utan att det handlar om bemötande och vilka arbetsuppgifter man har. Jag delar den synpunkten.

En enad riksdag har lagt fast jämställdhetsmålen, och ett viktigt jämställdhetsmål för den samlade riksdagen har varit att var och en kan försörja sig själv.

Jag har väckt min interpellation på grund av att en samlad kommunstyrelse i Göteborg har oroat sig för att man inte lever upp till jämställdhetsmålen. Man pekar på att med det som råder i dag kommer 822 kvinnor i Göteborg att hamna på socialbidragsnormen.

Är socialförsäkringsministern beredd att vidta åtgärder så att detta inte inträffar? I ditt interpellationssvar säger du att det kommer resursjobb. Jag har inte sett dem. På vilket sätt garanteras Lisa att hon får den hjälp och det stöd av Arbetsförmedlingen som hon behöver? Jag har varit arbetsförmedlare i tio år. Jag vet varför folk kan hamna utanför systemet. Precis som man pekar på har man många gånger diffusa problem. Det är inte så lätt att komma tillbaka.

Jag håller med om att de flesta människor vill ha ett arbete. Men arbetsplatserna är inte utformade så i dag att man vill ta emot människor. Vi måste arbeta med arbetsmiljön på arbetsplatserna så att vi kan finnas med allihop.

Vi är kritiska för vi tror att med ert system slår ni ut ännu fler. När det gäller de 64 procenten som var en låg nivå tror vi att det i framtiden blir många som inte ens har det. Kommer det att finnas en förtidspension för människor som slås ut i framtiden? Vi har ännu inte sett hela bilden. Kommer det att finnas ett system som fångar upp oss den dag vi hamnar utanför på grund av värk och sveda?

Anf. 84 GUNNAR AXÉN (m):

Herr talman! Jag efterlyste någon form av enat alternativ från oppositionens sida. Det lockade fram Gunvor G Ericson till talarstolen. Därifrån fick vi ett tydligt besked. Oppositionen är enig om att säga nej till förändringarna i sjukförsäkringen. Det betyder också att man säger ja till en fortsatt ordning där människor, mer eller mindre per automatik, förtidspensioneras efter ett år med en ersättningsnivå på 64 procent i stället för att, som vi föreslår, få en förlängd sjukpeng med en ersättningsnivå på 75 procent. Det var ett klart och tydligt besked från oppositionen. Man vill att de sjuka hellre ska vara förtidspensionerade med en ersättningsnivå på 64 procent än fortsatt sjukskrivna med en ersättningsnivå på 75 procent.

Det skulle också vara intressant att höra hur oppositionen ställer sig till våra förslag om en ny rehabiliteringskedja som prioriterar tidiga aktiva rehabiliteringsinsatser i stället för långa passiva sjukskrivningar. Vad säger ni om rehabiliteringsgarantin och prioriteringen av insatser vid olika psykiska diagnoser, som till exempel depression, eller vid problem med muskler och leder? Är ni för eller emot?

Vad säger ni om den utbyggda företagshälsovården? Är ni för eller emot? Om ni är emot, vad har ni för alternativ? Vad vill ni göra för att hjälpa människor från utanförskap och tillbaka in i arbetsgemenskap? Det vore intressant att höra.

Ni kan väl inte bara säga att det ska vara som det alltid har varit? Då går det som det alltid har gått: Två av tre sjukskrivna och två av tre förtidspensionerade har varit kvinnor.

Jag instämmer i vad ministern sade om behovet av förändrat bemötande och arbetsförhållanden, framför allt för kvinnor, för att minska sjukskrivningarna.

Prot. 2007/08:85
28 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 85 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag skulle rekommendera Gunnar Axén att köpa Revaxör och ta ut vaxpropparna ur öronen. Det jag sade var att vi inte accepterar försämringarna – jag sade inte förändringar. Jag vill också ha förändringar, men inte försämringar. Det är en väsentlig skillnad. Problemet är att ni i den här regeringen inte erkänner den strukturella diskriminering av kvinnor som finns i dagens samhälle. Det är det som är problemet, och det tog ni ju bort när vi debatterade jämställdhetspolitik nyligen.

Faktum är, som jag sade tidigare, att många kvinnor har tunga jobb och stort ansvar för hem och familj. Det är inte bara andelen förtidspensionerade kvinnor som ökar. Även antalet långtidssjukskrivna ökar. Nu läser jag innantill: Kvinnornas andel har ökat. År 1996 stod kvinnorna för drygt 59 procent av de långa sjukskrivningarna. Nu står de för 64 procent. När det gäller sjuk- och aktivitetsersättningar har det varit 55 procent av de beviljade. Nu står de för 61 procent. Där har alltså Cristina en poäng, att det är långa sjukskrivningar som har gått över till sjuk- och aktivitetsersättning. Det har alltså höjts från 55 till 61 procent. Men de långa sjukskrivningarna ökar också. Det är till och med så att de har ökat från 59 till 64 procent. Det är ett jättestort bekymmer, och då måste man se den strukturella diskriminering som finns gentemot kvinnor i hela samhället och erkänna att det är ett problem. Detta med arbetsmarknaden för kvinnor handlar inte bara om att konservera den arbetsmarknad som vi har i dag, där många kvinnor jobbar i offentlig sektor. Vi måste också våga se och underlätta för kvinnor att jobba inom olika branscher. Det är ett stort bekymmer.

Anf. 86 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag är självklart beredd att följa upp det här, och det gör jag utan anmodan från riksdagen. Genom att redan ha fokusgrupper och seminarier och på olika sätt följa upp detta ska vi självklart göra det också gentemot de mål som riksdagen har beslutat om. Det är ingen av oss här som vill se den utveckling som pågår. Det är en diskriminering av kvinnor som pågår i dag eftersom en stor andel kvinnor ställs totalt utanför.

Jag har häromdagen haft diskussioner med Sveriges Kommuner och Landsting. De har självklart också svarat utifrån den departementsskrivelse som finns. En arbetsgrupp har nu startats för att utveckla en jobb- och utvecklingsgaranti och hjälpa personer, många av dem som faller mellan stolarna. De är för friska för att vara sjukskrivna men för sjuka för att arbeta. Den gruppen har fullständigt fallit mellan stolarna. Ingen har hjälpt dem. Jag tror att de kommer att bli mycket hjälpta av denna jobb- och utvecklingsgaranti.

Varenda människa som har behov av att få en sjukersättning eller en förtidspension ska ha det, kanske från dag ett. De som är allvarligt sjuka och inte har arbetsförmåga ska självklart ha en sjukpenning. För att vi ska kunna prata om rätt arbetsförmåga har jag också bett Anna Hedborg

att göra en utredning för att titta på vad som är arbetsförmåga. Hon kommer att komma med ett första delbetänkande i maj månad.

När det gäller den parlamentariska utredningen var det väl synd att Socialdemokraterna sprang i väg tvärtemot vad riksdagen hade beslutat om. Trots att vi fick stöd av Miljöpartiet brydde sig inte Socialdemokraterna om att tillsätta den parlamentariska utredning som denna riksdag beslutade om för flera år sedan. Man blev KU-anmäld för detta. När vi kom till makten och såg hur det såg ut, inte minst för landets kvinnor, deras sjukskrivningar och den övriga situationen, sade vi: Vi måste göra något omedelbart. Vi kan inte begrava detta faktum med en misslyckad sjukförsäkring i en lång utredning som vi inte vet vad den leder till. Det hade inte gynnat kvinnor.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2007/08:494 om utredning av helhetsyn och arbetslivstrygghet

Anf. 87 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Gunvor G Ericson har frågat mig dels när jag kommer att tillsätta den parlamentariska utredningen inom socialförsäkringsområdet, dels om jag kommer att verka för att direktiven till denna utredning även ska omfatta utredning av en gemensam myndighet för sjukförsäkring, arbetslöshet och försörjningsstöd.

Som Gunvor G Ericson redovisar i sin interpellation beslutade den dåvarande regeringen i september 2004 att tillsätta en särskild utredare med uppgift att göra en genomgripande analys av socialförsäkringarna i ett brett perspektiv, och företrädare för de partier som utgör den nuvarande regeringen föreslog att man i stället omgående skulle tillsätta en parlamentarisk utredning med uppgift att lämna förslag till en reformerad sjukförsäkring.

De senaste decenniernas utveckling inom sjukförsäkringsområdet visar tydligt att sjukförsäkringen är allt annat än stabil. Avsaknaden av stabilitet både över och i tiden orsakas av i sak omotiverade brister i systemet. Genom att utnyttjandet av sjukförsäkringen nu sjunker skapas ett tidsmässigt utrymme för en samlad analys utifrån principiella utgångspunkter. Analysen bör fokusera på sjukförsäkringen, men samspelseffekterna med andra delar av trygghetssystemen är också viktiga.

När det gäller frågan om en parlamentarisk utredning vill jag framföra att det är min ambition att tillsätta en sådan utredning så snart som möjligt.

Avslutningsvis vill jag som svar på Gunvor G Ericsons fråga om en gemensam myndighet för sjukförsäkring, arbetslöshet och försörjningsstöd konstatera att det är en lösning som i olika former har genomförts i många andra länder. Jag utesluter inte att frågan skulle kunna komma att aktualiseras inom ramen för en parlamentarisk utredning, men jag kan heller inte föregripa direktivskrivandet i denna del.

Anf. 88 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Cristina Husmark Pehrsson. Vi har tidigare i dag debatterat de problem som många sjukskrivna upplever. Regeringens förslag om rehabkedja löser inte problemen även om det är bra att man nu kan få tjänstledighet för att pröva annat jobb. Vi i Miljöpartiet ser det som att det är dags för en helhetssyn och en arbetslivstrygghet.

Regeringen har genomfört många försämringar, som vi ser det, inom sjukförsäkringen och även inom arbetslöshetsförsäkringen. Det har blivit ett allt tuffare klimat. I går presenterades förslaget om rehabkedja med strikta tidsgränser om tre och sex månader och en maxtid för sjukskrivning på ett och ett halvt år. Som vi har debatterat här är det ett stort antal remissinstanser som riktar allvarlig kritik mot förslaget. Det är anmärkningsvärt att regeringen ändå lägger fram det. Som vi ser det är det dags att ändra hela systemet så att vi kan få en verklig arbetslivstrygghet i stället för att, som regeringen nu gör, dra åt tumskruvorna för enskilda individer.

Miljöpartiet anser att trygghetssystemen inte får bygga på misstro mot människor utan tvärtom bör utgå från att människor är ansvarstagande. Det som är värst är att de nya förslagen har skapat en misstro omkring tryggheten som gör att det är svårt att med några enkla återställare få till ett bra system. Det är ett skäl till att vi diskuterar att skapa ett helt nytt system, och vi kallar det arbetslivstrygghet. Vi tror att det är viktigt att samordna systemen och skapa ett system med en dörr in. Vad innebär vårt förslag? Jo, det innebär att arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen slås ihop. Du vänder dig till en och samma myndighet, ett och samma kontor, oavsett om du är sjuk eller arbetslös. Det blir skraddarsydda insatser för alla som behöver stöd – och kanske också de coacher som diskuteras av Cristina Husmark Pehrsson. Arbetslöshetsersättningen skattefinansieras precis som sjukförsäkringen. Det anser vi är solidariskt. Ersättningsnivåerna för sjuka och arbetslösa föreslås vara på samma nivå och försörjningsstöden, eller socialbidragen som de kallas, flyttas från kommunerna till den nya myndigheten så att alla pengar samlas i en och samma påse.

På uppdrag av Förvaltningskommittén har Statskontoret låtit två konsulter utarbeta en promemoria om statens organisering på lokal och regional nivå.

Det är tänkt att det ska vara ett diskussionsunderlag för Förvaltningskommittén. I skrivelsen står bland annat: Vi har i våra samtal med olika myndigheter också fått en bild som säger att samverkan i form av tillfälliga projekt där alla bidrar med resurser vanligen fungerar bra. Men så fort denna samverkan över myndighetsgränser ska övergå till permanent verksamhet och inordnas i den reguljära organisationen slår alla bromsar till. Man värnar sin egen organisation.

En ny myndighet med en dörr in skulle kunna tillgodose människors behov och skapa arbetslivstrygghet. Det skulle kunna utredas i den parlamentariska utredningen om den fick ett sådant uppdrag. Jag är glad att ministern inte stänger dörren, men när kommer utredningen? Kommer den om en månad eller sex månader? Vad betyder så snart som möjligt i Cristina Husmark Pehrssons värld?

Anf. 89 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma i Gunvor G Ericsons beskrivning av hur många människor som springer runt mellan systemen. Jag är sjuk, jag är utsatt och jag är bortglömd, och jag får springa runt och knacka dörr och påminna om min existens. Det handlar om Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, hälso- och sjukvården och så vidare. Det har inte varit ett bra system för väldigt många. Därför händer det nu lite grand på den marknaden och också inom regeringen.

Jag har varit på besök och tittat på NAV i Norge. Där har man gjort den lösning som nu Miljöpartiet och Gunvor G Ericson föreslår. Vad jag ser där är effekterna av att slå ihop två gigantiska byråkratiska kolosser. Det handlar om att få ihop dem till en effektiv och nära myndighet där människor blir synliggjorda. Det tar tid, kraft och ork.

Vi kanske kommer att komma dit någon gång. Men jag tror inte att det är där vi ska börja. Då kommer vi inte att se eventuella resultat på länge om jag tittar på det norska exemplet. Att slå ihop myndigheter kan inte vara det första vi ska göra.

Däremot tror jag att det finns mycket annat att göra. Jag vill påminna om vad regeringen nu har bett Arbetsförmedlingen att göra. Vi har avsatt 40 miljoner kronor för att göra försök på fyra håll i landet. Vi går ut och handlar upp en tjänst där vi samordnar alla insatserna runt individen i stället för att individen ska springa och knacka dörr.

Vi säger: Här finns nu personer som behöver stöd och hjälp med rehabilitering, arbetsträning, utbildning och vad helst de kan behöva för att de ska bli bättre, må bättre och förhoppningsvis komma tillbaka till arbetet. Man ska också hjälpa dem att hitta en sysselsättning.

Detta är precis det som har förekommit i Australien sedan tio år tillbaka. Det finns i England, Frankrike, Tyskland och överallt. Vi inbjuder där särskilt sociala företag och ideella organisationer. Jag har också talat med olika organisationer inom handikapprörelsen som tycker att detta är intressant.

Vad som också finns i till exempel Australien och som jag skulle se som positivt är någonting som heter Disability Employment Network. Där har man specialiserat sig på att hjälpa personer med funktionshinder att rustas för att komma tillbaka så att de ska slippa springa runt i systemet.

Jag tycker att det är väldigt mycket bättre att börja i den ändan. Det handlar till exempel om samlokalisering av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Skatteverket med mera lokalt och regionalt för att personer ska ha *one door stop shop*, det vill säga en dörr, precis som Gunvor G Ericson säger.

Det handlar inte om att börja med att slå ihop myndigheterna. Det kan kanske vara en lösning på sikt. Jag säger inte nej. Däremot säger jag att vi har mycket vi kan göra för att samordna resurserna.

Vi har redan i dag finansiell samordning där hälso- och sjukvården, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och kommuner och landsting lägger ihop sina påsar. Det är ett försök och ett arbete som inleddes under den förra borgerliga regeringen som den tidigare regeringen försökt att motarbeta ända till för några år sedan.

Nu har vi en säck med pengar för de myndigheterna. De ska gemensamt gå till att stödja och hjälpa personer tillbaka. Jag tror att det är där

vi ska börja. Det handlar om att göra det på de lokala och regionala nivåerna med hjälp av ideella organisationer och sociala företag med stort engagemang i denna fråga. Jag tror att vi kan hitta många bra lösningar där.

Prot. 2007/08:85
28 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 90 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Det är sant att man i Norge har gjort en sådan reform. Man fattade beslutet i Stortinget år 2006. Jag har jobbat i Norge som sjuksköterska. Jag vet att det var väldigt mycket diskussioner innan beslutet fattades. Man fattade beslutet år 2006, och man har tiden till år 2009 på sig för att fullt införa det. Det är därför svårt att redan nu dra slutsatser om vad det norska systemet kommer att innebära.

Det finns en skillnad. I det norska systemet har man fortfarande kvar de olika myndighetsorganisationerna. Försörjningsstödet är kvar hos kommunerna, men man samlokaliserar det. Det är inte riktigt den modell vi föreslår. Det som vi föreslår är ett nytt sätt att se på arbetslivstrygghet över huvud taget genom att man får ihop detta.

Det är bra att regeringen öppnar för finansiell samordning så att det också kan gälla fler. Men tyvärr har man varit tvungna att lägga ned Deltaprojektet i Göteborg och Finsamprojektet i Finspång. Jag beklagar det.

Projektet i den finansiella samordningen gäller inte alla. Vi måste ha ett enkelt system där människor förstår hur systemet fungerar så att de kan känna en trygghet och tillit.

Tyvärr är de signaler som nu kommer från regeringen mer att man ska sätta press på människor så att de kan komma tillbaka. Man har inte som enskild individ möjlighet att välja de privata aktörer som Cristina Husmark Pehrsson beskrev så fint.

I förslaget framgår det i budgetskrivningen att det är Försäkringskassan som väljer ut vilka individer som ska få delta i projekten. Det står ingenting om hur individen har möjlighet att göra det.

Om Försäkringskassan skulle säga nej, har då den enskilda individen möjlighet att till exempel välja att gå på trädgårdsterapi? Jag är inte säker på det. Det framgår heller inte av skrivningen i propositionen om de privata aktörerna.

Det står att Försäkringskassan ska ansvara för urvalet av deltagare som ska erbjudas att medverka i försöksverksamheten. Jag anser att det är jätteviktigt att man gör det i samråd med individen och att individen också känner tillit till den form av rehabilitering som väljs.

Det är precis det som står i hälso- och sjukvårdslagen om att behandling ska göras upp i samråd med patienten. Det borde vara så även när det gäller rehabilitering. Men om det står det tyvärr ingenting i förslaget.

Cristina Husmark Pehrsson svarade inte på vad ”så snart som möjligt” betyder. Jag kan förstå att ministern inte kan tala om exakt när. Men det kanske finns något slags plan. Man kan åtminstone säga om det handlar om nu i vår, till hösten eller till vintern.

Vi har varit överens om att den parlamentariska utredningen borde komma till. Den måste ha en chans att börja jobba innan alltför många förslag är huggna i sten. Mycket i förslaget om sjukskrivningsprocessen gör att det blir svårare att diskutera fritt i en parlamentarisk utredning.

Det kanske är så att ni ändå är beredda att i en framtid diskutera en del av det som ni genomför om vi kan få till den parlamentariska utredningen. Är Cristina Husmark Pehrsson beredd att också diskutera fritt i en kommande parlamentarisk utredning?

Anf. 91 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag vill börja med att verkligen beklaga all den oro och ångest som skapats och den missinformation som har skett till många. Jag säger inte att det är Gunvor G Ericson som har medverkat till det, utan det gäller över huvud taget i debatten om rehabiliteringsreformen.

Vår absoluta uppfattning är att vi behöver satsningar på rehabilitering, företagshälsovård och tydliga tidsgränser och inte låt-gå-mentalitet. Människor har inte blivit uppmärksammade utan har blivit förtidspensionerade.

Vi säger i stället att vi vill göra någonting åt det. Vi vill ge tidsgränser och ha samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, hälso- och sjukvård med mera. Vi vill göra mycket bra av det som Gunvor G Ericson säger redan nu i stället för att vänta på att myndigheterna kanske en dag ska slås samman.

Vi ska redan nu samverka kring den enskilde individen på ett väldigt bra och riktigt sätt. Gunvor G Ericson verkar vara en väldigt sympatisk och välinformerad person. Jag förstår inte det hon säger om att vi har dragit åt tumskrubarna.

Vi har inte genomfört en enda förändring i socialförsäkringen. Vi har infört början till historiska SGI. Men vi sänkte taket i sjukförsäkringen därför att vi tyckte att det var viktigare att ge skattesänkningar till låginkomsttagarna än att ge höga bidrag till höginkomsttagarna.

Man kan inte kalla det för att dra åt tumskrubarna. Försäkringskassan har inte en enda ny förordning, en regel eller en lagändring på något sätt. Det som den arbetar utifrån är vad den förra regeringen har beslutat om.

Jag kan tycka att det är viktigt att den enskilda individen kan påverka. Vi är helt överens om det. Låt mig ge ett exempel. Jag besökte en rehabiliteringsgrupp på en vårdcentral ute i landet. De hade många bra tankar. De gjorde precis det de skulle. Arbetsterapeuten, läkaren, sköterskan, sjukgymnasten och beteendevetaren satt i en grupp och diskuterade patientens situation redan efter två veckors sjukskrivning. Jag frågade om patienten var med i den här diskussionen. Nej, han var inte med. Det verkade inte som om man ens hade tänkt tanken.

Jag tror att vi är helt överens om att ska man lyckas med rehabilitering och finna olika vägar tillbaka måste individen vara med och känna att det blir bra och riktigt. Det är där jag tror att vi inte har lyssnat tillräckligt på personerna i dag. Många har blivit förtidspensionerade av arbetsmarknadspolitiska skäl.

Det jag ansvarar för och vill diskutera är personer som inte har arbetsförmåga på grund av ohälsa. Detta är ingen yrkesförsäkring. Det kan vi också vara överens om. Har jag arbetsförmåga för andra arbetsuppgifter är det också min skyldighet att ta de arbetsuppgifterna. Det är ingen yrkesförsäkring. Det har vi inte råd med i sjukförsäkringen. Det är också mitt ansvar att se till att vi får en bra samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan och att Finsam har möjlighet att agera på ett helt annat sätt än i dag. Samordningen har fattats.

Vi var överens om att den parlamentariska utredningen skulle tillsättas. Den borde ha varit tillsatt för flera år sedan. Socialdemokraterna nonchalerade riksdagens beslut. När jag kom till mitt departement såg jag och regeringen hur det såg ut med kvinnor och ohälsa, och inte minst med ungdomar med aktivitetsersättning. Folk blev inte efterfrågade utan bortglömda och utsorterade. Man fick ingen möjlighet att komma tillbaka till arbetslivet igen. När vi såg hur det såg ut sade vi: Vi kan inte gömma all denna vetskap i en utredning som vi inte vet vart den leder eller när den blir färdig.

Anf. 92 GUNVOR G ERICSON (mp):

Herr talman! Cristina Husmark Pehrsson pratar om satsningar. Men när jag läser i den här propositionen om de konkreta förslagen när det gäller företagshälsovård och rehabiliteringsgaranti hittar jag inga skarpa förslag. Det står så här: I budgetpropositionen angav regeringen att ...

Regeringen aviserade också att den under vissa betingelser ser det naturligt att ekonomiskt stödja en utveckling och redovisade hur vidareutvecklingen av företagshälsovården skulle genomföras. Men det finns inga skarpa förslag när det gäller företagshälsovården här.

Jag vill minnas att det stod i budgeten att rehabgarantin skulle gälla från den 1 juli 2008. Här står det nu: Som ett första steg i att införa denna garanti avser regeringen att ett avtal om detta sluts med hälso- och sjukvården som innebär att hälso- och sjukvården tillförs ökade resurser för sådana rehabiliteringsinsatser. Rehabiliteringsgarantin avses träda i kraft under 2008.

Det framgår inte av den här skrivelsen när under 2008 det ska ske. Det är inte heller något som ligger som förslag till beslut på riksdagens bord, om jag har uppfattat saken rätt.

Däremot finns det med tidsgränser, nämligen tre månaders, sex månaders eller max ett och ett halvt års sjukskrivning. Det är detta jag menar med att man ändå har gjort försämringar. Man har föreslagit de försämringar vi har nu, och man har också gjort försämringar under resans gång.

Ni har faktiskt sänkt den överhoppningsbara tiden från sju år till fem år, Cristina Husmark Pehrsson. Den ersättning som var 80 procent ska nu tas gånger 0,97. Det är en sänkning av ersättningen. Jag är inte emot att man sänkte taket. Jag värnar dem som har lägst inkomster. Men vi måste också erkänna att det har skett förändringar. Arbetsförmågan är inte svart eller vit. Många människor har delvis arbetsförmåga och har behov av både Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens hjälp. Framför allt behövs arbetslivsrehabilitering också, och inte bara sjukvård, och det saknar jag.

Anf. 93 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Arbetsförmågan är diffus och oklar. Vi behöver ha tydlighet där. Därför har jag bett Anna Hedborg att utreda det. En första del som svar på detta kommer i maj, och resten kommer om ytterligare ett år. Då kommer vi att få en tydlighet i vad arbetsförmåga är.

Jag tror inte att Sveriges Kommuner och Landsting hade varit jätteglada om vi hade beslutat om skarpa förslag över deras huvuden. Gunvor G Ericson, som har ett förflutet inom landstinget, vill nog inte att rege-

ringen beslutar om hur det ska se ut i landstingen. Där har vi en artighet mot varandra och reglementen som säger att ska vi ha en samverkan ska vi ha ett avtal. Därför väntar vi nu på ett avtal med Sveriges Kommuner och Landsting när det gäller både företagshälsovården och rehabiliteringsgarantin. Precis som Gunvor G Ericson sade finns det pengar avsatta i budgeten. De ligger och väntar redan från och med den 1 juli.

Sedan var det ett litet fel. Vi har tydliga tidsgränser, tre, sex och tolv månader, som kommer att införas den 1 juli, men vi har inte dragit åt de tumskruvarna, som Gunvor G Ericson säger. Däremot finns det tydlighet när det gäller vad som händer med den enskilda individen. Görs det rätt saker? Var befinner han eller hon sig på sjukskrivningens steg? Det är inte som i dag, att man bara blir bortglömd.

Gunvor G Ericson sade att det var max ett och ett halvt år. Det är två och ett halvt år, först tolv månader och sedan arton månader, och inte ens därefter är det slut. De som är allvarligt sjuka kommer att få behålla sina 80 procent i sjukpenning. Sedan finns det några som kanske behöver ha sjukersättning. Vi kommer också att ha jobb- och utvecklingsgarantier och många olika stödformer där. Men det handlar om arbetsförmåga. Har jag arbetsförmåga ska jag inte ha sjukersättning. Är jag sjuk ska jag ha det, men har jag arbetsförmåga ska jag ha hjälp att kunna utveckla den och inte begrava den arbetsförmågan, som har skett tidigare.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2007/08:499 om Försäkringskassans försämrade service på landsbygden

Anf. 94 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att medborgare på landsbygden ska ha rätt till en bra personlig service från Försäkringskassan.

Precis som Lena Olsson säger genomför Försäkringskassan en omorganisation som påverkar hela myndigheten. Syftet med omorganisationen är att servicen till medborgarna ska bli bättre. Försäkringskassans ambition är att myndighetens handläggningstider ska kortas och kvaliteten i handläggningen öka.

Ser man till det gångna året kan man konstatera att Försäkringskassan både blivit bättre och sämre i sina kontakter med de försäkrade. Mycket talar för att kvaliteten i handläggningen totalt sett förbättrats. För detta talar de kortare sjukskrivningstiderna och även en förbättrad besluts kvalitet i form av en högre andel tillräckliga beslutsunderlag och en högre andel rätt beslut i kvalitetskontrollen.

Samtidigt visar den årliga stora kundundersökningen en negativ trend. Det är tråkigt, och det finns anledning för Försäkringskassan att jobba vidare med omorganisationen så att de positiva effekterna av denna blir synliga.

När det gäller kontoren runt om i landet pågår omfattande förändringar. Samtidigt görs dessa förändringar i syfte att de som har särskilda behov ska få väl förberedda personliga möten på myndighetens lokalkontor eller på annan plats om den försäkrade önskar.

Ett stort antal besök på Försäkringskassan handlar om att personer behöver få hjälp med enklare frågor. Genom en utvecklad telefonkundtjänst kan ett större antal frågor besvaras utan att den försäkrade behöver uppsöka ett kontor. För att detta ska fungera måste dock givetvis telefonkundtjänsten fungera bra. Lena Olsson lyfter fram att det ibland kan vara svårt att komma i kontakt med Försäkringskassan via telefon. En utvecklad telefonkundtjänst är en av de delar som ska förbättras i den nya organisationen. Försäkringskassans ambition är att i slutet av 2008 ska betydligt fler frågor besvaras direkt och telefonkundtjänsten ska ha längre öppettider.

Jag är övertygad om att de förändringar som genomförs på Försäkringskassan kommer att få positiva effekter för de försäkrade som behöver enklare hjälp men även för dem som behöver ett kvalificerat stöd.

Anf. 95 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Jag får tacka ministern för svaret. Det är inte första gången den här frågan ställs om hur servicen i landsbygdskommuner ska klaras på ett bra sätt. I en föregående interpellationsdebatt för en tid sedan har ministern lämnat garantier. Hon säger att hon har blivit uppvaktad av personal från glesbygdsområden som naturligtvis är oroliga. Jag har i min interpellation räknat upp alla kommuner, bara i mitt län, där man lägger ned kontor. Det gäller Vansbro, Älvdalen, Rättvik, Orsa och Särna, och det är ganska mycket i mitt län. Det gäller 15 kommuner totalt. I de kommuner jag räknade upp nu har man inte den här servicen.

Det är en tid sedan nu. Då sade ministern att hon hade garantier från Försäkringskassan att man skulle bygga den nya Försäkringskassan med mycket god tillgänglighet, god service och hög rättssäkerhet.

Då kan jag ta min egen hemkommun som exempel. Där har Försäkringskassan flyttat ut ur sina lokaler och in i kommunens lokaler, där man för närvarande betalar dubbla hyror, vilket man kommer att göra hela 2008. Man har inte haft plats för besök. Som handläggare har man fått sitta där mycket längre för att kön har varit så väldigt lång. Senast i går ringde min son till Försäkringskassan och fick sitta i kö i 20 minuter. Skulle han ha varit på sitt jobb hade han inte fixat att komma fram i god tid, kanske inte ens på en matrast.

Det är under all kritik att man genomför sådana här stora omorganisationer utan att ens ta i beräkningen en analys av konsekvenserna. Vad kommer det här att få för betydelse för enskilda människor? Och, som jag tar upp i min interpellation, vad kommer det här att få för konsekvenser för landsbygden? Vi mister statlig service på många sätt.

I svaret säger ministern att man ska förbättra samlökalisering av till exempel Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och skattekontor. Skattekontor har man inte i min kommun. Men då är det väldigt konstigt om de signalerna inte når fram till vederbörande utan man håller på och flyttar fram och tillbaka. Arbetsförmedlingen ska in där Försäkringskassan var och så vidare. Vad har man för framförhållning? Har man inget slags respekt för de mindre kommunerna och för landsbygdens människor?

Det är ju inte bara församlingar här. Jag hör ju också när jag ringer till socialkontoret att det blir församlingar. Ja, försörjningsstödet har ökat för kommunen, och man vet inte hur mycket det kommer att röra sig om

under hela den här tidsperioden. Men det ökar på grund av avslag. Det är också en bit i hela den här försämringen.

Vi har begärt ett moratorium innan man sätter ned klacken och gör stora myndighetsförändringar och omorganisationer. Ministern får möjlighet att svara på de här frågorna.

Anf. 96 SOLVEIG ZANDER (c):

Herr talman! Jag tycker att den här frågan är viktig, för den belyser landsbygden, och den belyser landsbygdens krav på att få en bra service.

Det konstiga med den myndighet vi nu pratar om, Försäkringskassan, är att de inte har anpassat sin organisation efter den nya tiden. Vi vet ju att vi hade bankkontor ute i varenda liten by för några år sedan. Då kan man säga att på 20 år har man förändrat den servicen och tycker att man har fått det mycket bättre nu jämfört med när bankkontoren stängde kl. 15 och man inte hade någon möjlighet att få kvalificerad hjälp.

Nu håller Försäkringskassan på att förändra sin organisation så att den bättre ska svara upp mot de behov man har i framtiden, och det är viktigt.

Jag har själv varit ute i mitt eget län och bland annat pratat med chefen för Försäkringskassan. Eva Maria Magnusson heter hon, och hon har sagt att det inte är så enkelt. Det tar ett tag att göra den här förändringen. Jag har sett i kommunerna i mitt eget län att det sakta men säkert börjar byggas upp en bättre, tydligare och mer tillgänglig försäkringskassa i de här kommunerna än vad som har funnits förut.

Det viktigaste av allt är faktiskt att Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och kommunerna jobbar ihop och sitter på samma ställe, för det är precis det som vi har efterlyst. Det måste också vara någonting som interpellanten tycker är bra i det här sammanhanget, nämligen att man inte ska behöva springa till olika kontor, utan att man ska kunna gå till ett och samma ställe och få de upplysningar man behöver. Människan är ju inte indelad i små fack. Man är ju berörd av alla de här myndigheternas omsorger.

Det var 40 olika bidrag eller något sådant som Försäkringskassan hade att svara upp emot, och det klarar man inte av på de små kontor som fanns ute i kommunerna. Därför ska man nu få möjlighet till specialiseringar på ett 90-tal ställen i landet där man också får de svårare ärendena. Det är ju viktigt att de får hjälp – det har vi diskuterat förut. Där ska man få möjlighet att få en personlig handläggare som kan sin uppgift på ett annat sätt än som har varit möjligt på de här små kontoren.

Från Centerns sida har vi, tillsammans med alliansen, haft ögonen på hur det har gått för Försäkringskassan i deras omorganisation, och jag måste säga att vi ser med tillförsikt fram emot att de, som de säger, före 2008 års utgång ska ha löst mycket av de förändringar som man nu har påbörjat, det vill säga att få kontakt tidigare, att få ett tydligt svar när man behöver det och att också möjliggöra tillgänglighet.

Jag kan lova interpellanten att jag ska följa det här med stor noggrannhet precis som vår minister gör från regeringshåll, för det här är viktigt. Här har vi en skyldighet att hjälpas åt allihop och att i våra kommuner se till att man får en möjlighet att få kontakt på hemmaplan. Det behöver inte minst våra pensionärer. Vi har ju hört att de fortfarande har

behov av att få hjälp med att fylla i bostadstilläggsblanketter. Det är väl en sak som är viktig.

Innan 2008 är slut ska vi nog se till att det mesta av de saker som inte är lösta i dag kommer att vara lösta.

Anf. 97 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Jag vill börja med att instämma med interpellanten och säga att det är väldigt viktigt att människor känner förtroende för Försäkringskassan och att man blir bemött på ett rätt och riktigt sätt och får en så att säga kvalitetssäkrad handläggning. Det är också väldigt viktigt att Försäkringskassans personal känner en glädje och ett förtroende för denna omorganisation och att ens kompetens blir tillgodosedd och tillvaratagen. Det är först då som mötet med den enskilda personen som söker hjälp kan ske på ett rätt och riktigt sätt. Inte minst handlar det då om äldre, som vi hörde här.

Jag vet att Lena Olsson mycket väl vet – jag tror inte att ni har lagt fram något annat för slag i riksdagen heller – att Försäkringskassan är en självständig myndighet med en styrelse som fullt ut har ett eget ansvar. Det fråntar varken mig eller Lena Olsson ansvaret att observera, notera och debattera sådant som inte är rätt, och självklart har jag också möjlighet att i regleringsbrev lösa vissa saker.

Jag har tidigare sagt att jag fått uppgifter om att vi ska ha garantier för att vi ska ha en god tillgänglighet. Nu har jag fått information från Försäkringskassan där det står så här: ”I Vansbro, Rättvik, Särna, Älvdalen och Orsa räknar Försäkringskassan med att så snart det är praktiskt möjligt etablera samverkanskontor.” Det är väldigt bra för då får man Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kanske skatten och varför inte också socialförsörjningsstödet på en och samma plats. Det var det som Gunvor G Ericson efterlyste, det vill säga att det ska finnas en enda dörr där jag kan gå in och få all hjälp.

Försäkringskassan strävar efter att upprätta samarbete med Arbetsförmedlingen i Mora under september månad i år. Inget beslut är fattat vad gäller Leksand, men i Malung siktar man på att samverka kan starta under december månad. Lena Olsson får gärna den information jag har. Jag kan säga att detta var den information jag fick när jag ytterligare en gång frågade hur det låg till; jag har även tidigare frågat om det.

I det förändringsarbete som riksdagen beslutade om 2005, då satt Lena Olsson inte i riksdagen men Vänsterpartiet fanns här, låg att Försäkringskassan skulle bli en myndighet och att vi skulle gå vidare med etapp två, och det är alltså etapp två och det förändringsarbetet som Försäkringskassan nu gör. Man håller på att bygga upp en ny organisation med nationella centrum för att kunna ge snabbare service och vara duktigare på det man gör.

Samtidigt vill man etablera en samverkanslokal med andra. Där ska ingå Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, hälso- och sjukvården samt skatten inte minst. Det har tagit tid och jag kan förstå att det förekommit irritation och att det inte alltid har fungerat, men jag tror fortfarande, och har den försäkran, att detta ska bli bra. Man ska kunna boka för personliga möten. Om man har något man vill diskutera måste det vara bättre att få en tid än att gå dit och sätta sig och det sedan visar sig att ingen har tid med en. Samtidigt måste även telefonmottagningen bli mycket bättre.

Jag tror alltså att det har funnits problem i starten, och de har varit kännbara för många, men jag tror att det kommer att bli bra. Jag tror på Försäkringskassans förändringsarbete.

Anf. 98 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Beslutet 2005 om förändringsarbetet är jag väl medveten om, men att de stora omorganisationerna skulle innebära så stora problem, som ministern erkänner att det varit, visar att man kanske inte ska ha så rasande bråttom när man genomför saker och ting.

Centern går upp i talarstolen som något slags försvarsadvokater och undrar om jag har något emot att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samlokaliseras så att det finns ett kontor dit man kan gå och där det finns möjligheter till service. Jag kan försäkra Solveig Zander att jag absolut inte har någonting emot det. Jag har faktiskt motionerat om det. Att de statliga myndigheterna samlokaliseras för att det ska finnas möjligheter till service även på landsbygden är bra. Det är bara synd att när något genomförs kommer man först efteråt på att man måste dutta och reparera för att få till stånd genomförandet.

Tydligen ska en samlokalisering av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen nu ske i Malung. Den ska vara färdig i december. Jag tror att många i Malung just nu sitter och tittar på tv-sändningen av den här debatten. Då vet de också vad de har att rätta sig efter.

I svaret sägs också att Försäkringskassans ambitioner ska höjas, att myndighetens handläggningstider ska kortas och kvaliteten i handläggningarna öka. Vi har fått signaler om att det ska vara ett 50-tal ärenden per handläggare. I Västerbotten är man nu uppe i 130 ärenden per handläggare. När handläggarna får så pass mycket mer att göra kan kvaliteten ifrågasättas.

Jag förstår att Cristina Husmark Pehrsson vill ha en nöjd personal vid Försäkringskassan. Jag har kompisar som jobbar inom Försäkringskassan, och tyvärr måste jag säga att en av dem nu slutar eftersom hon är trött på alla dessa omorganisationer. Hon orkar inte längre. Jag har också kamrater som säger att försämringarna blivit så kraftiga att de inte längre tycker det är meningsfullt att jobba.

Att man ska få en specialiserad handläggare kan låta bra, men då ska man veta att i Norrland och i mitt hemlän är avstånden väldigt långa. Om jag som landsbygdsbo vill träffa en handläggare på Försäkringskassan är risken stor att jag får vänta länge innan jag får träffa någon. Det måste man också ta med i beräkningen när man drar undan servicen.

Det handlar om service i form av spontanbesök, och jag tänker inte stå här och skratta åt pensionärer som behöver hjälp med att fylla i blanketter. Det tyckte jag var fult gjort. Det är klart att det finns behov av service. Alla pensionärer har heller inte tillgång till Internet, som det ofta hänvisas till. Äldre människor kan ha andra behov, och då ska man ställa upp och hjälpa dem. Och då behöver kanske tiderna för spontanbesök också utökas.

Det var inte ministern som tog upp det där om pensionärerna, utan det var centerpartisten. Nu får hon gå upp och svara på det.

Anf. 99 SOLVEIG ZANDER (c):

Herr talman! Jag trodde att vi i dag hade en debatt som handlade om Försäkringskassan och dess tillgänglighet, men Lena Olsson från Vänsterpartiet antyder att jag genom mitt sätt att uttrycka mig skulle negligera eller på något sätt vara negativ till pensionärer. Det måste jag verkligen ta ur henne, för det var *inte* avsikten. Vill man misstolka det jag säger går det förstås bra, men om man inte har några bättre argument att ta till än personangrepp tror jag inte att man har så mycket att komma med.

Jag har när det gäller Försäkringskassans omorganisation varit oerhört otålig. Jag har tyckt att det gått för långsamt, och därför har jag rest runt i mitt hemlän Uppsala och ifrågasatt varför det inte händer någonting. Jag har alltså följt frågan mycket noga, och därför kan jag också säga att jag vet att det tar tid och att man jobbar mot ett mål. Som utomstående är det dock inte så lätt att se det.

Även jag vet att personal inom Försäkringskassan tycker att förändringen är jobbig, men man lyssnar på dem i många sammanhang, som hur kontoren ska vara öppna och var i kommunerna de ska vara placerade. Den samlokalisering som nu sker är något vi allesammans efterfrågat, och som jag antydde tidigare tycker vi alla att den är bra. Att de olika myndigheterna ska arbeta tillsammans är något som vi tror på, och det blir nu möjligt.

Till dem som lyssnar vill jag säga att jag beklagar om Lena Olsson vill missförstå allt jag säger och ge sig in på personangrepp. Jag ser med tillförsikt fram emot det som ministern också sagt, nämligen att Försäkringskassans omorganisation kommer att innebära en förbättring även för människorna på landsbygden.

Anf. 100 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! När jag tittar på Lena Olssons interpellation finns där en sak till som jag skulle vilja ta upp. I början av interpellationen står nämligen att 1 miljard kronor har sparats på Försäkringskassan. Det var så 2005; jag vill bara göra klart det så att vi har historien klar för oss. 2005 beslutade denna riksdag att Försäkringskassan skulle bli en myndighet. I den konsekvensanalys som då gjordes svarade Försäkringskassan att man skulle spara 1 miljard kronor på att slå samman alla de lokala försäkringskassorna till en myndighet. Genom att inte vara utspridda på många ställen skulle man alltså spara resurser.

När det gäller budgeten för övrigt kan jag konstatera att om vi jämför den budget som förelåg från den socialdemokratiska regeringen 2006, och som preciserade vad Försäkringskassan skulle få 2007 och 2008, med den budget som alliansregeringen lagt fram vad gäller Försäkringskassan ser vi att Försäkringskassan fått 548 miljoner kronor mer jämfört med vad den skulle ha fått av den regering som Vänsterpartiet stödde. Den miljard som tas upp låg i förändringsarbetet, och jag har med mig ett papper med preciseringar på ekonomin ifall Lena Olsson vill ha det.

Jag kan konstatera att Försäkringskassan alltså fått 548 miljoner kronor mer med denna regering än det som fanns beskrivet i Vänsterpartiets och Socialdemokraternas budget, som presenterades 2006. Detta sagt för att vi ska vara klara även över den frågan.

I övrigt tror jag att vi är överens om att Försäkringskassan ska vara en bra myndighet med hög tillgänglighet, bra bemötande, korta handläggningstider och god service.

När det gäller rättstryggheten kan vi väl konstatera att man, när man 2005 gjorde den här förändringen med en myndighet, missade att sätta en form av tillsynsmyndighet över Försäkringskassan. De betalar ändå ut ungefär 435 miljarder kronor om året. Det fanns ingen oberoende tillsyn över detta. Därför tillsatte vi väldigt snabbt en utredning för att vi skulle se hur vi ska kunna stärka rättstryggheten för enskilda och tilltron till Försäkringskassan på ett bra sätt.

Vi har fått en utredning. Den bereds nu på Regeringskansliet. Den kommer säkert att mynna ut i någon form av ny myndighet eller samordning på något sätt, så att vi får en stark oberoende tillsynsenhet över Försäkringskassan, med alla de pengarna. Den ska då titta på: Hur handskas man med pengarna på ett bra sätt? Hur är det med effektiviteten? Då tror jag att vi kan komma in på en hel del av det som Lena Olsson pekar på, nämligen tillgänglighet, bemötande, handläggningstider etcetera.

Anf. 101 LENA OLSSON (v):

Herr talman! Tack, ministern! När det gäller de här utlämnade garantierna kan vi väl komma tillbaka till dem i december. För då ska telefonköerna vara borta. Då ska landsbygdens befolkning ha precis lika bra service som alla andra kommuner.

När det gäller kvaliteten och rättssäkerheten för de enskilda garanterar du också att det ska vara åtgärdat i och med att den här utredningen kommer. Förslag ska också vara genomförda till december 2008.

Anf. 102 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m):

Herr talman! Då ber jag att få läsa upp det som jag läste upp förut:

I Vansbro, Rättvik, Särna, Älvdalen och Orsa räknar Försäkringskassan med att så snart det är praktiskt möjligt etablera samverkanskontor med Arbetsförmedlingen och i något fall med en kommun. Försäkringskassan hoppas att det sker före sommaren. Försäkringskassan strävar också efter att upprätta samarbete med Arbetsförmedlingen i Mora under september månad i år. Inget beslut är taget vad gäller Leksand, men i Malung siktar man på att samverkan kan starta under december månad i år.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på interpellation 2007/08:484 om millenniemålen

Anf. 103 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Hans Linde har frågat mig vad jag avser att göra för att öka andelen medel som går till millenniemålen uppfyllande. Hans Linde vill också veta vad jag gör för att minska vad han uppfattar som ”urholkningen av biståndet” samt om jag kommer att utvärdera hur regeringens avräkningar för skuldavskrivningar och flyktingmottagande påverkar bi-

ståndets mål. Slutligen undrar Hans Linde om jag vill få till stånd en omprövning av Dac-reglerna för att minska vad han också kallar ”urholkningen av biståndet”.

När det gäller millenniemålets uppfyllande vill jag först poängtera att jag helt delar Hans Lindes analys av de kraftansträngningar som krävs för att världssamfundet ska nå millenniemålen till 2015. Dessa mål förpliktar och utgör en grundpelare i svensk utvecklingspolitik. Låt oss här inte glömma att Sverige sedan länge är en av de per capita absolut största biståndsgivarna. Sedan alliansregeringens tillträde har biståndsramen ökat med ca 4 miljarder kronor. För att Sverige mer konkret ska kunna bidra till en rättvis och hållbar utveckling – inklusive uppfyllandet av millenniemålen – krävs dock förutom finansiella medel också mer resultatänkande. Alliansregeringen arbetar därför för en resultatnriktad utvecklingspolitik med kvalitet och effektivitet som viktigaste kännetecken. Landfokuseringen är ett bra exempel. Sverige kan inte vara överallt och göra allt. Genom att minska antalet samarbetsländer blir det bilaterala utvecklingssamarbetet mer effektivt. Det ger oss bland annat utrymme att stärka vårt fokus på Afrika där behoven är som störst.

Inom det multilaterala utvecklingssamarbetet agerar regeringen strategiskt för att öka effektiviteten hos de internationella organisationerna, till exempel inom FN-systemet och Världsbanken. Slutmålet är att våra biståndspengar i än högre grad ska användas till rätt saker. Därför har vi bland annat ökat kraven på att kopplingen mellan mänskliga rättigheter och utveckling i högre grad ska omsättas i praktiken. Ett exempel är beslutet att sänka det svenska basbidraget till FN:s utvecklingsprogram, UNDP, för 2008 med 10 procent. Anledningen är att organisationen inte på ett tillräckligt tydligt sätt lyckats integrera mänskliga rättigheter i det strategiska dokumentet som styr verksamheten. Sverige kvarstår dock som en av de absolut största givarna till UNDP, och vi kommer också fortsatt att ha en nära dialog med UNDP om mänskliga rättigheter.

När det gäller millenniemålets uppfyllande är det, förutom ett resultatnriktat bistånd, också viktigt med ett politiskt engagemang. Sverige deltar därför i ett millenniemålsinitiativ lanserat av den brittiske premiärministern Gordon Brown. Initiativet syftar till att halvvägs till 2015 få till stånd förnyat globalt engagemang kring uppfyllandet av målen. En rad möten kommer att hållas under året med ett brett spektrum av aktörer, inte bara regeringar utan också till exempel näringslivet och civila samhället. FN:s generalsekreterare inbjuder till ett högnivåmöte i september för att få ytterligare fokus på frågan. Därutöver ingår jag i det nätverk som min danska kollega initierat för att öka fokus på uppfyllandet av millenniemål 3.

Regeringen tillämpar OECD/Dac:s regelverk för vad som får räknas som bistånd, och bilaterala skuldavskrivningar får enligt OECD/Dac:s riktlinjer räknas som en del av biståndet. Skuldlättnadernas utvecklingsfrämjande potential ligger i att de bland annat skapar möjligheter för utvecklingsländer att använda medel, som annars skulle gå till betalningar av skuldtjänst, för fattigdomsminskande åtgärder. Därmed ligger skuldavskrivningar väl i linje med biståndsmålet att skapa förutsättningar för människor att ta sig ur fattigdom.

Vad gäller kostnader för asylsökande från samarbetsländer räknas dessa av från biståndsramen sedan budgeten för 1991/92, även här i en-

*Svar på
interpellationer*

lighet med Dac:s riktlinjer för vad som får räknas som bistånd. Enligt Dac kan kostnader för flyktingarnas tillfälliga uppehälle under första året i mottagarlandet klassificeras som bistånd. Regeringen menar att dessa kostnader är motiverade såväl utifrån biståndsperspektiv som utifrån internationell humanitär rätt. Sverige ska kunna hjälpa såväl en skyddsbehövande människa i ett flyktingläger i Tanzania som en skyddsbehövande flykting under den första tiden som han eller hon befinner sig i Sverige.

Även då dessa avräkningar, som alltså är helt förenliga med Dac:s regelverk, är gjorda har biståndsanslaget ökat från drygt 25 till drygt 27 miljarder svenska kronor. Detta motsvarar en nästan tioprocentig ökning sedan regeringsskiftet. Hans Lindes påstående att det pågår en omfattande ”urholkning” av biståndets volym är därför inte korrekt.

Vad gäller Hans Lindes fråga om omprövning av Dac-reglerna vill jag framhålla att regeringen till fullo sluter upp kring riktlinjerna för ODA-rapportering. Samtidigt deltar vi aktivt i den kontinuerliga diskussion kring förbättringar av riktlinjerna som pågår inom ramen för Dac. Regeringen stöder även Dac-sekretariatets initiativ att analysera framtida biståndsflöden och riskerna för en ökad fragmentering av biståndet. Det är mycket viktigt att samtliga biståndsgivare tydligt redovisar framtida flöden. Informationen kan bland annat användas som verktyg för effektivisering av biståndet och förbättrad samordning och arbetsfördelning. Härvidlag är det även viktigt att den samlade internationella biståndsnivån höjs och att biståndet effektiviseras. Därför är det särskilt angeläget att länder som ännu inte uppfyllt sina åtaganden om ökade biståndsvolymer vidtar åtgärder för att så ska ske.

Anf. 104 HANS LINDE (v):

Herr talman! Jag får börja med att tacka biståndsministern för svaret. Det kanske är på sin plats att vi börjar med att också påminna om vad den här interpellationen handlar om.

År 2000 enades världens länder om åtta millenniemål. Fram till 2015 ska fattigdomen halveras, spridning av hiv/aids stoppas, alla barn erbjudas grundskoleutbildning och barna- och mödradödligheten kraftigt minska.

Skälen till de här målen är inte speciellt svåra att se. Var femte människa på jorden lever i extrem fattigdom. I dag förvägras 100 miljoner barn, i synnerhet flickor, rätten att gå i skolan. 30 000 barn dör varje dag, även i dag, i sjukdomar vi lätt skulle kunna bota, av näringsbrist eller av orent vatten.

Det är ur detta perspektiv vi ska diskutera svenskt bistånd och internationella regelverk.

Det löfte som världens ledare gav världens fattiga, hungriga och maktlösa kommer inte att uppfyllas. I synnerhet i södra Afrika är utvecklingen negativ.

Det är ingen slump att det ser ut så här. Det är ett resultat av politiska beslut, eller rättare sagt avsaknaden av politiska beslut. Ansvar för misslyckandena med millenniemålen vilar tungt på den rika världens ledare. Därför skulle ett visst mått av självkritik vara klädsamt hos den svenska biståndsministern. Det är hög tid att man ser över de internation-

ella regelverken så att vi ökar kvaliteten och ökar omfattningen av de globala biståndsflödena.

Men inga initiativ på detta område är man villig att presentera i dag. I stället skär regeringen ned stödet till ett av de viktigaste organen i arbetet med millenniemålen, UNDP.

Herr talman! Det finns många förklaringar till varför målen inte kommer att uppnås. Förändrad politik kommer att krävas på betydligt fler områden än biståndet, men biståndet är ett centralt verktyg.

Mellan 2001 och 2005 ökade det globala biståndet med 60,2 miljarder dollar. Men en närmare granskning visar att den stora merparten av det försvann genom skuldavskrivningar och den så kallade kampen mot terrorismen. Av ökningen har endast 24 miljoner gått till ökade resurser för millenniemålen.

En tredjedel av EU-ländernas bistånd gick 2006 till skuldavskrivningar, flyktingmottagande och finansiering av utländska studenter. Är inte detta ett problem, Gunilla Carlsson? Det är inte så förvånande att vi ser att det dör 529 000 kvinnor varje år i samband med barnafödande när urholkningen av det globala biståndet är så stor som den är i dag.

Tyvärr kan vi konstatera att det här inte bara är ett internationellt problem. Det är i högsta grad också ett svenskt problem. I år kommer 9,39 procent av det svenska biståndet att gå till andra saker än till just bistånd. Det är inte heller så förvånande att Svenska Kyrkan, Rädda Barnen, Kristna Fredsrörelsen, en lång rad svenska frivilligorganisationer, ger regeringen tydligt underkänn på detta område. Att det förekommer en omfattande urholkning av det svenska biståndet är inte bara en enskild uppfattning hos mig. Det är uppfattningen hos en bred samling av svenska frivilligorganisationer.

Det är för Vänsterpartiet uppenbart att det krävs stora och grundläggande förändringar av regelverket. OECD-Dac:s riktlinjer behöver skärpas så att en större del av de rika ländernas bistånd faktiskt går till just bistånd. Visst har den svenska regeringen försökt att förändra regelverken inom OECD-Dac men inte i en positiv riktning. Den svenska regeringen har försökt öppna upp för att biståndsmedel ska kunna användas till militära insatser.

Om regeringen hade fått igenom sitt förslag hade det resulterat i än större urholkningar. Hur det skulle minska hungern i världen är svårt att se. Hur det skulle leda till att fler flickor fick gå i skolan har jag väldigt svårt att se.

I väntan på att vi fått förändrade regelverk är det viktigt att Sverige går före och försöker se till att en större del av vår biståndsbudget går till millenniemålen och fattigdomsbekämpningen. För det är väl trots allt så att syftet med svenskt bistånd inte primärt är att uppfylla internationella regelverk utan att se till att några av de 30 000 barn som kommer att dö i dag i stället får vakna i morgon bitti och se solen gå upp.

Anf. 105 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Det råder ingen tvekan om vilken vikt regeringen fäster vid att uppnå millenniemålen. Jag tycker att de är väldigt bra, för att de är operativa – man kan använda dem – och för att det är en målsättning.

Men allt vi gör går inte att hänföra just till de åtta olika målen. Att regeringen lägger resurser och använder internationella skuldavskrivnings-

mekanismer är just för att skapa förutsättningar för länder i utveckling att ha en väl fungerande egen nationell ekonomi för att bygga upp en delaktighet i världens globala ekonomi.

Jag tycker att det är viktigt och bra att vi diskuterar biståndet, dess effektivitet, resultat och också volym. Det spelar roll. För mig är det väldigt viktigt att vi nu bidrar till att länderna själva kan nå sin egen utveckling. Därför är skuldavskrivningar en viktig del i detta som också indirekt bidrar till att kunna uppfylla millenniemålen och att länderna själva formar sin egen fattigdomspolitik.

Bistandsflödena är viktiga i världen, men jag vill påminna Hans Linde om att remitteringarna är tre gånger så viktiga i volym. Utländska direktinvesteringar är fyra gånger så viktiga. Tittar vi bara på EU:s jordbruks- och handelspolitik sägs det mig motsvara fem gånger världens samlade biståndsvolymer. Om vi kunde förändra den kunde vi skapa mycket större flöden till utvecklingsländerna.

Här har Sverige en samstämmig politik som vi har brett stöd för i riksdagen. Jag vill inte att vi bara tittar på volymerna utan också på resultatet och också erkänner att stater måste få rätt att få väl fungerande egna ekonomier så att de inte bara kommer in i ett långt biståndsberoende. Det har tagit bort väldigt mycket av incitamenten.

Jag ägnar mig gärna åt självkritik. Men jag tycker också att det vore klädsamt om man från Vänsterpartiets sida visar att man kan räkna. 27 miljarder är mer än 25 miljarder. Biståndsbudgeten har ökat.

Dessutom vill jag svara på frågorna om OECD-Dac och varför regeringen regelbundet tar del i den utveckling som sker i internationell utvecklingspolitik. Vi måste se var den värsta fattigdomen finns. Den finns på många ställen där det råder konflikt, i postkonfliktländer men också i länder djupt involverade i kriser och konflikter som skapar inte bara förtryck och missförhållanden utan också svält, brist på vatten, mediciner och mat. Därför är det viktigt att se att säkerhet och utveckling går hand i hand.

Vi har också diskuterat inom OECD-Dac hur man definierar vad som är bistånd och inte. I den diskussionen deltar Sverige, just för att vi är en av världens största biståndsgivare mätt per capita och för att vi nu utvecklar ett väl fungerande bilateralt utvecklingssamarbete som väcker respekt.

Det gör att vi kan påverka andra att vara mycket mer resultatinkräddade och inte bara betala ut en massa bistånd för att man har dåligt samvete. Jag är glad över att kunna gå i bräsch, inte bara i Sverige, för att titta mer på resultat och måluppfyllelse och se till att vi får en mycket bättre samstämmighet, inte minst inom EU men också inom Världsbanken och hos väldigt många andra givare.

Herr talman! Jag skulle slutligen när det gäller självkritik påtala en annan sak som jag har uppmärksammat när vi diskuterar millenniemålen. Vi har ett litet bekymmer. En del av utvecklingsländerna känner att även millenniemålen är något som har påtryckts dem och formulerats av oss, de utvecklade länderna. Vi behöver se hur vi kan stärka utvecklingsländernas ägarskap och delaktighet för att kunna uppnå reella resultat i fattigdomsbekämpningen.

Anf. 106 HANS LINDE (v):

Herr talman! Låt oss börja med det som biståndsministern slår sig för bröstet för, nämligen att det svenska biståndet har ökat. Det är helt sant. Men vad beror det på? Beror det på att man har gjort generösa omfattande ökningar av biståndet? Nej, det beror på att man har följt enprocentmålet som sex av sju partier i den svenska riksdagen varit eniga om.

Biståndsministern är väl ursäktad. Som moderat har hon inte ställt sig bakom enprocentmålet, men vi andra partier har gjort det. Vi, alla andra partier i den här riksdagen, har sett att när Sverige växer och blir rikare ska också världens fattiga ta del av våra ökade framgångar och vinster i det här landet. Det är därför biståndet har ökat.

Jag vill också påminna om att i dag är det drygt 10 procent av den svenska biståndsbudgeten som försvinner i väg genom urholkningar. Jag vet inte riktigt hur biståndsministern definierar ordet omfattande. Jag använder det i alla fall när 3 miljarder kronor används till andra saker än till bistånd. Då pratar jag om omfattande urholkningar.

Jag vill också gå in på några andra områden här. Det har blivit lite av ett signum för biståndsministern att prata om kvalitet i biståndet. Och visst finns det stora kvalitetsbrister i det svenska biståndet, i biståndet från den rikare delen av världen. Men det är inte framför allt hos frivilligorganisationer som statsrådet brukar svartmåla där människor med ytterst små resurser och med ett stort engagemang försöker hjälpa människor i vardagen där de stora bristerna finns.

De stora kvalitetsbristerna i biståndet finns på finansdepartementen i Stockholm, Paris och Washington, där man genom budgettricksande tar medel från arbetet med millenniemålen för att stoppa i andra hål. Men det är kvalitetsbrister som biståndsministern inte vill kännas vid, än mindre göra något åt.

Det är bra att statsrådet åker till OECD-Dac och samtalar. Men vad säger man egentligen i de samtalen? Vad lägger man fram för konkreta förslag för att Sverige liksom andra länder runt om i Europa ska få ned urholkningarna så att mer av bistånd ska användas just till bistånd? Där skulle jag vilja efterfråga några konkreta exempel.

Jag har frågat ministern hur hon vill utvärdera regeringens urholkningar. Det är en fråga som jag över huvud taget inte har fått svar på i dag. Om ett år ska den svenska regeringen presentera en skrivelse om biståndets resultat. Det skulle vara en god möjlighet att visa att biståndsministern har rätt, att flyktingmottagande i Sverige resulterar i att fler flickor får gå i skolan i Tanzania.

Men i den skrivelse som ska presenteras om ett år finns inte de här urholkningarna med. Om biståndet nu ska utvärderas, varför utvärderar man inte hela biståndsramen? Varför utvärderar man inte alla 32 miljarder? Vad är det biståndsministern är så rädd för?

Herr talman! Jag vill också gå in på UNDP och fördjupa mig i den diskussionen. Jag vänder mig starkt mot att den svenska regeringen nu samtidigt som man säger att man vill jobba för millenniemålen också skär ned bidragen till just UNDP, FN:s utvecklingsprogram, med motiveringen att de inte lyckats integrera mänskliga rättigheter.

Då skulle jag vilja fråga biståndsministern: Hur ser biståndsministern på mänskliga rättigheter? FN:s deklaration är väldigt tydlig. Det finns politiska mänskliga rättigheter, det finns sociala, ekonomiska och kultu-

rella. Är det inte ett arbete för de mänskliga rättigheterna att se till att barn får rent vatten, att hungriga får mat och att hemlösa får en bostad?

Mänskliga rättigheter kan inte behandlas som ett smörgåsbord där man plockar ut de delar man tycker smakar godast för dagen. De går inte att rangordna efter att man har satt på sig sina ideologiska glasögon här i Stockholm. Det är just det som jag upplever att statsrådet i dag gör. Det är väl det jag tycker mig se i den borgerliga utrikespolitiken att man också gör.

Dessutom måste jag säga att Vänsterpartiet ser ett behov av reformering av FN-systemet och FN-organets verksamhet. Men hur ska vi gå till väga? Jag tror på en respektfull dialog med de andra medlemsstaterna, inte att Sverige utnyttjar sin stora pengapåse till att ensidigt diktera verksamheten. Det har andra länder försökt göra, till exempel USA. Jag hoppas verkligen att den svenska regeringen inte ska följa den amerikanska regeringen in på den vägen.

Anf. 107 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Det stämmer att den här regeringen sätter kampen för frihet i världen högt. Jag tror att ett av problemen med fattigdomen i världen är att människor lever under förtryck. Jag var nyligen på resa i Afrika och besökte ett land som heter Botswana, som uppnår en del av millenniemålen, som har en bra utveckling och där Sverige fasar ut sitt bistånd. Grannlandet heter Zimbabwe.

Zimbabwe var en av framgångssagorna i Afrika tidigare, ett land som går till val i morgon under en förtryckarregim ledd av Mugabe. Det förtrycket har lett till en omedelbar svältkatastrof i detta land där de mänskliga rättigheterna har åsidosatts, där det är brist på frihet, där det råder förtryck och därmed också svält, brist på mat, vatten och mediciner.

Det är därför den här regeringen när vi presenterar hur vi slåss för mänskliga rättigheter i utvecklingspolitiken, i utrikespolitiken, i handelspolitiken och så vidare säger att vi måste se till att vi får en bättre tingens ordning så att de mänskliga rättigheterna, som i år firar 60 år, får en ökad respekt i världen. Det är vårt bästa bidrag, skulle jag vilja säga, till fattigdomsbekämpningen i världen. Där nöden många gånger är som störst är det antingen krig och konflikter eller, som i många länder där det är svältkatastrofer, diktatur.

Det är därför vi står upp för friheten. Det är därför vi också kritiserar UNDP. FN-organet UNDP kommer nästa år att få närmare 1 miljard av de svenska skattebetalarnas pengar. Vi har valt att i basbudgetstödet dra in 80 miljoner kronor. Vi har i ständiga dialoger med UNDP påtalat att en varaktig och långsiktigt väl fungerande fattigdomsbekämpning måste vila på demokrati och mänskliga rättigheter. När UNDP i sina strategiska dokument inte vill ta detta till sig tycker jag som ansvarigt statsråd att det finns anledning att Sverige inte bara ska betala utan också visa med en markering att vi inte är nöjda fullt ut. Vi har minskat betalningarna med 80 miljoner kronor. Vi betalar nästa år totalt ut närmare 1 miljard i alla fall. Jag tror att detta är en väldigt viktig signal i FN-systemet om var man har Sverige just i kampen för mänskliga rättigheter och när det gäller vikten av demokrati även i utvecklingsländerna.

Får jag också säga någonting om de ytterst små resurserna och att jag sällan ställer upp för de enskilda organisationerna. Enskilda organisat-

ioner granskas som alla andra. De får ungefär 4 miljarder av biståndskakan per år. Jag vill inte säga att det är ytterst små resurser. Det är rätt så stora spelare många gånger, men de flesta aktörerna är ideellt arbetande, väldigt dugliga människor som bidrar till att komplettera den statliga svenska biståndspolitiken. Jag tänker granska alla delar av biståndet för att kunna få bättre måloppfyllelse, kvalitet och resultat.

När vi nu diskuterar tingens ordning kan jag igen konstatera att jag 2008 har mer pengar att röra mig med än 2007. Det är ingen urholkning. Att vi gör skuldavskrivningar innebär att vi bidrar till att skapa bättre fungerande nationella ekonomier i utvecklingsländerna, att de är med i den internationella, globala ekonomin.

Att vi räknar av flyktingkostnader handlar ju om att vi ser detta som en av de stora utmaningarna i världen i dag. Människor tvingas leva bortom sina hemländer. De tvingas bli beroende av andras humanitära hjälp även om de har tagit sig hela vägen till Sverige. Enligt det regelverk som vi har använt sedan 1991/92 fortsätter vi att avräkna flyktingmottagandet här hemma i Sverige på samma sätt som vi numera också ökar bidragen till bland annat UNHCR och andra organ för att råda bot på de ökade flyktingströmmar som faktiskt finns i världen i dag. Jag tycker inte att det är någon skillnad. Vi hjälper flyktingar i Sverige, och vi hjälper flyktingar i Tanzania med det svenska biståndet.

Anf. 108 HANS LINDE (v):

Herr talman! Jag och biståndsministern har flera gånger diskuterat de här urholkningarna, och biståndsministern vet mycket väl att vi i Vänsterpartiet under lång tid har slagits för en human svensk flyktingpolitik omfattande skuldavskrivningar. Men det vi har sagt är att det inte ska finansieras med svenska biståndsmedel. Det är skillnaden. Det tycker jag ska vara tydligt och klart.

Jag måste ändå säga, när just frågan om flyktingmottagande i Sverige kom upp, att jag blir provocerad när biståndsministern jämför flyktingmottagande i Tanzania med flyktingmottagande i Sverige. Det är i grunden två helt skilda saker. Sverige har skrivit på internationella konventioner där vi har lovat och åtagit oss att vi ska skydda människor på flykt. Det är ett svenskt åtagande. Det är vi med våra skattemedel som ska finansiera det. Det är inte människor i Tanzania, i Kongo eller i Afghanistan som ska betala flyktingmottagandet i Sverige genom att vi undandrar de länderna bistånd. Där finns en tydlig skiljelinje mellan hur jag ser på de här frågorna och hur Gunilla Carlsson ser på dem.

I fråga om mänskliga rättigheter och demokrati har Gunilla Carlsson och jag väldigt olika syn. Jag ser inte demokrati som ett smörgåsbord där man kan välja och vraka. Visst leder demokrati till fattigdomsbekämpning. Men fattigdomsbekämpning leder också till demokrati. De 30 000 barn som dör i dag därför att de har fått dricka smutsigt vatten, därför att det inte finns mediciner, vilken demokrati kommer de att få? De behöver framför allt mediciner och reningsverk för att de ska kunna få uppleva demokrati. Därför är det så viktigt att se, som man sade i Wienkonferensen 1993, de mänskliga rättigheternas inbördes beroende, och det tycker jag är viktigt att poängtera. Är det så att statsrådet ställer upp på Wienkonferensens deklaration från 1993 eller gör hon det inte?

Jag tycker ändå att vi har fått några klara besked i dag från biståndsministern. Bidraget till UNDP ska sänkas, vilket försvagar arbetet för millenniemålen. Regeringen är inte beredd att ta initiativ för att en större del av biståndet ska gå till fattigdomsbekämpning. Man vill inte ens en gång utvärdera de här urholkningarna. Ändå säger biståndsministern att hon har ett stort engagemang för millenniemålen. Det är väl tur att det poängteras, för utifrån den förda politiken är det ett engagemang som varit lätt att ifrågasätta.

Anf. 109 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Herr talman! Tack, Hans Linde, för interpellationen och för att vi får det här meningsutbytet. Jag sätter stort värde på att vi får diskutera både den nationella biståndspolitikerna och hur vi agerar internationellt.

Neddragningen till UNDP med 80 miljoner kronor, där vi totalt ger 1 miljard, handlar ju inte om att vi därmed överger kampen för att uppnå millenniemålen. Vi kan använda de pengarna någon annanstans. UNDP är inte det enda organ som jobbar för att uppnå millenniemålen. Vi måste se till att vi har en samsyn och att all vår inriktning nu handlar om att få en effektiv fattigdomsbekämpning. I alla dessa delar försöker jag, både politiskt och ekonomiskt, se till att vi kvalitetssäkrar för att uppnå bättre resultat.

Vi kommer naturligtvis i den utvärdering och de rapporter som vi lämnar till riksdagen också att diskutera flyktingavräkningar, skuldavskrivningar och hur de olika instrumenten samspelar. Det kan hända att vi har olika uppfattningar om var vi tar budgetmedlen. Men jag vill minnas att jag när jag studerade Vänsterpartiets motion såg att ni halvvägs har gått med på att fylla upp flyktingmottagandet i Sverige och räkna av det från biståndsbudgeten. Det visar kanske på en inkonsekvens.

Jag tycker att det är rimligt att vi tar vår del av ansvaret. Jag tycker att det är glädjande att vi har väldigt många nya svenskar som därmed också bidrar till utvecklingen i vårt eget land och som också, vilket jag påtalade tidigare, sänder tillbaka väldigt mycket pengar till sina ursprungsländer. Ett väl fungerande flyktingmottagande i Sverige, inklusive en fungerande arbetskraftsinvandring, kommer ytterligare att vara ett bidrag i Sveriges samstämmiga politik för att bekämpa fattigdomen i världen.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2007/08:489 om jämställdhetsplaner

Anf. 110 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Herr talman! Monica Green har mot bakgrund av regeringens förslag till ny diskrimineringslag frågat om det är min bedömning att de nya reglerna kan bli ett bakslag för jämställdheten och om jag avser att ta något initiativ med anledning av det anförda.

Genom de förslag till diskrimineringsförbud och andra åtgärder mot diskriminering som regeringen föreslår i propositionen *Ett starkare skydd mot diskriminering* ökar skyddet mot diskriminering på grund av kön väsentligt. Tillämpningsområdet för diskrimineringsgrunden kön föreslås utökas till samhällsområden där det saknas ett skydd i dag. Det gäller till exempel inom områdena socialtjänst, hälso- och sjukvård och offentlig anställning. Regeringen skapar också bättre förutsättningar för högre ersättningsnivåer vid diskriminering. Det ska kosta att diskriminera. Förslagen innebär också ett mer heltäckande skydd mot diskriminering. Till exempel föreslås att inhyrd eller inlånad personal ska, till skillnad från i dag, omfattas av förbudet mot trakasserier på grund av kön eller sexuella trakasserier. Det är mot denna bakgrund svårt att se på vilket sätt de nya föreslagna reglerna skulle bli ett bakslag för jämställdheten.

Monica Green fokuserar särskilt på regeringens förslag att ändra periodiseringen, från varje till vart tredje år, när det gäller att upprätta jämställdhetsplaner och vilka arbetsgivare som ska undantas från skyldigheten att upprätta sådana planer.

Det grundläggande kravet på alla arbetsgivare att bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön kvarstår oförändrat. Alla arbetsgivare ska vidta åtgärder för att arbetsförhållandena ska lämpa sig för alla oavsett kön, att förebygga sexuella trakasserier, att underlätta för både kvinnliga och manliga arbetstagare att förena förvärvsarbete och föräldraskap med mera. Detta arbete ska bedrivas i samråd mellan arbetsgivare och arbetstagare, normalt genom de fackliga organisationerna på arbetsplatsen.

Jag anser att vi genom den föreslagna ändringen kan underlätta företagens administrativa börda utan att försämra jämställdhetsarbetet. Det är min bedömning att jämställdhetsarbetet i arbetslivet inte blir lidande av denna förändring. Det viktiga är att ett aktivt jämställdhetsarbete bedrivs på arbetsplatserna och inte att dokumenten måste uppdateras eller revideras varje år. Det är inte uteslutet att arbetsgivare nödgas lägga ned ett stort arbete på formalia i stället för på sakfrågorna. Vår kunskap om i vilken utsträckning just upprättande av jämställdhetsplaner verkligen leder till ökad jämställdhet på arbetsplatserna är nämligen alltför begränsad. Jag har därför för avsikt att låta frågan om aktiva åtgärder, däribland frågor om jämställdhetsplaner, utredas vidare.

I sammanhanget vill jag också tillägga att de föreslagna reglerna naturligtvis inte hindrar att arbetsgivare och arbetstagare kan komma överens om att revidera planerna oftare om det nu, som Monica Green anser, skulle vara lättare för arbetsgivaren att upprätta årliga jämställdhetsplaner.

Jag ser sammanfattningsvis inte att de förändringar som nu föreslås i en ny diskrimineringslag skulle vara ett bakslag för jämställdheten. Tvärtom innebär de en klar förstärkning av möjligheterna att bedriva ett brett och kraftfullt arbete för jämställdhet och mot diskriminering. Det är dock oerhört angeläget att regeringen följer utvecklingen, och jag kan försäkra att vi kommer att vidta lämpliga åtgärder om vi finner att det blir nödvändigt.

Anf. 111 MONICA GREEN (s):

Herr talman! När riksdagens talman nyligen så föredömligt bjöd in professorn i genusforskning Anita Göransson till ett frukostmöte fick hon frågan om vad som skulle hända om jämställdhetsplaner uteblir. Hon sade att det kommer att bli förödande för jämställdheten.

TCO säger att det finns en stor risk att arbetsgivare ger nyanställda kvinnor lägre löner än nyanställda män och att man inte upptäcker det förrän tre år senare. JämO säger att jämställdhetsplanerna fungerar bra. LO säger att ett borttagande av jämställdhetsplanerna är fel väg att gå. ST säger att detta är ett feltänk. Men regeringen har inte ens bemödat sig med att göra en jämställdhetsanalys.

Nyamko Sabuni säger att det inte är förbjudet att göra jämställdhetsplaner i alla fall. Det kan man göra. Men vad är det som säger att marknadskrafterna kommer att klara att ta ett samhällsansvar? De klarar inte ens att ge kvinnor chefspositioner i tillräcklig utsträckning. Varför skulle de jobba med jämställdhetsfrågorna om inte vi från politiken säger ifrån hur viktigt det är? Vi måste säga åt dem att varje år göra jämställdhetsplaner. Det är betydligt lättare att hålla sig uppdaterad med nya jämställdhetsplaner varje år än vart tredje år. Då finns varje år fokus på hur det ska gå till. Det är betydligt lättare och smidigare. Alla vet att jämställdhetsplaner ska göras. Alla områden på ett företag gås igenom och det blir en naturlig process. Om arbetet görs vart tredje år kanske kompetensen glöms bort. Då sätts inte fokus på jämställdheten. Det är det som ofta är bristen. Så fort vi glömmer bort jämställdhetsfrågorna åker de bakåt igen. Det här är ett bakslag för jämställdheten.

Att ta bort kravet för företag med färre än 25 anställda att göra jämställdhetsplaner innebär att det blir många företag som inte kommer att upprätta några jämställdhetsplaner framöver. Det är också alarmerande. Det skulle vara så krångligt, säger Nyamko Sabuni. Men om det ändå finns ett krav att jobba med jämställdhetsfrågorna, som Nyamko Sabuni säger, är det väl lika enkelt att också skriva ned dem. Då kommer de på papper och alla kan ta del av dem. Det är betydligt lättare när det går att se hur lönerna har slagit och hur man har jobbat med jämställdhetsfrågorna om det finns nedskrivet på ett papper. Det underlättar för jämställdheten. Om kravet tas bort försvåras jämställdhetsarbetet i Sverige. Det blir en backlash.

Anf. 112 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp):

Herr talman! Jag kan förstå om man är orolig om man utgår från, som Monica Green gör, att det är just skrivandet och upprättandet av planerna som leder till jämställdhet. Återigen säger jag att jag inte tror att det är så. Det som leder till jämställdhet är aktiva åtgärder. Dessa ska dokumenteras, och de kan dokumenteras på olika sätt. Jag menar att det finns relevans att kräva just formen jämställdhetsplaner från större företag med administrativa resurser och möjligheter att göra detta. Men jag är rädd att den typen av upprättande av planer tar för mycket tid från mindre företag utan de resurserna. Jag är också övertygad om att arbetet för utveckling – jämställdhet eller något annat – kan dokumenteras på olika sätt. Jag tror inte att jämställdhetsplaner, som politikerna hittade på, är det enda sättet att dokumentera sitt arbete på.

Jag kan jämföra lite med arbetet med att rekrytera utan att diskriminera. Det pågår just nu ett projekt hos ungefär tio myndigheter som ska använda sig av anonymiserade ansökningar. Det är ett sätt. Sedan har vi sagt till ungefär lika många andra att de ska hitta på egna sätt att rekrytera utan att diskriminera. Jag är övertygad om att det kommer att komma ut flera idéer och tankar från de myndigheterna.

Det är lite så jag tänker här. Det finns många olika sätt att dokumentera sitt arbete på. Lagen ställer krav på att alla ska jobba med aktiva åtgärder, att alla ska göra sina kartläggningar. Det kravet kvarstår fortfarande i dag. Alla anställda kan anmäla sina arbetsgivare om de inte lever upp till detta. Det finns en myndighet i dag, men framför allt kommer vi att få en diskrimineringsombudsman med tillsynsansvar som när som helst kan uppsöka alla arbetsplatser. Att inte upprätta handlingsplaner betyder inte att man inte jobbar med jämställdhetsåtgärder. Däremot kan man dokumentera dem på olika sätt. Där skiljer vi oss åt.

Anf. 113 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Det är väl inte bara där vi skiljer oss åt. Vi skiljer oss också åt i vår människosyn. Jag är feminist. Jag ser att vi har en könsmaktsordning i det här samhället. Jag ser att vi måste göra något åt det. Det gör inte jämställdhetsministern, och det beklagar jag.

Det finns så många exempel på hur den här regeringen jobbar mot jämställdheten, inte för den. Det är en försämring för kvinnorna på arbetsmarknaden, och fler karensdagar slår mot kvinnor som inte har fast anställning. På område efter område ser vi hur jämställdheten försämras med den borgerliga regeringen. Vi har en jämställdhetsminister som inte ens ser att det finns en könsmaktsordning i samhället. Då är det klart att jag inte kan lita på jämställdhetsministern i det här fallet heller. Hon har haft fel på andra områden.

Att göra handlingsplaner och använda sig av statistik för att göra skillnaderna tydliga innebär att företag skärper sig. Det gör vi också när vi får statistik. Riksdagen skärper sig när statistiken har talat sitt tydliga språk. Då försöker man skärpa till sig.

Nu släpps kravet och man säger att de kommer att fixa detta ändå. Marknadskrafterna är viktigare än jämställdheten för den borgerliga regeringen. Det har vi sett tidigare, och det är detta ett ytterligare exempel på.

Anf. 114 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Det är väldigt mycket teori och lite verksamhet från oppositionen. Ja, jag använder inte begreppet könsmaktsordning, och det kanske inte heller är den teorin jag använder för att åstadkomma skillnader när det gäller jämställdhet. Vi har producerat en handlingsplan mot mäns våld mot kvinnor som har blivit väl mottagen också av ditt parti, kanske också av dig själv, utan att använda teorin könsmaktsordning.

Jag tror att man kan se problemen utan att teoretisera för mycket. Framför allt har alla sina teorier. Alla dessa teorier har ett gemensamt: De utesluter alltid någon annan grupp i samhället. Det accepterar inte jag. Jämställdhet handlar om alla kvinnor och alla män. När man har den typ av teorier som Monica Green tar till utgångspunkt för sin politik händer

det tyvärr att vissa grupper utesluts. Precis som med handlingsplanen mot mäns våld mot kvinnor hade man aldrig kunnat inkludera de kvinnor som misshandlas av en annan kvinna, eller man hade inte velat uppmärksamma att det finns män som lever med andra män och blir misshandlade. Därför funkar teorierna inte alltid.

Jag tror på att det finns en över- och underordning. Det måste man se, framför allt en överordning från män mot kvinnor, som är underordnade, men det finns också över- och underordning mellan två män, precis som det kan finnas mellan två kvinnor.

Tillbaka till ämnet jämställdhet. För mig är grunden för jämställdhet ekonomisk självständighet. Jag förstår inte hur man kan tycka att den här regeringen inte jobbar för jämställdhet när vi ser att deltidstämplande bland kvinnor minskar och att arbetslösheten bland kvinnor minskar. Det är ju detta som skapar ekonomisk självständighet – inte ersättningar från staten eller bidrag från kommunerna. Det är egen inkomst som ger värdighet och möjligheter att själv välja på vilket sätt man vill leva sitt liv. Det är jämställdhet, Monica Green!

Jag önskar att vi kunde dela den uppfattningen. Ekonomisk självständighet är det som lägger grunden för jämställdhet i vårt samhälle.

Anf. 115 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Ja, det gör vi faktiskt. Vi delar uppfattningen att arbetet är grunden till självständighet – egna pengar. Därför ska vi också se till att kvinnors löner blir lika höga som mäns löner och att kvinnor ska ha lika stor möjlighet att jobba heltid. Vi lade fram ett förslag om heltid för alla, men det drog regeringen bort.

Att fler och fler får jobb i dag ska vi alla vara glada över, men vi ska ha klart för oss hur det såg ut. År 2006 var det dubbelt så många som fick nya jobb som 2007. 2007 var regeringens första år, och då var det hälften så många som fick nya jobb. Det var bra, det också, men när vi nu har sett statistiken från 2006 och 2007 har vi sett att det var under vårt senaste år i regeringsställning som de många jobben kom. Det blev många även förra året som kunde gå från arbetslöshet till jobb, och det är jag glad över, men tyvärr fortsätter inte den utvecklingen. Nu går vi mot en annan tid. Då gäller det att kunna styra ett land även i lågkonjunktur.

Jag tror inte den här regeringen om att klara av jämställdhetsfrågorna i den kommande lågkonjunkturen, särskilt inte med tanke på att man på område efter område – det här är bara ett exempel – tar bort skyldigheten att inrätta jämställdhetsplaner för små företag med under 25 anställda och att man säger att det ska göras bara vart tredje år. Det kommer att slå mot kvinnorna återigen. Det blir ett bakslag för jämställdheten.

Anf. 116 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! I propositionen står det att vi ska tillsätta en utredning som ska utvärdera hur aktiva åtgärder på jämställdhetsområdet fungerar. Jag kan beklaga att Diskrimineringskommittén inte gjorde en sådan utvärdering trots att den jobbade i fyra år. Jag tror att det är viktigt att man också utvärderar hur de åtgärder man genomför fungerar. De åtgärder som fungerar anser jag ska överföras också till andra diskrimineringsgrunder.

Jag lovar Monica Green att vi ska återkomma med en utvärdering av vilka aktiva åtgärder som fungerar. Om det skulle visa sig att upprättandet av handlingsplaner varje år skulle kunna vara det ultimata sättet att jobba med jämställdheten är jag alltid beredd att ändra också på den lagen. Men jag är övertygad om att detta kan göras på olika sätt. Det viktiga är att det finns en vilja att följa lagen och att aktivt jobba med de åtgärder som den stipulerar. En del arbetsgivare gör tydligen inte det.

Handlingsplaner upprättas av bara 30 procent av företagen – framför allt av de stora företag som också kommer att fortsätta upprätta dem. Då finns det anledning att från politiskt håll ställa sig frågan om det är krånglighet, otydlighet eller något annat som gör att man inte upprättar handlingsplaner. Om man inte upprättar handlingsplaner, lever man då inte upp till lagen om aktiva åtgärder? Allt detta tror jag är viktigt att utvärdera.

Jag kan lova att vi återkommer till den här frågan, men jag är övertygad om att det inte är upprättandet av själva handlingsplanerna som åstadkommer jämställdhet i vårt samhälle.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på interpellation 2007/08:503 om kommunernas flyktingmottagande

Anf. 117 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att hantera den akuta situation som flera av landets kommuner befinner sig i när det gäller flyktingmottagningen.

Frågan ställs mot bakgrund av att regeringen nyligen tillsatt en särskild utredare i form av en kontaktperson. Enligt interpellationen ska utredaren belysa bekymren hos de kommuner som tar emot många flyktingar samt komma med förslag om hur informationen till nyanlända kan förbättras.

Luciano Astudillo säger att det redan pågår fyra utredningar inom flyktingområdet och att det som nu behövs är aktiva åtgärder för att stödja de kommuner som har en ansträngande och akut situation när det gäller flyktingmottagande. För närvarande pågår en utredning som ser över mottagandet av asylsökande, en utredning som tittar på hur nyanländas etablering på arbetsmarknaden kan effektiviseras och en utredning som ska föreslå hur ett försörjningskrav som villkor för anhöriginvandring kan utformas för att införas i svensk rätt. Det pågår inte någon översyn av svenskundervisning för invandrare i form av ett traditionellt utredningsuppdrag som Luciano Astudillo vill göra gällande. Vad regeringen gjort är att besluta om sju olika åtgärder inom ramen för det så kallade sfi-lyftet som bland annat handlar om att förbättra kvaliteten på undervisningen i svenska och samtidigt öka den enskilde individens incitament att snabbt lära sig svenska. Som en del i detta ingår att se över om det ska finnas en tidsgräns för hur länge en person ska få studera på sfi.

Den utredare i form av en särskild kontaktperson som Luciano Astudillo noterar som ytterligare en utredning är ingen traditionell utredning som ska avslutas med ett betänkande. Kommittédirektiv kan användas också för andra former av uppdrag, om regeringen vill vidta en direkt åtgärd vilket är aktuellt i detta fall. Vad regeringen nu har gjort är att utse en person som ska vara regeringens särskilda kontaktperson med uppdrag att genom dialog bidra till att stödja kommunernas flyktingmottagande. Kontaktpersonen ska bland annat diskutera möjliga lösningar för att underlätta situationen för flyktingmottagande med de kommuner som på kort tid tagit emot många flyktingar. Han ska också ta reda på hinder och möjligheter för flyktingmottagande i kommuner som i dag enbart tar emot ett fåtal flyktingar eller inga alls och på olika sätt verka för ökat mottagande i kommuner med god arbetsmarknad och lågt mottagande. En annan uppgift är att lyfta fram goda exempel och att verka för att informationen till nyanlända om förutsättningar att få arbete och bostad i andra kommuner än den de vistas i under asyltiden förbättras. Det gäller bosättning i kommuner som trots goda förutsättningar för introduktion och vilja att ta emot nyanlända invandrare har ett lågt mottagande.

Som Luciano Astudillo väl känner till så är det numera en uppgift för länsstyrelserna och landshövdingarna att föra samman olika intressen från kommuner, näringsliv och organisationer och försöka få till stånd ett bra flyktingmottagande i länet. Detta arbete har redan gett goda resultat. Allt fler kommuner är villiga att ta emot flyktingar. Kontaktpersonen kommer att vara en tillgång i detta arbete med att samordna mottagandet av flyktingar i länet. Han kan tillföra länsstyrelsen ytterligare kunskap om hur det ser ut i andra delar av landet och komma med lösningar på samverkan, bostadslösningar med mera. Kontaktpersonen ska löpande informera regeringen om vad som framkommit i dialogerna och regeringen får därmed direkt återkoppling om situationen i landets kommuner.

Jag är övertygad om att kontaktpersonen kommer att kunna bidra till att det sker en utveckling av kommunernas flyktingmottagande och att fler kommuner med goda förutsättningar för introduktion kommer att ta emot nyanlända.

Anf. 118 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det finns få områden där den borgerliga regeringen har slarvat så mycket som just när det gäller flyktingpolitik och flyktingmottagning. Det är oerhört oansvarigt.

Vi hade en borgerlig regering som sade att man hade förberett sig väl. Vi hade en integrationsminister som sade att hon visste och kunde allt. Hon lade ned myndigheter och hon lade ned utredningar. Men i dag vet vi bättre. I dag vet vi att det mesta av det där bara var snack. I själva verket har vi en regering som famlar, slarvar och inte har en aning om hur man ska lösa flyktingmottagningen.

Flyktingpolitiken är ett tydligt exempel på allt detta. Sabuni säger att det inte finns några fyra utredningar. Här i min hand har jag direktiven till de fyra utredningar som ändå är tillsatta.

Utredningen Effektiva insatser och incitament för snabbare arbetsmarknadsetablering ska redovisas den 2 juni 2008. Översyn av mottagande av asylsökande ska redovisas den 27 februari 2009. Försörjnings-

krav för anhöriginvandring ska redovisas den 1 oktober 2008. Dialog med kommunerna om flyktingmottagningen ska redovisas i slutet av oktober 2008 med en skrivelse, förvisso, inte ett slutbetänkande.

Det är att visa handlingsförlamning att passa i en fråga. Man har tillsatt fyra utredningar ett och ett halvt år efter det att man sade att man visste och kunde allting och var väl förberedd för uppgiften.

Så var det ju inte. Det kan vi konstatera nu.

Det är riktigt allvarligt på just det här området. Vi har en situation som blir alltmer allvarlig i flera av landets kommuner. Södertälje tar varje månad emot 100 irakiska flyktingar. I Göteborg och Malmö, där jag själv bor, har man också en svår situation, en situation som för övrigt blir svårare och svårare.

I det läget väljer regeringen att inte göra någonting. Ursäkta! Man väljer att tillsätta utredningar, fyra stycken.

Vi har sett att vi har en extraordinär situation. Konflikten i Irak trissades upp. Människor flydde och kom oväntat.

Låt oss lägga partiprestigen åt sidan och sträcka ut en hand och säga till borgerligheten att vi måste göra upp om den här situationen. Vi måste ta detta på allvar. Vi måste ta ett gemensamt ansvar för den svåra extraordinära situationen. Vi måste hjälpa de kommuner som drar det tunga lasset och bär upp den generösa flyktingpolitik som jag och Sabuni vill ha här i landet.

Det är där vi står nu. Det är inte 2009 när den sista utredningen ska redovisas. Det är här och nu situationen är svår och allvarlig. Det är här och nu som Södertälje, Göteborg och Malmö och flera andra kommuner ropar efter hjälp och behöver det akut.

Det handlar om bostäder. Det handlar om skola till barnen. Det handlar om möjlighet till arbete. Allt det vet ju Sabuni.

Det är jätteeansvarigt att bara tillsätta utredningar och passa på vår utsträckta hand och inte se att det är en orättvisa som det ser ut nu. Det är orättvist mot de kommuner – och medborgarna i de kommunerna – som bär upp den svenska flyktingpolitiken. Det är också orättvist mot de människor vi tar emot. De får ingen ärlig chans att börja ett bra liv i det här landet.

Ta nu den utsträckta handen, Sabuni.

Anf. 119 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Om man inte visste bättre skulle man kunna tro att Luciano Astudillo beskriver den förra regeringens arbete på integrationsområdet. I den mån man tillsatte utredningar tillsatte man inte utredningar samtidigt som man gjorde något annat utan man väntade på utredningens förslag innan man gjorde något alls. Så fungerar inte den här regeringen.

Som Luciano Astudillo vet har mycket gjorts på arbetsmarknaden till exempel. I väntan på att det ska komma en utredning med ytterligare förslag på hur man ska kunna effektivisera nyanländas introduktion infördes nystartsjobb. Vi införde instegsjobb. Det har visat resultat på arbetsmarknaden.

Generellt sett har utanförskapet i Sverige minskat med 170 000 människor sedan vi tillträdde. Socialdemokraterna lämnade regeringen 2006. Det var 9 000 utomlands födda som blev arbetslösa under det året. Ett år

efter det att alliansen hade tagit makten kom 14 000 tillbaka in på arbetsmarknaden. Det är konkret politik man sysslar med, Luciano Astudillo.

Vi utreder inte sfi. Vi lägger fram konkreta förslag om vad som behöver göras för att människor ska få en bra utbildning i svenska. Nio av tio sfi-lärare har inte kompetens på rätt nivå för att kunna undervisa. Vi ser till att föra in ett läraryft på sfi.

Vi ser till att över huvud taget förbättra möjligheterna för människor med olika bakgrund och utbildningsnivåer att få utbildning på rätt sätt. Den som inte klarar sin utbildning ska inte behöva riskera att fastna på sfi, utan man ska ställa sig frågan: På vilket ytterligare sätt kan vi hjälpa personen i fråga?

Ja, jag lade ned Integrationsverket, som du alltid kramar i de här debatterna. Det har ju visat sig att den nya organisationen är mycket bättre än Integrationsverket kunde vara som nationell myndighet.

När vi övertog makten hade 175 kommuner tecknat avtal för mottagande av flyktingar. I dag är det 265 kommuner som har tecknat avtal. Vi har så många platser att alla som tas emot och får uppehållstillstånd kommer att kunna få ett boende i vårt land.

Jag förstår att det är en orimlig situation i Södertälje, vissa delar av Malmö och i Göteborg. Också där ser vi att den nya organisationen börjar ge resultat. Kommunerna samarbetar med varandra. De ser utvecklingsmöjligheter. En person kan bo i en kommun och få introduktionen i en annan.

Södertälje kommun är en föregångskommun som tecknar avtal med andra kommuner där flyktingar faktiskt kan flytta i andra hand till andra kommuner. Gnosjö är den som just nu är på gång och ska skriva kontrakt.

Vi vet att många kommuner vill ta emot flyktingar och har tecknat avtal, men de kommer inte upp till den kvot som de har tecknat för eftersom flyktingarna inte får tillräcklig information för att veta vart det är bäst att flytta för att förbättra sina möjligheter att få ett drägligt boende och ett arbete. Också där har Migrationsverket påbörjat ett arbete.

Vi har nu kontaktpersonen Sten Nordin som kommer att kunna kommunicera med de kommunerna. Även om många tecknar avtal skulle jag vilja se att alla Sveriges kommuner tecknar avtal. Om Sverige säger att vi ska ha en generös flyktingpolitik och ta emot skyddsbehövande är det i kommunerna de ska bo. Därför vill jag se att alla kommuner tecknar avtal för att ta emot.

Där kommer Sten Nordin att kunna göra skillnad genom att prata med de kommuner som i dag inte tar emot.

När Luciano Astudillo säger att ingenting sker är det bara löjligt. Precis som jag beskriver ser situationen ut i dag. Tack vare alliansen har fler lämnat utanförskapet. Tack vare alliansen är det fler kommuner som tar emot. Tack vare alliansen ökar vi förutsättningar för individer i vårt samhälle att leva drägliga liv.

Anf. 120 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag förstår att Sabuni hade förberett debatten och tänkt sig en debatt som inte är. Jag har inte debatterat sfi. Jag har inte tagit upp svenska för invandrare. Ändå väljer Sabuni att använda nästan en hel

minut av sitt första inlägg till att prata om svenska för invandrare. Vi är beredda att investera mer för att förbättra kvaliteten i svenska för invandrare. Det behövs absolut. Låt oss göra det tillsammans framför att sänka skatter till exempel.

Låt oss också gå ifrån den ensidiga kravretoriken på individer och ta ansvar för att investera i svenska för invandrare så att människor får möjlighet att bidra i samhället.

Låt oss diskutera utanförskapet.

Arbetslösheten har gått ned. Sysselsättningen har ökat. De två senaste åren har vi haft en jättekonjunktur i det här landet. Nu vänder det. Vi ser hur det vänder nu. Nu börjar det darra i den svenska ekonomin också. Regeringen har skrivit ned tillväxttakten, men utanförskapets hårda kärna består. De människor som stod längst bort från arbetsmarknaden står kvar och väntar. Socialbidragskostnaderna har ju inte gått ned jämfört med för ett år sedan. Långtidsarbetslösheten har ju inte gått ned jämfört med när ni tillträdde.

Det är klart att vi har haft en sysselsättningsökning. Vi har ju haft en situation som handlar om tillväxt och vi har haft en export. Nu vänder det. De som stod längst bort fick inte hjälp. Ni har missat chansen. Ni har försuttit chansen att investera i de människor som faktiskt hade kunnat vara med och bidra när vi hade den här tillväxten.

Det är inte handlingskraft att tillsätta utredning efter utredning. Det är nästan som en bombmatta av utredningar som den här regeringen har tillsatt trots att man sade att man hade förberett sig väl och visste vad man skulle göra. Det är oansvarigt. Det är inte att veta vad som behöver göras i flyktingmottagningen.

Ni famlar och fumlar. Nu står Sabuni här och lyfter fram Södertälje kommun för det goda arbete som det socialdemokratiska kommunalrådet där gör. Det är inte Sveriges migrationsminister som blir inbjuden till USA och vet hur Sverige klarar av integrationspolitiken. Det är ett socialdemokratiskt kommunalråd som får ta ansvar för den situation som den borgerliga regeringen struntar i att hjälpa honom med. Vårt socialdemokratiska kommunalråd där gör, precis som de socialdemokratiska kommunalråden i Malmö och Göteborg, vad de kan utifrån de förutsättningar som den borgerliga regeringen ger dem, det vill säga inga. Man hjälper inte. Det är de här kommunerna som bär upp stora delar av flyktingmottagningen i det här landet.

De säger inte: Ge oss fler utredningar.

De säger: Hjälp oss ekonomiskt. Hjälp oss med bostäder. Se till att tvinga grannkommuner och andra kommuner att ta lite ansvar och också ta del av flyktingmottagningen.

Då tillsätter man en ny utredning.

Återigen: Jag vill inte söka konflikt i denna fråga. Jag sträcker ut handen. Vi har lagt fram en rad konkreta förslag om alla kommuners ansvar för flyktingmottagningen när det gäller ett introduktionsår, så att det blir lite mer kontroll på introduktionen för flyktingarna som kommer till vårt land. Det handlar om att investera i svenska för invandrare. Det handlar också om att se till att staten ger resurser till de kommuner som faktiskt tar ansvar för flyktingmottagningen. Ta nu chansen! Försitt inte den! Vi måste hantera denna extraordinära situation tillsammans.

Anf. 121 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Om Luciano Astudillo inte söker konflikt tycker jag faktiskt att han ska börja uppmärksamma allt det goda som händer i vårt samhälle.

Som jag sade fick 9 000 utlandsfödda år 2006 lämna arbetsmarknaden. År 2007 fick 14 000 utlandsfödda komma in på arbetsmarknaden. Det är konkreta resultat.

Luciano Astudillo säger att kärnan i utanförskapet finns kvar. Det är klart att den finns kvar. Det har skapats ett utanförskap i tolv års tid då Luciano Astudillos parti satt i Regeringskansliet. Tror inte Luciano Astudillo att det fanns hög- och lågkonjunkturer då också? Det fanns högkonjunkturer. Dem missade ni. Den här gången har vi högkonjunktur, och jag kan återigen säga att en tredjedel av nystartsjobben har gått till personer med invandrarbakgrund. När vi räknar på hela utanförskapet och säger att 170 000 av de människor som har befunnit sig i utanförskap har kommit tillbaka till arbetsmarknaden är det 30–40 procent av dessa jobb som har gått till personer med invandrarbakgrund. Det är konkreta resultat. Statistiken ljuger inte, och det kan vi förhålla oss till.

Luciano Astudillo säger att det är socialdemokratiska kommunalråd som gör jobbet. Ja, de gör det utifrån de förutsättningar som regeringen ger dem. De hade inga förutsättningar när deras eget parti satt i Regeringskansliet. Då ökade utanförskapet, och då ökade svårigheterna för enskilda människor i dessa kommuner. Då fanns det inget samarbete kommuner emellan. I dag finns det ett samarbete. Tänk att alliansen skulle behövas för att Södertälje skulle börja förhandla med Gnosjö om att flyktingar som bor i Södertälje kan flytta till Gnosjö. Dessa förutsättningar gav ni tydligen inte kommunerna under den tid som Socialdemokraterna satt vid makten.

Jag är därför väldigt nöjd med min tid och med regeringens tid vid makten därför att vi har gett fler människor chans. Vi har gjort Sverige rättvisare än vad ni lyckades göra under de tolv år som ni satt vid makten.

Återigen: Jag ser gärna samarbete på detta område. Men vi har precis lagt fram ett antal förslag för att förbättra sfi. Vad väntade man på under de tolv år som Socialdemokraterna satt vid makten?

En bra sak gjorde man. Man såg till att renodla sfi-undervisningen och gjorde den till språkundervisning. Det är jättebra. Jag håller med om det. Jag ser i och för sig att det finns behov av samhällsinformation. Men den kan man få på annat sätt. Den behöver man inte få via sfi. Men vi har redan lagt fram förslag till hur man förbättrar sfi-undervisningen för de nyanlända.

Det finns många stora problem i vår grundskola. Också där hade man möjligheter och förutsättningar att göra någonting. Men det kom inga förslag från den förra regeringen. Man hade tolv år på sig, men det kom inga konkreta förslag.

Vi ser utanförskapsområden som växer, där upp till 50 procent av barnen med invandrarbakgrund lämnar grundskolan utan godkända betyg. Det individuella programmet, som skulle vara det minsta programmet på gymnasiet, kom att bli det största programmet på gymnasiet. Vilka barn tror Luciano Astudillo går på det programmet? Jo, det är barn

med invandrarbakgrund. Det är barn med svensk etnisk bakgrund som har svårigheter hemma, de barn som aldrig uppmärksammades i grundskolan för att få rätt till den utbildning som alla barn i Sverige ska ha. Det är det arv som alliansen tog över efter Socialdemokraternas tid vid makten.

Är jag nöjd med den tid som vi har suttit vid makten? Jag är väldigt nöjd, och jag är övertygad om att vi behöver göra mer, och vi kommer att presentera mer. Mandatperioden är ännu inte slut. Men jag är så glad för alla som är boende i Sverige att Socialdemokraterna inte sitter kvar vid makten i dag därför att detta avbrott behövdes, och det behöver vara ett långt avbrott.

Anf. 122 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det är jättebra att fler har fått jobb under den här konjunkturen som vi har haft. Nu vänder det, Sabuni.

Vi har en fortsatt stor flyktingmottagning. Det är en flyktingmottagning som bärs upp av ett antal kommuner som under en rad år har ropat på hjälp.

Att vi inte gjorde någonting är inte sant. Vi försökte. Vi räckte inte till. Vi hjälpte de kommuner som tog ett ökat ansvar för flyktingmottagningen. Vi varnade er för att drastiskt förändra mottagningsstrukturen. Men ni lyssnade inte, och nu har ni tvingats tillsätta en utredning för att lösa frågan om den nationella samordningen av flyktingmottagningen. Det är det som denna debatt handlar om och inte om allt det andra. Hur ser vi till att strukturera upp flyktingmottagningen så att fler kommuner tar sitt ansvar, så att vi ser till att vi har ett introduktionsår, alltså en rimlig ordning för hur människor tas emot i det här landet, så att de inte hamnar i Södertälje eller i Herrgården i Malmö och blir trångbodda? Men detta väljer Sabuni att knappt tala om. Hon talar om allt det andra. Låt oss hålla oss till fakta.

Hon säger att nystartsjobben har gett si och så många jobb. Om vi håller oss till statistik och fakta är det på följande sätt, och det borde Sabuni veta: Av dem som har fått ett nystartsjobb är det bara en av tio som har det jobbet kvar efter tre månader. Låt oss hålla oss till fakta.

Ni har ingen politik för att bryta utanförskapet. Ni har ingen idé. Ni famlar, och ni söker idéer. Anders Lago vet vad han försöker göra. I brist på hjälp från en borgerlig regering försöker han lösa detta på olika sätt. Det är inte för att han vill utan för att han måste ta ansvar för de medborgare som han har i sin kommun. Det gör han bra, och jag är stolt över att han är socialdemokrat.

Anf. 123 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Herr talman! Vi har kommunalt självstyre, och vi har kommunpolitiker som har ansvar och uppdrag att faktiskt se till att det går bra för medborgarna i deras kommuner.

När man lyssnar på Luciano Astudillo kan det låta som om kommunerna tidigare inte har gjort någonting. De har bara väntat på en socialdemokratisk regering som ska fixa allting åt dem, vilket den inte har gjort. Därför kanske vi har det utanförskap som vi fick ärva. Men det är Anders Lagos uppgift att hitta lösningar för de medborgare som han har i

sin kommun. Vi ser till att det finns förutsättningar. Men det är inte vi som ska förhandla med Gnosjö, Täby eller någon annan kommun om medborgarna i Södertälje ska behöva flytta i andra hand. Det är klart att det är Anders Lago som måste fixa det. Frågan är bara: Varför gjorde han inte det tidigare? Hur kommer det sig att Anders Lago under tolv års tid med Socialdemokraterna vid regeringsmakten inte kom på den här idén? Svaret är att vi då hade en nationell myndighet som inte skapade förutsättningar för samarbete kommuner emellan. Men med ett regionalt ansvar har man upptäckt att det finns möjligheter att utvecklas och att samarbeta. Man kan bo i en kommun och få introduktion i en annan kommun, och detta fungerar, Luciano Astudillo.

När vi tog över makten hade 175 kommuner undertecknat avtal för mottagande av flyktingar. I dag är det 265 kommuner som har gjort det. Hur kommer det sig att det är så? Jo, därför att landshövdingarna som känner sina kommuner och som känner sina kommunalråd kan tala med dem och se till att alla kommuner tar sitt ansvar. Det är den nya organisationen som har lett till det.

Luciano Astudillo längtar fortfarande tillbaka till tiden med Integrationsverket. Ja, de gjorde sin uppgift, den uppgift som den förra regeringen gav dem. Men landshövdingarna har visat sig vara många gånger bättre som ansvariga för denna verksamhet än en nationell myndighet någonsin kunde bli. Jag är stolt över att vi har kunnat förändra den strukturen.

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Svar på interpellation 2007/08:473 om mottagning av finska tv-sändningar i Norrbotten

Anf. 124 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Siv Holma har frågat mig vad jag har gjort och vad jag har tänkt göra när det gäller tillgången till finska sändningar i Norrbotten. Frågan är ställd med anledning av att det finns hushåll i Norrbotten som tidigare har kunnat se finskspråkiga kanaler från det finska marknätet, men som i samband med övergången till digitala sändningar i Finland har förlorat den möjligheten.

I delar av Norrbotten har hushållen sedan lång tid kunnat se finska kanaler genom att sändningarna i det finska marknätet spillar över gränsen till svenska hushåll. En överspillsändning är en oavsiktlig sändning. Avsikten är att utsändningen ska täcka alla hushåll i det egna landet, men beroende på var sändaren är placerad och beroende på geografin i området kan sändningen också tas emot i områden på andra sidan gränsen. I Norrbotten har de analoga sändningarna från det finska marknätet inte bara spillt över i gränstrakten utan enligt uppgift också kunnat tas emot så långt från gränsen som i Kiruna och en bit utanför Luleå. Det har inneburit att en stor andel av de finsktalande hushållen i norra Sverige har kunnat se tv-sändningar på finska.

De tekniska egenskaperna för analoga och digitala signaler är emellertid olika. Uppenbarligen räcker inte de digitala signalerna från de finska masterna lika långt in i Sverige. Längs gränsen kan hushållen fortfa-

rande ta emot kanalerna, men så långt som till Kiruna och Luleå når inte utsändningarna.

Jag håller med Siv Holma om att det är olyckligt att det finns finskspråkiga hushåll som tidigare haft tillgång till de finska utsändningarna men som nu inte längre kan komma åt dem. Som jag tidigare har informerat om har frågan varit uppe till diskussion mellan mig och min finske kollega i samband med ett möte i Nordiska rådet. Tjänstemännen på Kulturdepartementet har också löpande kontakter med sina finska kolleger och informerar om händelseutvecklingen i Sverige.

Den försämrade tillgängligheten beror alltså på övergången till digitala sändningar i Finland. Enligt de uppgifter vi har fått från Finland sker det dock fortfarande vissa justeringar av näten, vilket innebär att mottagningsmöjligheterna på den svenska sidan gränsen kan komma att påverkas.

Det är verkligen angeläget att finsktalande hushåll i Sverige har möjlighet att ta del av finskspråkiga medier. Riksdagen beslutar därför om bidrag till Sverigefinska Riksförbundet för att sprida en finskspråkig kanal i Mälardalen. Uppdraget till Sverigefinska Riksförbundet har utvecklats de senaste åren. Nu ingår det också i förbundets uppdrag att verka för att sändningarna kan spridas i andra områden och med andra distributionsformer. Därutöver finns krav på Sveriges Television och Sveriges Radio att utveckla program på minoritetsspråk, där finskan intar en särställning.

Om det till slut ändå kommer att konstateras att vissa hushåll har förlorat möjligheten att se finska kanaler från det finska marknätet finns också andra alternativ. Finskspråkiga kanaler erbjuds av svenska operatörer i andra distributionsformer, men utbudet skulle kunna förbättras ytterligare. Min förhoppning är självklart att digitaliseringen av olika distributionsformer ska resultera i ännu bättre tillgång till våra nordiska grannländers tv-kanaler.

Anf. 125 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Jag tackar kulturministern för svaret på min interpellation. Det finns ett stort intresse i Norrbotten för att återfå möjligheten att se de finska tv-kanalerna. Med det analoga systemet kunde stora delar av länet se minst två finska tv-kanaler. När Finland gick över till digitala tv-sändningar i augusti förra året försvann denna möjlighet, och det var en stor kulturell förlust.

Herr talman! I januari i år fick jag ett antal namnlistor som Sverigefinska föreningen i Luleå hade samlat för att återfå de finska tv-kanalerna i basutbudet. Jag överlämnar dem härmed till kulturministern.

I går talade jag med vice ordförande i föreningen, ett samtal som fördes på två språk. Hon talade finska och jag svenska. Hon och hennes förening hoppas på att få träffa kulturministern när ministern kommer till Norrbotten på besök till sommaren. De vill berätta om varför de tycker att det är viktigt att kunna se finsk tv i länet.

Herr talman! Mina far- och morföräldrar kunde inte svenska. Samma sak gällde när mina föräldrar började skolan på 30-talet. Från en dag till en annan var de tvungna att byta språk från finska till svenska. Vetenskapen har visat att det första språket är mer långlivat än det andra språket som man lärt sig. Nu är min föräldrageneration i 80-årsåldern. Min

pappa som är 84 år talar ofta med mig om att han saknar de finska tv-programmen, och han är inte ensam. För de äldre är det ingen lösning att tala om att det finns operatörer som man kan köpa finska tv-kanaler ifrån. De äldre upplever inte heller att det är en hjälp när kulturministern utlovar fler operatörer som de kan välja mellan för att få de efterfrågade kanalerna. Då avstår de hellre för att det blivit så krångligt. Dessutom finns det ju förbud mot att ha parabolerna på vissa fastigheter, vilket är försvårande. Resultatet blir att de än en gång fått känna sig bestulna på sin kultur, första gången i skolan och igen när de finska tv-programmen upphörde.

Herr talman! Det är viktigt att mottagning av finska tv-program återfås i samma utsträckning som när programmen sändes analogt. Främsta skälet är att det i länet historiskt i flera århundraden har funnits många som talat finska. Det finns fortfarande ett stort antal invånare som talar eller förstår finska. Ett annat viktigt skäl är gångna tiders statliga språkpolitik som gick ut på att försvenska de finskspråkiga områdena genom att förneka finskans berättigande. Här har svenska staten ett särskilt ansvar som kulturministern borde beakta. Historiskt sett har svenska staten begått brott mot de mänskliga rättigheterna när människor inte fick tala och bejaka sitt modersmål. Nu kan kulturministern och regeringen gottgöra en del av de historiska försyndelserna genom att återställa mottagningen av finska tv-program till samma nivå som när de analoga finska tv-kanalerna sändes.

Herr talman! I Norrbotten finns förvaltningsområden för finska språket. Kiruna, Gällivare, Pajala, Övertorneå och Haparanda är kommuner som ingår i dessa förvaltningsområden. Det är områden som vi fick i samband med att Sverige år 2000 ratificerade Europarådskonventioner, nämligen den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk, den så kallade minoritetsspråkskonventionen, och ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter. Och Norrbotten är det enda län som har dessa förvaltningsområden.

Anf. 126 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag ska börja med att också ge Siv Holma lite papper. När vi stötte samman i går efter frågestunden frågade nämligen Siv Holma mig hur det var med förvaltningsområdena. Jag såg väl antagligen ut som ett frågetecken. Och det fanns skäl till det, därför att det är egentligen inte en fråga som ligger på Kulturdepartementet. Men jag tog ändå reda på hur det ligger till och fick då veta att det så sent som i går kom en departementspromemoria från Nyamko Sabunis departement, Integrations- och jämställdhetsdepartementet. Jag ska be att få lämna över en sammanfattning av promemorian. Jag hoppas att Siv Holma kan läsa den. Sedan får vi se om diskussionen i den delen ska tas med mig eller med Nyamko Sabuni. Men i den finns det beskrivet hur det ligger till med just förvaltningsområdena och vad man kan göra för att stärka inte minst finskans men även samiskans ställning.

Jag går nu över till det som interpellationen handlar om.

Jag håller med om att det här är en stor förlust. Jag är självklart inte omedveten om vad språket betyder. Det finns många som har vittnat om den känsla av sorg som drabbade dem när de tvingades överge sitt språk från en dag till en annan. Man kan verkligen tala om att det har varit ett

kulturförtryck. Detta är något som vi är medvetna om. Det ligger bakom den enighet som finns i riksdagen om minoritetsspråkens starka ställning och kommer också till uttryck i den språklagsutredning som överlämnades för ungefär en vecka sedan.

När det gäller sändningarna och möjligheterna att se finska program i Sverige skulle jag naturligtvis önska att jag kunde göra mer. Men nu är det så att vi inte kan ålägga den finska staten att sända över svenskt territorium. Det här är inget som var beslutat, utan det var en teknisk möjlighet som fanns, och det finns fortfarande en del så kallat överspill. Vad jag förstått har man inte gjort några större förändringar när det handlar om antalet master, men den analoga och den digitala tekniken fungerar olika.

De har haft problem också i Finland med övergången till den digitala tekniken, och de gör vissa justeringar. Förhoppningsvis kan justeringarna innebära att fler i Sverige som tidigare kunde se de finska sändningarna kan göra det också i fortsättningen.

Det finns också andra problem som handlar om rättigheter och upphovsrätt. Det komplicerar saken, därför att om man medvetet låter de finska sändningarna gå in över den svenska gränsen kan det bli tal om att få betala till rättighetsinnehavarna. Vad det i så fall skulle kosta och vad det skulle innebära vet vi ingenting om ännu. Men det är en uppgift som vi har fått.

Vi för naturligtvis diskussioner. Dels förs diskussioner på tjänstemannanivå mellan det finska kulturdepartementet och det svenska, dels träffade jag den finska kulturministern, Stefan Wallin, så sent som i förra veckan och tog upp frågan med honom. Nu äger inte han den, utan den ligger hos infrastrukturministern i Finland. Men jag har försäkrat mig om han ska vara medveten om att detta är en fråga som är stor inom delar av Sverige. Vi kommer att fortsätta diskussionerna. Förhoppningsvis kan det bli vissa tekniska justeringar. Om det sedan inte räcker får vi återkomma.

Jag förstår mycket väl att de som är äldre tycker att det är besvärligt och kanske till och med avstår. Men jag hoppas att det ska bli möjligt att ta in det och få en satellit eller möjligen kabel, trots att det kan tyckas besvärligt, för det finns ändå hjälp att få där.

Anf. 127 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Det är bra att regeringen satsar pengar, närmare bestämt 21 miljoner kronor, på att Uppsala, Västerås och Stockholm har Finlandskanalen i basutbudet – trots att dessa kommuner inte ingår i ett förvaltningsområde. I rättvisans namn borde regeringen vara minst lika intresserad, om inte mer, av att satsa resurser för att Finlandskanalen ska ingå i basutbudet för tv-mottagningen i Norrbotten. Ett starkt motiv är att Norrbotten ingår i förvaltningsområdet för sverigefinnar och finska språket. Jag vet också de andra nationella minoriteterna som finns i Norrbotten.

Jag ställer frågan, även om kulturministern tycker att detta med nationella minoriteter är Nyamko Sabunis område: Delar kulturministern uppfattningen att finska språket har en starkare ställning i nämnda förvaltningsområde än i övriga landet?

I svaret redogör kulturministern för att svenska operatörer kan erbjuda finskspråkiga kanaler. Den möjligheten finns ju, men då får var och en betala för de olika kanalerna. Det behöver däremot inte de som bor i Uppsala, Västerås och Stockholm. Varför får tv-tittarna i finskspråkiga förvaltningsområden i Norrbotten inte samma förutsättningar som tv-tittarna i Uppsala, Västerås och Stockholm?

Herr talman! Man kan tro att de finsktalande är nöjda med att se den redigerade Finlandskanalen i dessa kommuner. Men jag har hört en del missnöje. Många upplever det som en klar försämring mot hur det var tidigare. De uttrycker strakt att de vill ha tillgång till hela det ursprungliga programutbudet och inte redigering av två kanaler. Många uttrycker det som att de inte bara vill kunna se nyheter utan allt det andra också.

Kulturministern säger att det är Sverigefinska Riksförbundet som får bidrag för att se till att sprida sändningarna i dessa kommuner. Kulturministern säger vidare att föreningen har fått i uppdrag att verka för att sändningar kan spridas i andra områden och i andra distributionsformer. Vad betyder det mer konkret? Vilket område står på tur? Innebär det att man i hela landet i framtiden kommer att kunna ta del av andra finska tv-kanaler än den redigerade Finlandskanalen?

Herr talman! Jag ställde frågan om vad det finns för möjlighet att återfå samma förutsättningar i Norrbotten att se finska public servicekanaler som då sändningarna var analoga. Kulturministern har svarat en del på det. Men jag funderar på det som står i svaret om att det fortfarande sker justeringar av näten, vilket innebär att mottagningsmöjligheterna på den svenska sidan av gränsen kan komma att påverkas. Vad betyder det mer konkret? Det kan vara intressant att få reda på när de där justeringarna är genomförda.

Herr talman! Tekniken är inget hinder. Kostnaderna är överkomliga. I Finland finns en minoritet finlandssvenskar som vill se svensk tv. I Sverige finns två minoriteter, främst sverigefinnar men också tornedalingar, som vill se finsk tv. Finns det ett reellt politiskt intresse kan man ganska snabbt lösa frågan om mottagning av respektive länders tv-program. Börja med Norrbotten och nöj er inte förrän hela landet kan ta emot finska tv-program! Jag kan inte tänka mig annat än att Finland är intresserat av det motsvarande, nämligen att kunna se svensk tv i hela Finland.

Anf. 128 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! När det gäller Siv Holmas fråga om justeringarna är det på samma sätt som det var i Sverige. När vi gick över från analogt till digitalt fanns det områden i Sverige där det var problem. Det tog ett tag innan man hade justerat masterna, och det finns fortfarande bekymmer i vissa områden har jag fått höra. Men det är något som fortgår under en längre tid. Det är samma sak i Finland som ju gjorde sin övergång senare än vi och dessutom i hela landet på en gång. När jag talar om att justeringar pågår är det för att det fortfarande finns områden i Finland där man har problem, förmodligen särskilt i de norra delarna.

Men jag tror mig också veta att det finns hushåll i Sverige som tidigare inte kunde se analoga sändningar men som nu kan se de digitala därför att spridningsområdet blir annorlunda i den delen också. Men det ska jag låta vara osagt, för jag kan inte leda det i bevis. Det är bara vad jag har hört.

Detta är trots allt fortfarande en relativt ny fråga. Den seglade upp i slutet av förra året. Sverigefinska Riksförbundet har ett statligt anslag på drygt 20 miljoner för att stärka finska språket. Hälften av pengarna tror jag går till Sveriges Television Europa för vidare distribution till Finland.

Det har varit en koncentration av intresset till Mälardalen just beroende på att här finns många finskspråkiga hushåll som inte har haft tillgång till de finska sändningarna på grund av överspillet. Det har varit ett icke-problem tidigare. Man har varit nöjd och glad med möjligheten att se finsk tv, en möjlighet som för många försvann när man bytte teknik. Det är därför inte så konstigt att de statliga insatserna varit koncentrerade till denna del av Sverige, det vill säga Stockholm och Mälardalen.

Om det nu visar sig att det inte finns några möjligheter, trots att man har täta kontakter och gör tekniska förändringar, så får vi naturligtvis ta upp diskussionen igen och se om Sverigefinska Riksförbundet kan tänka sig att även sprida sändningarna i andra delar av Sverige, bland annat Norrbotten, och hur man i så fall kan samarbeta med olika tv-distributörer.

Jag vet också att man från departementets sida har haft kontakt inte bara med de finska kollegerna utan också med Copyswede, Teracom med flera för att se vad som hänt och vad man möjligen kan göra för att öka möjligheterna för dessa hushåll.

Jag tror att vi får återkomma till frågan när vi vet mer. Men jag kan försäkra Siv Holma om att vi inte har lagt frågan på hyllan, utan diskussioner pågår.

Anf. 129 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Jag uppskattar kulturministerns besked att frågan inte är lagd på hyllan utan att det finns möjligheter att återkomma så småningom. Inte bara jag uppskattar det mycket utan säkert alla de som är intresserade av frågan.

Det här har väckt stort och starkt intresse i mitt hemlän. Jag blev lite överraskad av det. Man har tagit kontakt med mig och, tror jag, samtliga riksdagsledamöter från mitt hemlän.

Jag hoppas att kulturministern under sitt besök i Norrbotten i sommar ger kvinnorna i Sverigefinska föreningen i Luleå tid att träffa henne så att de också får uttrycka sina önskemål i frågan.

Det finns ett svar som jag inte är riktigt nöjd med. Jag förstår att det till antalet finns fler sverigefinnar och finstalande i Mälardalen än i Norrbotten. När det gäller antalet invånare är Norrbotten i detta sammanhang ett mindre län. Men att vi i Norrbotten har förvaltningsområde för just sverigefinnar och finska språket gör att jag tycker att regeringen borde ta ett särskilt ansvar för Norrbotten i detta sammanhang. Det hoppas jag att kulturministern kan ta till sig. Vi får återkomma vid något lämpligt tillfälle och undersöka hur långt vi har kommit i frågan.

Anf. 130 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Herr talman! Jag tackar Siv Holma för diskussionen. Jag förstår att det här är av stort intresse i Norrbotten. Språket är ju av fundamental betydelse för vår identitet och för allt det som vi är. Om man då känner att det egna språket, modersmålet, är hotat är det självklart att man blir upprörd. Jag tycker inte att det är ett dugg konstigt.

Jag träffar gärna representanter för den här svensk-finska föreningen när jag besöker Luleå, och jag tackar också för namnsamlingen. Jag tycker samtidigt att det är väldigt glädjande att det finns ett starkt engagemang för språket. Det är positivt.

Vi har ju ordförandeskapet i det nordiska ministerrådet, så det blir extra täta träffar med våra kolleger, bland annat naturligtvis de finska. Jag ska också träffa Stefan Wallin på en lunch i Åbo under april. Jag ska till Hanaholmen och träffa de svenska språklärarna i Finland. Frågan är alltså aktuell, och det blir många tillfällen att ta upp det här. Det är både en rent teknisk fråga och en fråga om att se över vilka möjligheter det finns för Sverigefinska Riksförbundet att utvidga sitt uppdrag.

Jag lovar att fortsätta och att återkomma. Jag är övertygad om att Siv Holma om inte annat kommer att föra frågan vidare i en annan diskussion med mig. Tack så mycket och trevlig helg!

Överläggningen är härmed avslutad.

22 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2007/08:126 till socialutskottet

2007/08:128 till trafikutskottet

2007/08:136 till socialförsäkringsutskottet

Redogörelse

2007/08:NR1 till utrikesutskottet

Motioner

2007/08:A5 och A6 till arbetsmarknadsutskottet

2007/08:MJ4–MJ8 till miljö- och jordbruksutskottet

23 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2007/08:68 Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet

2007/08:Ju22 av Lena Olsson m.fl. (v)

med anledning av prop. 2007/08:76 Kör- och vilotid vid internationell järnvägstrafik

2007/08:T6 av Peter Pedersen m.fl. (v)

2007/08:T7 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2007/08:84 Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen
2007/08:Ju23 av Lena Olsson m.fl. (v)
2007/08:Ju24 av Thomas Bodström m.fl. (s)

med anledning av prop. 2007/08:105 Lag om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.
2007/08:Sf9 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp)
2007/08:Sf10 av Veronica Palm m.fl. (s)
2007/08:Sf11 av Kalle Larsson m.fl. (v)

med anledning av prop. 2007/08:107 Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område
2007/08:MJ9 av Jacob Johnson m.fl. (v)
2007/08:MJ10 av Anders Ygeman m.fl. (s)
2007/08:MJ11 av Tina Ehn m.fl. (mp)

med anledning av skr. 2007/08:81 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under 2007 samt inför det svenska ordförandeskapet år 2008
2007/08:U9 av Björn von Sydow m.fl. (s)
2007/08:U10 av Carina Hägg m.fl. (s)

med anledning av skr. 2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007
2007/08:U11 av Urban Ahlin m.fl. (s)
2007/08:U12 av Ulf Holm m.fl. (mp)

Socialutskottets betänkande
2007/08:SoU9 Statligt tandvårdsstöd

Justitieutskottets betänkanden
2007/08:JuU5 Särskild utlänningskontroll
2007/08:JuU10 Polisfrågor

Civilutskottets betänkanden
2007/08:CU10 Frågor om s.k. sms-lån och överskuldssättning
2007/08:CU12 Arvsrättsliga frågor
2007/08:CU16 Den nya inskrivningsmyndigheten, m.m.

Utbildningsutskottets betänkande
2007/08:Ubu9 Högskolan

Näringsutskottets betänkanden
2007/08:NU7 Företagsfrämjande insatser
2007/08:NU8 Vissa näringspolitiska frågor
2007/08:NU10 Vissa energipolitiska frågor

24 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 28 mars

2007/08:534 Försäljning av statliga företag till andra stater

av *Alf Eriksson* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2007/08:535 Konsekvenser för trafiken vid nedläggning av tullen i Kapellskär

av *Jan Emanuel Johansson* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:536 Ökat regelkrångel med regeringens företagarpolitik

av *Börje Vestlund* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 april.

25 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 28 mars

2007/08:1014 Hundavelsverksamheten i Sollefteå

av *Eva Sonidsson* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2007/08:1015 Omkostnadsersättningar

av *Irene Oskarsson* (kd)

till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:1016 Osäker trafiksäkerhet

av *Margareta Cederfelt* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:1017 Underlättande av fri etablering inom sjukvården

av *Anne Marie Brodén* (m)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:1018 Avskaffande av importtull på aluminium

av *Fredrik Olovsson* (s)

till statsrådet Ewa Björling (m)

2007/08:1019 Reformering av tillsynen i konkurs

av *Yvonne Andersson* (kd)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:1020 Synliggörande av funktionsnedsättningar i skolans läroböcker

av *Lars-Ivar Ericson* (c)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:1021 Fakturabedragare

av *Inger Davidsson* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:1022 Tullpersonal för plomberingskontroll i Kapellskär

av *Raimo Pärssinen* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:1023 Tillåtlighetsprövning av E4 Sundsvall

av *Hans Stenberg* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2007/08:1024 Barnfattigdomen i Sverige

av *Lennart Axelsson* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2007/08:1025 Miljöprövning av skjutfältet i Sollefteå

av *Eva Sonidsson* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

Frågorna 2007/08:1014–1024 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 april.

Fråga 2007/08:1025 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 april.

26 § Kammaren åtskildes kl. 15.42.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med 13 § anf. 42 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 15 § anf. 78 (delvis),

av talmannen därefter till och med 20 § anf. 118 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	1
3 § Avsägelse	1
4 § Anmälan om kompletteringsval till riksdagsstyrelsen	1
5 § Medelande om aktuell debatt	2
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
7 § Svar på interpellation 2007/08:447 om omvänd kommunarrest för kvinnofridskränkare	4
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	4
Anf. 2 TOBIAS KRANTZ (fp).....	4
Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	5
Anf. 4 TOBIAS KRANTZ (fp).....	7
Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	8
Anf. 6 TOBIAS KRANTZ (fp).....	9
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	9
8 § Svar på interpellation 2007/08:471 om återställande av förmånsrätten.....	10
Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	10
Anf. 9 PER BOLUND (mp).....	11
Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	12
Anf. 11 PER BOLUND (mp).....	13
Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	14
Anf. 13 PER BOLUND (mp).....	15
Anf. 14 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	16
9 § Svar på interpellation 2007/08:480 om ungas skuldsättning	17
Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	17
Anf. 16 CHRISTINA AXELSSON (s)	17
Anf. 17 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	18
Anf. 18 CHRISTINA AXELSSON (s)	19
Anf. 19 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	20
Anf. 20 CHRISTINA AXELSSON (s)	21
Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	21
10 § Svar på interpellation 2007/08:492 om hatbrott mot HBT-personer	22
Anf. 22 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	22
Anf. 23 BÖRJE VESTLUND (s).....	22
Anf. 24 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	23
Anf. 25 BÖRJE VESTLUND (s).....	24
Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	25
Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (s).....	25
Anf. 28 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	26
11 § Svar på interpellation 2007/08:451 om granskningskommission med anledning av bordellhärvan.....	26
Anf. 29 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	26

Anf. 30	LENA OLSSON (v)	27
Anf. 31	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	28
Anf. 32	LENA OLSSON (v)	29
Anf. 33	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	29
Anf. 34	LENA OLSSON (v)	30
12 §	Svar på interpellation 2007/08:497 om merarbete hos polisen vid neddragningar hos tullen	31
Anf. 35	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	31
Anf. 36	LENA OLSSON (v)	31
Anf. 37	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	32
Anf. 38	LENA OLSSON (v)	33
Anf. 39	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	33
Anf. 40	LENA OLSSON (v)	33
13 §	Svar på interpellation 2007/08:454 om bostadstillägg för pensionärer	34
Anf. 41	Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	34
Anf. 42	MONICA GREEN (s)	35
Anf. 43	Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	35
Anf. 44	MONICA GREEN (s)	37
Anf. 45	FREDRIK SCHULTE (m)	38
Anf. 46	GUNNAR AXÉN (m)	38
Anf. 47	Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	39
Anf. 48	MONICA GREEN (s)	40
Anf. 49	FREDRIK SCHULTE (m)	41
Anf. 50	GUNNAR AXÉN (m)	41
Anf. 51	SIW WITTGREN-AHL (s)	42
Anf. 52	Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	42
14 §	Svar på interpellationerna 2007/08:465, 467 och 474 om rehabiliteringskedja	43
Anf. 53	Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	43
Anf. 54	LISELOTTE OLSSON (v)	44
Anf. 55	JASENKO OMANOVIC (s)	45
Anf. 56	GUNVOR G ERICSON (mp)	46
Anf. 57	HELENA RIVIÈRE (m)	47
Anf. 58	SOLVEIG ZANDER (c)	47
Anf. 59	GUNNAR AXÉN (m)	48
Anf. 60	Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m)	49
Anf. 61	LISELOTTE OLSSON (v)	50
Anf. 62	JASENKO OMANOVIC (s)	51
Anf. 63	GUNVOR G ERICSON (mp)	52
Anf. 64	HELENA RIVIÈRE (m)	53
Anf. 65	SOLVEIG ZANDER (c)	53

Anf. 66 GUNNAR AXÉN (m).....	53
Anf. 67 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	54
Anf. 68 LISELOTTE OLSSON (v)	55
Anf. 69 JASENKO OMANOVIC (s).....	56
Anf. 70 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	56
15 § Svar på interpellationerna 2007/08:466 och 513 om rehabiliteringskedjan och jämställdheten	57
Anf. 71 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	57
Anf. 72 LISELOTTE OLSSON (v)	58
Anf. 73 SIW WITTGREN-AHL (s).....	59
Anf. 74 SOLVEIG ZANDER (c).....	60
Anf. 75 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	61
Anf. 76 LISELOTTE OLSSON (v)	62
Anf. 77 SIW WITTGREN-AHL (s).....	63
Anf. 78 SOLVEIG ZANDER (c).....	64
Anf. 79 GUNNAR AXÉN (m).....	65
Anf. 80 GUNVOR G ERICSON (mp).....	66
Anf. 81 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	66
Anf. 82 LISELOTTE OLSSON (v)	67
Anf. 83 SIW WITTGREN-AHL (s).....	67
Anf. 84 GUNNAR AXÉN (m).....	68
Anf. 85 GUNVOR G ERICSON (mp).....	69
Anf. 86 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	69
16 § Svar på interpellation 2007/08:494 om utredning av helhetssyn och arbetslivstrygghet.....	70
Anf. 87 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	70
Anf. 88 GUNVOR G ERICSON (mp).....	71
Anf. 89 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	72
Anf. 90 GUNVOR G ERICSON (mp).....	73
Anf. 91 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	74
Anf. 92 GUNVOR G ERICSON (mp).....	75
Anf. 93 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	75
17 § Svar på interpellation 2007/08:499 om Försäkringskassans försämrade service på landsbygden.....	76
Anf. 94 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	76
Anf. 95 LENA OLSSON (v).....	77
Anf. 96 SOLVEIG ZANDER (c).....	78

Anf. 97 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	79
Anf. 98 LENA OLSSON (v).....	80
Anf. 99 SOLVEIG ZANDER (c).....	81
Anf. 100 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	81
Anf. 101 LENA OLSSON (v).....	82
Anf. 102 Statsrådet CRISTINA HUSMARK PEHRSSON (m).....	82
18 § Svar på interpellation 2007/08:484 om millenniemålen.....	82
Anf. 103 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	82
Anf. 104 HANS LINDE (v).....	84
Anf. 105 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	85
Anf. 106 HANS LINDE (v).....	87
Anf. 107 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	88
Anf. 108 HANS LINDE (v).....	89
Anf. 109 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	90
19 § Svar på interpellation 2007/08:489 om jämfällldhetsplaner.....	90
Anf. 110 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	90
Anf. 111 MONICA GREEN (s).....	92
Anf. 112 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	92
Anf. 113 MONICA GREEN (s).....	93
Anf. 114 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	93
Anf. 115 MONICA GREEN (s).....	94
Anf. 116 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	94
20 § Svar på interpellation 2007/08:503 om kommunernas flyktingmottagande.....	95
Anf. 117 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	95
Anf. 118 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	96
Anf. 119 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	97
Anf. 120 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	98
Anf. 121 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	100
Anf. 122 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	101
Anf. 123 Integrations- och jämfällldhetsminister NYAMKO SABUNI (fp).....	101
21 § Svar på interpellation 2007/08:473 om mottagning av finska tv-sändningar i Norrbotten.....	102
Anf. 124 Kulturminister LENA ADELSON LILJEROTH (m).....	102
Anf. 125 SIV HOLMA (v).....	103

Anf. 126 Kulturminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (m).....	104
Anf. 127 SIV HOLMA (v).....	105
Anf. 128 Kulturminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (m).....	106
Anf. 129 SIV HOLMA (v).....	107
Anf. 130 Kulturminister LENA ADELSOHN LILJEROTH (m).....	107
22 § Hänvisning av ärenden till utskott	108
23 § Bordläggning.....	108
24 § Anmälan om interpellationer	110
25 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	110
26 § Kammaren åtskildes kl. 15.42.	111

Tryck: Elanders, Vällingby 2008